

© Editura cartea de buzunar

Toate drepturile rezervate.

Orice reproducere, integrală sau parțială, prin orice mijloace, efectuată fără consimțământul editurii, este ilegală și constituie un delict sancționat de Legea Dreptului de Autor și de Codul Penal.

Coordonator: Emil Stanciu SGR: Thel Folea

Secretar de redacție: Dorina Oprea Redactor: Bogdan Ștefan
Tehnoredactor: Rodica Iordache Coperta **I**: Titel Folea

Director Marketing: Georgeta Moldovan Director Difuzare:
Tatiana Stănculescu PR Manager: Cecisia Caragea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ALDOIU, MONICA

Atena / Monica Aldoiiu

București: Editura cartea de buzunar

ISBN 973 – 705 – 086-X

913 (495 Atena) (036)

Editura cartea de buzunar

Str. Tokio, nr. 1, Sector 1, București

C.P.135-O.P. 13

Tel.: 230.20 53, 230.20.52

Fax: 230.20.53

Mobil: 0744.379.859

E-mail: officecdb.ro www.cartadebuzunar.ro; www.cdb.ro

Difuzare: Editura Cartea de Buzunar

C.P. 135-O.P. 13, București Telv Fax: 230.20.53

E-mail: difuzarecdb.ro Librăria NOI

Tel. /Fax: 222.89.84

E-mail: depozitlibrarianoi.ro

NDC Grup 2QQQ SRL

Tel.: 205.72.00

Fax: 205.72.20

E-mail: officende.ro

Tipar:

CoPrint

Tel.: 490.82.41

Fax: 490, 82.43

E-mail: vanzariimp.ro

Editura PUNCT

Tel.: 211.58.04, 212.03.47

Fax: 212.03.48

E-mail: paideiafx.ro

Atena – leagăn al civilizației europene și oraș turistic

Atena este una dintre cele mai vechi, celebre și atrăgătoare capitale din lume, leagăn al civilizației, despre care învață încă din școală copiii de pretutindeni. Este o metropolă a contrastelor, unde vestigiile din antichitate se împletesc, într-un mod unic, cu edificiile moderne, în capitala Greciei ne așteaptă Acropole, loc magic și sacru, simbol al gloriei antichității, cu inegalabilul Partenon, Templul lui Zeus Olimpianul, Arcul lui Hadrian, Stadionul Olimpic, Parcul Național, agora, clădiri neoclasice și bulevarde moderne, Parlamentul, Plaka – un cartier pitoresc, coline, portul Pireu, muzee, dintre care cel de arheologie se numără printre cele mai renumite din întreaga lume.

Este în același timp un oraș modern, cu magazine elegante, buticuri cu suveniruri, precum și taverne și restaurante unde mâncarea este foarte bună (pregătită după rețete locale), cu muzică și dansuri tradiționale, interpretate cu mult patos, pentru că grecii știu cu adevărat să petreacă. Doar ei l-au inventat pe Dionysos, nu?

Farmecul și punctul forte de atracție al Greciei îl reprezintă însă marea. Este fascinantă, cu o culoare care pare ireală, îngemănându-se cu azuriul cerului. N-ai cum să nu te întâlnești cu marea, fie că mergi special pentru o vacanță pe litoral, fie că dorești să vizitezi Atena. Drumul până în capitala Greciei te poartă pe țărmul mării, iar dacă preferi călătoria cu avionul, tot ai ocazia să dai ochii cu apele sale albastre: de pe Acropole se zărește marea în zare, iar în portul Pireu te poți plimba pe malul Mării Egee sau te poți îmbarca pentru o călătorie în diverse insule, care mai de care mai pitorești. Croaziera clasică, în insulele Poros, Eghina și Hydra reprezintă șansa de a savura o mostră din farmecul insulelor grecești, dar și o provocare pentru a mai reveni.

Din Atena sau din stațiunile de pe litoral putem face excursii în alte locuri de mare interes turistic din Grecia:

la Cap Sunion, unde admirăm marea de la înălțime, chiar din Templul lui

Poseidon în Pelopones, pe urmele legendarului rege Agamemnon, unde arheologul fanatic

Schliemann a descoperit, incredibil, pornind de la scrierile lui Homer, ruinele vechii cetăți

Micene, ale cărei vestigii le putem contempla, dar și tezaurul vechilor suverani ne putem convinge singuri și de acustica perfectă, cea mai bună din lume, a amfiteatrului de la Epidaur la Eleusis, sanctuar al Demetrei, unde se săvârșeau celebrele mistere, ritualuri despre care participanții nu aveau voie să vorbească

la oracolul din Delfi, unde preoteasă era celebra Pitia la Olympia, cu Sanctuarul Olimpic, unde se aprinde flacăra olimpică la Tempi, la mănăstirea Sfintei

Paraschiva.

Între Salonic și Atena se află un alt loc unic în lume: Meteora, unde mănăstirile, de o frumusețe rară, sunt săpate în stâncile înalte, semețe și abrupte, iar mulți călugări urcau acolo cu ajutorul unei plase. Noi putem merge pe drumul pietruit.

În ultimii ani, Atena a trecut printr-o perioadă de schimbări majore, determinate de organizarea jocurilor Olimpice din 2004. Grecii au dorit să organizeze acest eveniment sportiv mondial și s-au pregătit pe măsură. Investițiile au fost uriașe. S-au construit și s-au modernizat drumuri, s-a dat în folosință un nou aeroport, s-a mărit rețeaua metroului din Atena și a căilor ferate, s-au renovat și restaurat edificii și monumente istorice. Grecia a dorit să corespundă standardelor occidentale de calitate și a reușit. Turiștii din vest nu vor mai putea acuza infrastructura necorespunzătoare – din punctul lor de vedere, Grecia devenind astfel mult mai atractivă pentru ei. Prețurile pe parcursul Olimpiadei au cunoscut o creștere spectaculoasă – un loc într-o cameră de trei stele a ajuns la 999 de euro! Dar, pe termen mai lung vor fi resimțite și avantajele investițiilor; ameliorarea cadrului urban, a transporturilor, un număr mai mare de turiști, o îmbunătățire a imaginii țării. Bazele sportive ultramoderne, majoritatea în Atena, vor permite Greciei să organizeze și alte evenimente de anvergură. De altfel grecii, oameni mândri, speră să reînvie vremurile glorioase de altă dată, aspirând să redevină o națiune de frunte a Europei. Emulația i-a îmbărbătat și pe fotbaliști, care nu întâmplător chiar în anul olimpic au devenit campioni europeni.

Investițiile uriașe dau și rezultate. Desigur, prețurile săltate mult de olimpiadă se vor reaseza cu timpul, dar, cu certitudine, noile condiții pe care le oferă Grecia, vor impune și tarife mai mari, care nu vor mai coborî la nivelul dinainte. Asta cu atât mai mult cu cât introducerea monedei unice va conduce în timp și la o osmoză a

prețurilor în UE, încât tendința crescătoare este de așteptat că se va menține. Iar asta nu ne avantajează pe noi, românii, pentru că mai avem de așteptat până vom intra în UE și, mai ales, până veniturile noastre vor fi tot în euro. Totuși, sunt optimistă în privința faptului că vom mai putea să mergem în Grecia, în primul rând, zona litorală fiind foarte întinsă, se mai poate construi mult, iar pe de altă parte anumite spații de cazare, gen studiouri sau hoteluri sub patru stele nu sunt la nivelul exigențelor majorității occidentalilor, deci prețurile nu vor urca vertiginos, în schimb, mâncarea, transporturile, chiar taxele de intrare la obiectivele turistice s-ar mai putea scumpi, deși s-a mai întâmplat asta nu demult.

Ghidul nostru vă oferă informații și despre schimbările produse cu ocazia Olimpiadei, cu impact în turism. S-au modificat, de exemplu și numere de telefon. Am încercat să vă punem la dispoziție și numere de telefon de la obiective turistice, pentru că în Grecia intervin deseori schimbări de program și este bine uneori să vă informați când porniți la drum sau să puteți solicita alte informații care vă interesează, în general, fiind o țară turistică, nu este o problemă să comunicați în limbi de circulație internațională. Parcurgând ghidul nostru veți ști ce este mai important de vizitat în străvechea Eladă. Ca turist, trebuie însă să-ți drămuiești timpul cu mare grijă, întrucât sunt numeroase obiectivele care merită văzute sau... revăzute.

GRECIA – ȚARA DE VIS ȘI LEGENDE...

Grecia este țara pe care nu o poți vizita doar o singură dată. După ce ai văzut acolo marea de un albastru aproape ireal și te-a încălzit soarele torid, cu certitudine, mai devreme sau mai târziu, vei reveni. Dar prima vizită sigur n-o vei uita!

Când mi-a spus un coleg că Uniunea Ziariștilor Profesioniști organizează o excursie în Grecia, m-am hotărât pe loc să particip. M-am documentat, cum fac întotdeauna înaintea unei excursii într-o altă țară, reîmprospătându-mi mai întâi cunoștințele despre istoria Atenei.

De la Atena veche la cea modernă

Atena, situată în câmpia de la poalele colinei Acropole, pare a fi un oraș veșnic, începuturile istoriei sale se pierd în negurile vremii. Ținuturile de aici au fost locuite deja cu 3.000 de ani î.Hr., oamenii fiind atrași de avantajele oferite de câmpia bine protejată, dintre munți și mare. Dacă la început oamenii trăiau în apropiere de Acropole, cu

timrjul întreaga Atică a devenit locuită.

În epoca bronzului, încă din mileniile 3 – 2 î.Hr., în Grecia s-au dezvoltat trei civilizații: cicladică, minoică (având centrul în Creta, dar influențând toate insulele egeene) și mkeniană, în jurul anului 800 1H., din contopirea civilizațiilor minoică și miceniană a luat naștere o nouă civilizație, cea elenă.

Regele legendar Erehteu, care a construit palatul regal de pe Acropole, i-a dat orașului numele de Atena. Legenda spune că Poseidon și Atena și-au disputat patronajul noii cetăți. Disputa a fost însă câștigată de Atena, care le-a dăruit localnicilor măslinul.

Istoria civilizației antice grecești a fost împărțită în trei perioade: arhaică (din sec. al VIII-lea î.Hr., până în sec. al V-lea î.Hr., când au avut loc războaiele cu perșii, între anii 490 – 480 î.Hr.), clasică (din 480 î.Hr., până la urcarea pe tron a lui Alexandru cel Mare, în anul 336 î.Hr.) și elenistică (din anul 336 î.Hr., până la cucerirea romană, din anul 31 î.Hr., când armatele lui Antoniu și ale Cleopatrei au fost învinse de către Augustus la Actium).

Epoca romană durează din anul 31 î.Hr., până în anul 330 d.Hr. în al doilea secol după Hristos, Atena a cunoscut o nouă înflorire, încurajată de împăratul Hadrian, dar edificiile publice din această perioadă, impozante prin dimensiunile lor vaste, nu mai aveau originalitatea spontană a celor din secolele precedente. Orașul Atena a devenit cu timpul cel mai puternic bastion al puterii imperiale din sudul Eladei.

În anul 330 d.Hr. împăratul Constantin cel Mare a instalat capitala de răsărit a

Imperiului Roman la Constantinopol, pe locul fostei colonii Byzantion. Epoca bizantină s-a încheiat în 1453, când Constantinopolul a căzut sub ocupația turcească. Cu toate acestea, Atena a reușit să reziste și influențelor religioase orientale, care se resimțeau în imperiu. Vocația ateniană a reprezentat însă germenii nașterii artei bizantine. &

De-abia în timpul celei de-a patra Cruciade, în anul 1204, orașul a fost cucerit de franci, care au întemeiat aici un stat propriu, transformat mai târziu în ducat. Ocupația francă a deschis era cavalerismului, Primii mari proprietari și duci de Atena au fost galii. Orașul a fost apoi cucerit de catalani, iar mai târziu de o familie de origine italiană, Acdajuoli.

Din anul 1458, orașul Atena a intrat sub stăpânire otomană, care a durat aproape patru secole. A început, astfel, o nouă etapă în istoria orașului, în ciuda admirației sincere pe care sultanul Mahomed al II-lea o nutrea față de monumentele antice, le-a transformat în moschei, adăugându-le minarete. De altfel, Mohamed al II-lea Cuceritorul vorbea, se pare, limba greacă și cunoștea istoria lui Alexandru cel Mare. Prețuia Atena și i-a conferit privilegii ce au oferit posibilitatea unei autonomii flexibile. Datorită acestei autonomii orașul a continuat să rămână un important centru spiritual. Chiar dacă strălucirea spirituală a Atenei a rămas aproape intactă, bunăstarea locuitorilor săi a scăzut considerabil.

Apoi, o eferescență spirituală a cuprins orașul, culminând cu revoluția elenă, care a avut loc în 1821. A început astfel Războiul de Independență, Atena a fost repede eliberată, iar Acropole a reprezentat un important sprijin pentru forțele revoluționare. Dar, în anul 1827, oastea otomană a recucerit Atena. La sfârșitul Războiului de Independență Grec, purtat contra garnizoanei turce, Atena a fost iarăși eliberată, în 1829. La scurt timp, în 1833, Atena a fost declarată capitala regatului Eladei. În anul 1837, aici a fost inaugurată

Atena prima universitate din zonă. Astfel, Atena a început să se numere printre orașele europene importante.

Arhitecți germani talentați, aduși de regele Otto, au conceput un stil arhitectonic caracterizat prin balcoane cu ornamente decorative și cu portice arând coloane în stil ionic. Astfel de edificii s-au înălțat în jurul Palatului Regal chiar după abdicarea lui Otto de Bavaria, în 1863.

Totuși, dezvoltarea capitalei elene a fost mai lentă până la începutul secolului XX. Cu toate acestea, înainte de primul război mondial, Atena devenise o capitală cochetă. Dar conflagrația mondială dintre anii 1914 – 1918, care în Elada a luat forma unui război civil, a marcat puternic Atena.

Deși Grecia se reconstituise ca un stat cu o dimensiune apreciabilă, ideea de a încorpora și Constantinopolul a eșuat dezastruos după ce grecii au fost înfrânți de turci în 1922. Valuri de emigranți din Asia Mică s-au refugiat atunci la Atena. Apoi, în anul 1941, forțele germane de ocupație au intrat în oraș, dar s-au retras în anul 1944. A urmat dictatura lui Metaxas și războiul civil dintre comuniști și partizanii unei democrații „de tip apusean”. Au învins aceștia din urmă, cu ajutorul englezilor, dar conflictele au zdruncinat

țara din 1946 până în anul 1949. Au murit un milion de oameni și unul din zece atenieni a rămas fără locuința.

O pană dintre edificiile din jurul Palatului Regal a dispărut după al doilea război mondial, în timpul valului de reconstrucții din anii 1950 – 1960. Atena s-a dezvoltat apoi conform unei fizionomii noi, a unui oraș modern, cu imobile mari, în timp ce suburbiile s-au întins tentacular.

PORNIM SPRE ELADA

La drum!

În excursia cu ziariștii călătorim cu un autocar de la București la Atena, iar acolo, în capitala Greciei, avem locuri rezervate la un hotel din centru. Am plătit din țară transportul, avantajul fiind acela că autocarul rămânea la dispoziția noastră pentru a putea face diverse excursii. Cum o parte dintre ziariștii participanți mai vizitaseră Grecia, se orientaseră ca și costurile să fie optimizate. Astfel, vizitarea vechii Elade avea să se desfășoare, strategic, la sfârșitul lunii martie, întrucât din aprilie prețurile, îndeosebi la cazare, cresc considerabil, în plus, aveam să evităm astfel și marile aglomerații de la obiectivele turistice, care se amplifică odată cu sezonul

La București, chiar în ziua plecării, vremea se răcește brusc, iar o ninsoare viscolită îngreunează transportul. Așa că îmi burdușesc bagajul cu lucruri groase – bluze, pulovere, ciorapi... Ajunsă la locul plecării, meotoșmănată cu o căciulă de blană și mănuși, adecvate frigului dâmbovițean, am o primă impresie plăcută: autocarul este elegant și spațios, cu etaj. Așadar, putem admira în voie locurile de pe traseu, iar Grecia avea să ne ofere panorame de vis. După ce bagajele sunt așezate în cala autocarului și se adună toți cei înscriși în excursie, demarăm spre inima Greciei. Zgribuliți și deloc încântați de vremea umedă de-afară, părăsim cenușiul și înghețatul București, asaltat de „zăpada mieilor”.

Trecem Dunărea pe la Giurgiu și ajungem la Ruse. Străbatem Bulgaria, oprind în loc în loc să ne mai dezmortim. Trecem pe lângă Sofia, pe o variantă ocolitoare... Munții Gredei ne întâmpină înghețați, reci, cu ninsoare! Noroc că la munte este plăcut când ninge. Mai ales ca soarele își face timid apariția, tăcând stratul subțire și imaculat de nea de primăvară să strălucească, în schimb, nu anticipăm ce avea să urmeze!

Captivi printre măslini

Coborând pe serpentinele de munte, descoperim, cu uimire, livezi nesfârșite de măslini, încântarea inițială se transformă după câțva timp în monotonie. Oboseala își spune cuvântul și ațipesc. Mă trezesc din nou înconjurată de pașnicii măslini. Noroc că ninsoarea a rămas în urmă, în munți, iar livezile sunt scăldate de soare. Somn, măslini, iar somn și iar măslini... Dar autocarul se oprește brusc și văd în fața noastră, dar și pe partea cealaltă a drumului, un șir nesfârșit de mașini. Ce se întâmplă, oare?... Aflăm! De altfel, coborâm aproape toți din autocar și mergem în față. Înțelegem cauza opririi intempestive: combine și alte utilaje agricole masive, așezate de-a lungul șoselei, blochează traficul, în jur, oameni îndârjiți își susțin ferm cauza. Sunt agricultori, aflați în grevă și hotărâți să blocheze mașinile pentru a-i forța pe guvernanții greci să le acorde atenția dorită și să-și poată negocia revendicările. Câțiva colegi din grup încearcă să trateze cu greviștii, le explică cine suntem și îi roagă să facă o excepție pentru grupul nostru, să ne lase să trecem de barajul lor și să ne continuăm călătoria spre Atena. Dar nici vorbă să accepte, ba, mai mult, pare să le convină blocarea ziariștilor străini. Și uite așa, ne trezim aproape prizonieri printre măslini. Este o fațetă a Greciei pe care n-o prevăzusem.

Și orele trec, iar oboseala și stresul cresc! Greviștii amenință că ne pot ține acolo zile întregi. Ne gândim, cu groază, că dacă lucrurile nu se aranjează, am putea să luăm drumul înapoi, fără a vedea și frumusețile Greciei. Unii avem ceva provizii de mâncare și apă, alții, mai comozi, contaseră că își vor cumpăra la opriri sau la sosire cele necesare. Teoharie Coca Cozma (binecunoscutul reporter) sună pe un telefon mobil la Radio România și comentează „meciul” cu agricultorii, își anunță colegii de situația în care ne aflăm. În jurnal se difuzează o știre privind grupul de ziariști români, dar cerberii drumului continuă să fie neîndurători cu noi. Se pare că se fac și intervenții prin ambasadă, dar tot degeaba. Ne temem că vom rămâne blocați acolo pentru mai mult timp, cum ne amenință greviștii.

Totuși, întâmplător, staționarea neprevăzută ne rezerva și o surpriză plăcută. Împreună cu o prietenă, după ce înțelegem că așteptarea se va prelungi, pornim pe un drum lateral să ne mai dezmoțim. Nu mergem mult și zărim o privesc de rai: portocali și lămâi încărcate cu fructe coapte. Crengile de-abia mai rezistă sub povara atâtor citrice”. Încântate, comentăm ceea ce vedem. Pe-aproape

se află stăpânul gospodăriei și-al livezii, care meșterește ceva. Se oprește din lucru, mândru că-i laudăm roadele muncii sale și se apropie, invitându-ne, mai mult prin gesturi, să luăm câte-un fruct. Și astfel, avem ocazia să culegem direct din livadă prima portocală, apoi prima lămâie. Sunt cele mai frumoase citrice pe care le-am avut vreodată, proaspete, parfumate, imense și culese chiar de mine. Se bucură și plictisiții și îngrijorații colegi de autocar, când ajungem cu frumoasele fructe și le povestim

Atena ce minunății se află în apropiere... Când ne așteptăm mai puțin, suntem anunțați că putem depăși blocada de utilaje agricole. Autocarul nostru se strecoară cu greu printre mașinile captive acolo, iar utilajele agricole se dau la o parte să ne facă loc, după care își reiau poziția agresivă, continuându-se greva. Noi plecăm, dar ceilalți călători, ghinionști, rămân acolo.

Depășim relativ repede incidentul, întâlnirea cu marea, de un albastru aproape ireal, ne fascinează, făcându-ne să uităm de toate necazurile îndurate și de oboseală. Pentru cine iubește marea, altceva aproape că nu mai contează când vede imensitatea aceea de ape, cu un cer aproape de aceeași culoare. Ele par contopite și nesfârșite. Zborul elegant și agitat al pescărușilor înviorează peisajul. Șoseaua șerpuiește în apropierea mării, călătoria prin Grecia fiind o sărbătoare a sufletului... Razele soarelui strălucitor se reflectă în mare, care are reflexe aurii, scânteind și încântându-ne privirile lacome de-atâta frumusețe. Jeana-Gheorghiu filmează non-stop acele minunății. Eu sunt mai sceptică, fiind convinsă că un film sau fotografiile făcute atunci sunt puțin credibile pentru cine n-a fost acolo, putând crede că este un trucaj foarte bine realizat. Dar natura depășește imaginația omenească! Mare și munte, o îngemănare de relief care i-a fermecat până și pe zei. Sau oamenii, fermecați, i-au creat pe zei. Acolo, în apropiere de Olimp, este, putem spune, leagănul civilizației moderne. Cultură... artă... mituri... legende... Cu certitudine, miracolul naturii elene a fost un izvor vital iii

Pornim spre Eiada de energii și un catalizator pentru sufletele sensibile ale grecilor.

În vreme ce noi, cei care vizităm pentru prima dată Grecia, îi contemplăm peisajele îmbătați de atâta frumusețe, șoferul gonește pe autostradă spre capitală, căci suntem în mare întârziere, în condiții normale, de la ieșirea din țară pe la Giurgiu și până la Salonic, distanța

de 620 de kilometri se parcurge în circa 14 ore. Dar noi depășisem cu peste 5 ore acel timp estimativ.

La Atena, în nocturnă

Ajungem târziu, pe la 10 noaptea în Atena, aflată la o distanță de 1.200 km de București. Capitala Greciei parcă este în sărbătoare, scaldată de lumini. Zărim, din goana autocarului, Acropola luminată, străjuind și veghind capitala elena, cum face de milenii...

Ne oprim lângă Piața Omonia, în apropiere de locul unde avem rezervarea. Unii ziariști se duc să vadă hotelul, dar se întorc dezamăgiți. I-a deranjat foiala din holul principal și mai ales cuplurile de vizitatori nocturni care solicitau să închirieze camere cu ora. Un hâtru din grup ne spune că Piața Omonia este apreciată și de cei interesați de... turismul sexual. Cine ar fi putut să prevadă asta de la București? Unii ziariști, mai comozi, preferă să rămână acolo. O colegă vrea să vadă mai întâi camera înainte de a decide dacă rămâne sau nu și îi explică asta recepționarului. El acceptă, dar îi cere pașaportul ca s-o lase să urce. Dar... stupoare! Când îl anunță că nu rămâne, recepționarul îi cere totuși să plătească tariful camerei! Nu-i eliberează pașaportul până nu achită încăperea în care aruncase doar o privire, în mai puțin de cinci minute.

Decidem totuși că nu vom merge acolo, ci vom face parte din grupul care caută altă soluție. Alți colegi din grup se duc la alt hotel, unde după tratative se ajunge la 15 euro locul pe zi, tot la categoria B, corespunzător încadrării de două stele. Suntem încă în extrasezon și șansele să vină turiști care să solicite camerele libere sunt mici, așa că recepționarul i-a propus delegatului nostru un tarif foarte convenabil. Interesant și demn de reținut este faptul că recepționerii pot negocia tarifele cu turiștii. Așadar, colegii se întorc mulțumiți.

Adresa hotelului Parnon: șir. Septembrie u nr. 3, Piața Omonia, Atena, cod 10432.

Deci, în tot răul a fost un bine, cum se întâmplă uneori în viață. Sigur că obosiți de drum și de peripețiile cu greviștii n-am fi avut nevoie de acel suspans de la ora 11 noaptea, dar bine că s-a rezolvat! La un drum lung, chiar când îl planifici cu minuțiozitate de-acasă, pot apărea surprize. Bine că s-au rezolvat toate, pentru că în ziua următoare ne aștepta prima confruntare cu Atena!

O excursie organizată reprezintă modalitatea cea mai comodă de a vizita Atena. Totuși, dacă doriți să mergeți pe cont propriu, având

astfel avantajul că vă puteți stabili singuri programul, în funcție de preferințele personale, trebuie să dețineți, la ieșirea din țară, suma minimă de 100 euro pentru fiecare zi de ședere, dar nu mai puțin de 500 euro. Dovada că dețineți banii necesari o puteți face prin: prezentarea sumei în numerar, cecuri de călătorie, cărți de credit cu extrasul de cont antedatat cu cel mult două zile înaintea prezentării la graniță, scrisoare de

Atena

Hotel Parnon garanție sau angajament de sponsorizare (act autentificat în Grecia), garanție din partea unei bănci sau ordine de plată valabile, invitație (autentificată, conform legilor elene).

Timp de zece zile, iar eu încă două zile, când am revenit cu o altă excursie, aveam să descoperim Atena, una dintre cele mai fascinante capitale ale lumii, care a fost, de altfel, în antichitate, un adevărat centru spiritual al întregii omeniri. Orice adolescent din lume, când învață istoria antică descoperă valorile create de atenieni. Când vezi o fotografie a Acropolei, chiar dacă încă n-ai vizitat Atena, știi de unde este și că măreția ei amintește de o perioadă de înflorire a umanității, din vremuri demult apuse. Aproape că timpul avea să ni se pară prea scurt pentru a vedea cele mai frumoase și interesante locuri din Atena, mai ales că am tăcut și câteva excursii în alte zone minunate și încărcate de istorie din Grecia.

De altfel, capitala Greciei mai are un mare avantaj; zona de maxim interes turistic este relativ compactă, fiind situată la poalele Acropolei, din Piața Omonia, spre Piața Syntagma și ajungând până la templul lui Zeus. În explorarea zonei turiștii pot să-și petreacă multe zile, precum grupul nostru, pentru că au ce vedea, dar pot și să viziteze rapid siturile și monumentele cele mai importante, în una sau două zile, în excursii efectuate cu autocarul, de obicei plecând din zona litorală unde se află în concediu.

UN PRIM TUR AL ATENEI

Piața Omonia (1) – Biblioteca Națională (2) – Universitatea (3) – Academia de Arte (4) – Spitalul de Oftalmologie (5) – Catedrala romano-catolică Sfântul Dimitrie Areopagitul (6) – Palatul Troiei – Muzeul Numismatic (7) – Colina Licavete (8) – Teatrul în aer liber Licavete (9) – Biblioteca Gennadeion (10) – Piața Koionaki (11) – Piața Syntagma (12) – Parlamentul (13) – Monumentul Soldatului

Necunoscut (14) – Parcul Național (15) – 11

Zappeionul (16) – Palatul Prezidențial (17) – Stadionul Panathmaiko (18) – Templul lui Zeus Olimpianul (19) – Arcul lui Hadnan (20)

O sâmbătă este prima noastră zi de vizită în Atena. Și, așa cum este cel mai indicat, pornim de dimineată pe jos, din Piața Omonia (Piața Concordiei), să descoperim capitala Greciei, cu tot grupul. Piața Omonia (1) este supranumită și „Times Square a Atenei”, fiind renumită pentru traficul său aglomerat, întrucât este centrul de plecare a șase artere importante ale capitalei Greciei, care ies din piață precum spițele unei roți: *Panepistimiou* (cel mai important bulevard pentru turiști), *Septemvrvw* (în apropierea căruia, în piață, se află și stația de metrou Omonia).

Un prim tur al Atenei

Konstanâinou, Pireos (P. Tsaldari), *Athinas* și *Staîiou*, Zona centrală a orașului este delimitată, cu aproximație, de un triunghi echilateral, format de Piața Omonia, Piața Syntagma (12) și Monastiraki. În această zonă este interzisă circulația mașinilor – cu excepția a trei mici intersecții – spre bucuria turiștilor, care se plimbă cu mare plăcere. Totuși, mare atenție când circulați noaptea în zona Pieței Omonia, Locuind acolo, am remarcat grupuri de tineri, unii cam ciudați, despre care aveam să aflu că sunt drogați. Nu erau agresivi, dar pot reprezenta, în situații speciale, un pericol. Oricum, la ore târzii este preferabil să nu vă plimbați singuri.

„Ghid” pe parcursul călătoriei noastre ne este Costin Nastac (un renumit ziarist), fiind o plăcere să-l ascultăm, povestind cu patos și foarte bine documentat despre locurile vizitate, despre fiecare monument, sit arheologic sau muzeu. Le evaluează nu doar din punctul de vedere al unui critic de artă, dar ne povestește și legende și istoricul locurilor. Atena nu mai are taine pentru el, cunoaște fiecare colțișor și știe la fel de bine orașul modern, sau magazinele și tavernele cele mai frecventate de turiști. Deseori, pe parcursul excursiei ne-am aflat în compania lui și a soției sale.

Chiar din prima zi la Atena vremea este prietenoasă cu noi. Dacă plecasem dintr-un București bântuit de zăpadă și viscol, la Atena ne surâde o zi... de primăvară, însorită, luminoasă și generoasă.

De remarcat că Atena este foarte darnică în privința timpului frumos, nu prea sunt

Atena

„Șanse” să plouă sau să fie foarte frig. De altfel, vremea generoasă, fără prea multe ploi, este încă un argument pentru o excursie în Grecia.

Mai întâi, pornim la pas pe străzile Atenei. Din farmecul unei excursii fără program fix face parte și posibilitatea de a alocă plimbărilor și vizitelor la muzee și în locuri de interes istoric timpul pe care îl dorești, câtă vreme îți poștește inima, fără a te grăbi și a fi presat de ceas sau de alte obligații. La o „tălpică”, așa cum numea scriitorul Eugen Barbu plăcutele plimbări pe jos, putem admira bulevardele largi și vitrinele elegantelor magazine, dar putem savura și noi, precum atenienii și alți turiști, minunata primăvară.

Pornim din Omonia (1) pe marele bulevard Panepistimiou (Eleftheriou Venizelou), Se face mai întâi o curbă la dreapta, iar după ce mai mergem, pe partea stângă ne întâmpină primele clădiri celebre din Atena, aflate una lângă alta: Biblioteca Națională (2), Universitatea (3) și Academia de Arte (4), formând un ansamblu monumental. Zăbovim să admirăm frumoasele edificii neoclasicе, din marmură albă, amintind de înflorirea Atenei din sec. al XIX-lea, de când au rămas moștenire o serie de bijuterii arhitectonice. Bine întreținute, cu frumoasa grădini în jur, sunt și astăzi puncte de atracție pentru milioanele de turiști care vizitează anual Atena.

De altfel, neoclasicismul a fost cu precădere adoptat ca limbaj arhitectural statul independent grec după 1820, acest ști, fiind la modă pe atunci în Europa. Regele Otto de Bavaria a adus arhitecți de renume îndeosebi germani, pentru construirea unei

Un prim tur al Atenei capitale moderne, cu clădiri elegante, piețe și bulevarde largi. Printre arhitecții clădirilor publice se numărau frații von Hansen (danezi), dar și Kleanthes (1802 – 1862), arhitectul Vienei imperiale, Kaftantzoglou (1811 – 1885) și Ziller (1837 – 1923). Lor li se datorează aspectul orașului modern, înălțat în jumătate de secol. Neoclasicismul a avut ca model clădirile Greciei antice, cu sculpturi și detalii ornamentale, coloane de marmură, dar formele sale sunt mai suple și mai accesibile, însă uneori prea schematice.

Biblioteca Națională are formă de templu doric, cu două aripi laterale. Arhitectul său este Teophil von Hansen și a fost construită în anul 1867, din marmură de Pentelic, Aici se află peste un milion de volume, printre care două tetraevanghelii, din sec. al X-lea și respectiv

al XI-lea, manuscrise și ediții princeps rare (program: 9 – 13 și 17 – 20). Universitatea ne încântă printr-o colonadă ionică și o friză care înfățișează renașterea artelor și a științelor în timpul domniei regelui Otlo. În semn de recunoștință este sculptat și patriarhul Grigore al V-lea, martir al Războiului de Independență. Arhitectul edificiului a fost Christian von Hansen, iar construcția a fost finalizată în anul 1864.

Am zăbovit mai mult în fața Academiei, să ascultăm istoria clădirii, precum și vorbele de duh ale ghidului nostru. Dar o adevărată minune avea să ne încânte privirile: un portocal era încărcat simultan cu flori și cu fructe, în vreme ce unele frunzulițe de-abia așteptau să prindă viață. Chiar și în Grecia, un portocal plin atât de rod cât și de flori este rar, dar probabil vremea capricioasă a primăverii a fost artistul care a modelat o astfel de capodoperă... atât de efemeră. Și-apoi, de ce a înflorit tocmai acolo, în fața

Academia de Arte (4)

Academiei, unde se opresc grupurile de turiști? Evident, zeița Fortuna a ținut întotdeauna cu atenienii și cu cei veniți în vizită în capitala Aticei. Academia am regăsit-o aproape neschimbată cu ocazia unei alte călătorii în Grecia, pe când acel portocal încărcat cu flori și roade nu mai era la fel. Vara, când l-am revăzut, era ca oricare altul în acel anotimp: doar cu frunze verzi, fără podoabele care-l transformaseră, vremelnice, într-un zeu al pomilor. Trăiește însă în amintirea noastră!

Academia de Arte are aspectul unui templu ionic. A fost construită de arhitectul Teophil von Hansen în 1859. Pe frontonul său, sprijinit pe coloane ionice, de marmură, sunt sculptați cei mai populari zei. În fața edificiului se află două coloane foarte înalte, depășind clădirea, pe care domină statuile Atenei și a lui Apollo, zei care întruchipează virtuțile cele mai respectate de greci. Mai în față și mai jos, flancând scările, se găsesc alte două statui, a lui Socrate și a lui Platou, înfățișați în poziții meditative, așezați pe scaune. În interiorul Academiei putem vedea fresce reprezentând mitul lui Prometeu.

Tot pe Bd. Panepistimiou (Bd. Universității) vedem, în apropiere, pe aceeași

De altfel, și popoarele trăiesc, asemenea oamenilor sau naturii însăși, perioade de înflorire, de stagnare, dar și de decădere. Atena a cunoscut perioada sa cea mai prolifică și fertilă, perioada clasică, apogeul civilizației grecești, când a înălțat ambele și grandioasele

monumente de pe Acropole, A urmat apoi agitatul secol al XIX-lea, când, după recucerirea independenței, frenezia construcțiilor s-a concretizat în clădiri neoclasiche și bulevarde, precum parte a bulevardului, Spitalul de Oftalmologie (5), în stil neobizantin, apoi Catedrala romano-catolică Sfântul Dimitrie Areopagitul (6) (datând de la sfârșitul secolului al XIX-lea).

Admirând frumoasele edificii neoclasiche din Atena, reflectez că și noi avem în București o serie de bijuterii arhitectonice neoclasiche, dar pe care nu le prețuim atât cât ar trebui și nu știm să le punem în valoare și să le prezentăm în ghidul turistic, pentru ca, la rândul lor agențiile de turism să le introducă în circuit, în tururi de oraș. Mulți străini rămân uimiți când descoperă singuri astfel de clădiri și sunt mirați că n-au aflat de ele până atunci. Ateneul, Palatul Poștelor, alte clădiri din zona ultracentrală dovedesc că Bucureștiul rivaliza în sec. al XIX-lea cu marile capitale europene la capitolul construcții moderne, neoclasiche. De exemplu, denumirea de ateneu, care la vechii greci desemna un sanctuar al zeiței Atena, a fost data ulterior unor instituții de învățământ, academii, asociații științifice, precum și unor clădiri unde se desfășoară activități culturale și artistice. Chiar Ateneul român are aspectul unui templu ionic, cu șase coloane frontale și două laterale la intrare. La parter, în interior, se află un vestibul circular, dublat de un inel format din 12 coloane dorice. Sursa de inspirație: edificiile Greciei clasice.

Atena

Panepistimiou, care înfrumusețează și astăzi capitala Greciei. Iar la toate acestea aș adăuga o a treia etapă de înflorire, respectiv saltul făcut pentru modernizarea țării în vederea Olimpiadei din 2004, când s-a îmbunătățit substanțial infrastructura, au fost renovate monumentele și siturile istorice, au fost construite satul olimpic și numeroase baze sportive. Toate acestea au adus Grecia la standarde mai înalte. Cu certitudine va atrage, așa cum și-a și propus, tot mai mulți turiști occidentali, care înainte tăceau mofturi în privința calității infrastructurii. Acum va putea rivaliza și în privința modernismului cu cele mai scumpe capitale europene. Și probabil că va urma un adecvat salt și în privința prețurilor. O investiție masivă trebuie recuperată, nu-i așa?

Tot pe bulevardul Panepistimiou, ceva mai departe, am admirat „Palatul Ilionului”, semănând cu un palat venețian. O perioadă! a

funcționat în clădire Curtea Supremă, apoi! s-a mutat aici Muzeul Numismatic (7).

Muzeul Numismatic are sediul, din decembrie 1999, în fostul conac boieresc denumit și Iliou Melathron (Palatul Troiei). A fost construit de celebrul arheolog Heimich Schliemann, în anul 1868, arhitect fiind Ziller. Muzeul găzduiește o colecție de peste 600.000 de monede datând din lumea grecească antică, din epocile romană și bizantină, din evul mediu și până în zilele noastre. Impresionante sunt și tezaurele, sigiliile conducătorilor, medaliile și-pietrele prețioase expuse. Admirabile sunt și frescele și mozaicurile cu teme mitologice care decorează interiorul clădirii, denumită și Conacul

Schliemann.

Adresa muzeului; bd. Panepistimiou (El. Veni-zelou) nr. 12; program: marți-duminică 8, 30 – 15. tel; 210 361 2540; adresa web: www.nma.gr. metrou: Syntagma.

tur al Alenei

Ajungem astfel în apropiere de Piața Syntagma (12), un adevărat epicentru al Atenei. Noi însă avem destul timp la dispoziție, așa că preferăm să vedem și o imagine panoramică a orașului. Ca atare, facem o escală pe colina Licavete (8) și prin cartierul Kolonaki, după care ne reîntoarcem în zona Pieței Syntagma.

Și uite-așa, la pas și fără nicio grabă, părăsim bulevardul Venizelou și ne abatem pe străduțe laterale ca să ne-ndreptăm apoi spre colina Licavete (8), una dintre cele mai atrăgătoare din Atena. Mai întâi urcăm pe scări, iar după aceea pe un drum șerpuit. Ne oprim din loc în loc să admirăm priveliștea din jur, panorama Atenei, dar și să ne mai tragem sufletul, căci urcușul întotdeauna presupune un efort deosebit. Oricum, colina ne întâmpină cu o vegetație proaspătă de primăvară, cu flori și pomi înfloriți, cu păsările vesele și gureșe, cu oameni încântați că pot vedea atâtea frumuseți. Din loc în loc sunt și terase unde clienții se bucură nu doar de cele comandate – bere, suc, ouzo (pronunțat wzo) – ci și de priveliști unice.

Și uite-așa, tot povestind, glumind și vorbind, oprindu-ne din loc în loc să sorbim imaginile ateniene pitorești, ajungem în aproape o oră în vârful stâncos al colinei. Alți turiști, mai comozi, preferă să urce cu runicularul.

De-acolo de sus, putem admira o anoramă superbă a Atenei. Este un oraș mens, cu o puzderie de clădiri mai ales albe, n ton cu

monumentele sale antice. Este admirabil să privești orașul de sus; în plus, n-ai nici un oarecare sentiment de putere a te afla la înălțime și poți vedea ce se

15

Întâmplă la poalele colinei. Poate că nu întâmplător templele au fost înălțate îndeosebi în locuri foarte pitorești, unde oamenii se simțeau bine și doreau să mulțumească zeilor pentru tot, dar se simțeau și mai puternici în fața dușmanilor.

Licavete (8) (Lykavittos) sau Licabete (Lycabettus) este cea mai înaltă colină a orașului, având 277 m. Drumul până-n vârf durează circa 45 de minute, dar parcă este mai plăcut să nu te grăbești. Pe colină se află terase, un restaurant, dar și un teatru în aer liber, unde vara au loc spectacole. Numele său se traduce literar prin „Colina lupilor” și provine de la credința că aici trăiau cândva lupi (lykoi). Legenda spune că pe colină se afla o stâncă scăpată din greșală de zeița Atena și că de fapt aici trebuia să fie Acropola. Tradiția populară susține că aici erau aruncați copiii nelegitimi, incompatibili cu o bună reputație a mamei. Pentru a ajunge pe vârful colinei există două posibilități, în funcție de condiția fizică pe care o aveți sau de timpul de care dispuneți: pe jos sau cu funicularul. În vârful colinei se înalță capela albă Agios Georgios (Sf. Gheorghe), construită în sec. al XIX-lea pe locul unei biserici bizantine închinată prorocului Ilie. De înviere coboară de aici o spectaculoasă procesiune cu lumânări, în zilele senine se pot vedea de pe vârful colinei imensa Atena, Acropole, iar în depărtare, marea, navele din Pireu și chiar insulele din Golful Saronic. Un alt argument pentru ascensiunea pe Licavete îl reprezintă Teatrul în aer liber Licavete (9), aflat la nord-est de vârf, care vara găzduiește spectacole.

Putem urca pe jos pe strada Louchianou sau cu funicularul, de la intersecția străzilor Aristippou și Ploutarhou (program: 8: 45-0: 45, doar joi 10: 30-0: 45); tel: 210 9282900; adresa web: www.greekfestival.gr, metrou: Syntagma, Evangelismos.

Atena

Un prim tur al Atenei

Nu putem uita că la noi, la București, un monument asemănător, mausoleul dedicat memoriei soldaților-eroi, chiar dacă de mai mică amploare, a fost în pericol, fiind propus: a loc pentru înălțarea Catedralei Neamului.

Iată Syntagma (a Constituției) reprezintă urictul central al orașului, dar și centrul politic Arenei moderne. Aici converg finii *te* auto-z și de metrou care vin dinspre toate lartierele din oraș. Pe o porțiune importantă ijața este accesibilă doar pietonilor, traficul mașinilor fiind interzis, în partea estică a Pieței iyntagma se află Parlamentul (13) și Ionumentul Soldatului Necunoscut (14). Districtul: Syntagma; metrou: Syntagma. parlamentul este fostul Palat Regal, având o ațadă impunătoare, din marmură de Pentelic. I se mai spune și *clădirea Vouli*. A fost con-Ltruit între anii 1836 – 1842, ca palat regal pentru legele Orto. care a domnit după obținerea indeendenței. În 1843, din balconul Palatului Regal i fost proclamată Constituția, de aceea Piața yntagma se mai numește și Piața Constituției, rumoasele grădini ale Palatului Regal, de care a ocupat regina Amalia, soția regelui Căto, se itindeau până la Arcul lui Hadrian. Palatul egal a fost avariat de un incendiu în 1910 și (deschis după 1935, ca sediu al Parlamentului. Dunării Naționale).

Syntagma (12)

Este bine să vezi locurile importante atât ziua, cât și seara, pentru că și imaginea și senzațiile pe care le oferă sunt diferite. Panorama nocturnă a Atenei este alta, o feerie de lumini în care se detașează Acropole luminat, impozant și spectaculos, de neuitat. Un telescop ne-a ajutat să vedem mai bine, mărite, zonele de interes.

După ce coborâm de pe colina Licavete, zăbovim mai întâi la Gennadeion (10).

Frumoasa clădire neoclasică denumită Gennadeion (10) a fost construită între anii 1923 – 1925 și este sediul Școlii Americane de Studii Clasice, adăpostind peste 70.000 de cărți, manuscrise iluminate și ediții princeps rare. Biblioteca se poate vizita, fiind expuse o parte din colecții. Printre exponate se află și obiecte care i-au aparținut lui Byron, un mare admirator al Greciei. De la standul amenajat se pot cumpăra cărți, albume, vederi etc. Adresa: str. Souidia's, nr. 61, districtul Kolonaki; tel.: 210 7210536; program: luni 9: 30 – 15: 30; marți și vineri 9: 30 – 17; miercuri și Joi 9: 30 – 20; sâmbătă 9: 30 – 14; metrou: Evangelismos.

Apoi ne plimbăm pe străduțele pitorești și elegante de la poalele colinei Licavete, îndreptându-ne spre Piața Kolonaki (11), Admirăm magazinele de lux, cu vitrine elegante. Ne oprim la o tavernă să servim rapid câte un souflaki și un suc de portocale. Bucatele grecești fac

parte și ele din farmecul excursiei! Ne mai și odihnim, să putem porni mai departe la drum, cu forțe proaspete, relaxându-ne privind trecătorii – unii stilați cu adevărat, alții mai mult snobi – îmbrăcați majoritatea cu haine „de firmă”, după ultima modă.

Piața Kolonaki (Plateia Kolonakiou) și străzile sale laterale formează cartierul cel mai elegant din Atena. Denumirea i-a fost dată după o micuță coloană antică tkolonaki). Se mai numește și Piața (Plateia) Filikis Etaireias. Aici vin îndeosebi atenienii din lumea mondenă! De altfel, cartierul de la baza colinei Licavete este rezidențial și abundă în magazine de lux, în buticuri de antichități și galerii private, dar și în baruri, terase, restaurante de clasa, cafenele, patiserii tzacharoplasteia) sau ouzerii. Vin aici îndeosebi ambasadori și oameni de afaceri, personalități sau VIP-uri. Cele mai vizitate sunt casele de modă ale unor renumiți designeri de îmbrăcăminte, încălțăminte și accesorii. Pe străzile din nordul Petei Kolonaki, îndeosebi pe Tsakalof și Skoufa, se află cele mai cunoscute magazine. La rândul lor, cafenelele somptuoase au clienții lor fideli, de exemplu intelectuali care discută problemele politice arzătoare sau tineri cu posibilități financiare deosebite, cu pasiuni și preocupări comune. Zona are avantajul că nu este foarte aglomerată, întrucât nu este inclusă în traseele turistice obișnuite, mai ales ale românilor, cârti vizitează îndeosebi vestigiile antice și talciocurile din districtul Monastiraki.

Părăsim districtul Kolonaki, unde avea să revenim, pentru a-l explora pe-ndelet Ne îndreptăm spre Piața Syntagm Traversăm bulevardul Vasilissis Sofia denumit și Calea Muzeelor, unde vom vizi în zilele următoare o serie de muzee.

Toți turiștii care vin la Atena vizitează inevitabil, Piața Syntagma (11), iar cei m: mulți obișnuiesc să se fotografieze – ” evzonii”, care sunt și ei un simbol Atenei. Și noi, ziariștii, ne supunem acestui adevărat ritual. Mai întâi admirăm imensitatea pieței, frumusețea clădirii din mar mură a Parlamentului (13), sobrietatea el 1 gantă a Monumentului Soldatului Necunoscut (14), dar și grupurile de turiști veni aici de pretutindeni.

Monumentul (Mormântul) Soldatului Necunoscut (14) este ornamentat cu un basorelief din marmură și bronz, care înfățișează un luptător muribund și redă citate din discursul funerar al lui Perlele. Monumentul a fost dezvelit pe 25 martie 1932, de Ziua Independenței. Pe zidurile care împrejmuesc piața se află plăci de bronz care cinstesc

vie – toriâle miâtfare obținute după 1521. Membrii Gărzii Naționale, evzonii, patrulează permanent în fața Mormântului Soldatului Necunoscut, în uniforme lor pitorești, cu fustanele și saboți pompom, cu șosete cu ciucuri, îndeplinind un ceremonial pitoresc. Evzonii sunt foarte înalți și chipeși, fiind selecționați dintre numeroși tineri din toată Grecia, care aspiră la onoarea de a face parte din Garda Națională. Lfrceremoniaful de schimbare a gărzii, care are loc în fiecare duminică la ora 11, asistă numeroși turiști, care de obicei doresc și să se fotografieze cu evzonii.

Poate că este oarecum nepotrivit ca aceștia, care onorează tocmai Mormântul Soldatului Necunoscut, să joace și un astfel de rol, dar și turismul își ale cerințele sale! Oamenii aflați în vacanță vor poze și amintiri cât mai pitorești, iar economia Greciei câștigă mult din turism, astfel încât și Piața Syntagma s-a adaptat legilor economiei de piață. Poate că eroii înaintași ai grecilor de astăzi au luptat tocmai să fie pace, oamenii să se simtă bine, să existe concordie și Constituție respectate – de aceea Atena are în centrul său tocmai aceste repere reprezentative; piața Concordiei (Omonia) și Piața Constituției (Syntagma). Să fim realiști: câți turiști ar mai fi zăbovi așa de mult în Piața Syntagma în absența evzonilor?

După un atentat la Atena, chiar în vara anului 2004, când s-au organizat Jocurile i

Evzonii (în fața Monumentului Soldatului necunoscut)

Olimpice, grecii au cerut sprijinul altor țări din NATO pentru a asigura securitatea pe parcursul mării competiții sportive. Mă gândesc cât de mult s-a schimbat omenirea din cauza atentatelor teroriste. Ce plăcut era când te puteai plimba și puteai călători prin lume fără griji, teamă, neliniști, îndeosebi prin locuri aglomerate. Acum măsurile de securitate, binevenite din anumite puncte de vedere, au și o fațetă mai puțin plăcută, știrbind din farmecul și armonia chiar și a excursiilor, îngrijorarea vădită și precauția celor care stabilesc măsurile de securitate afectează vrând-nevrând relaxarea și buna dispoziție a celor care, măcar în vacanță, vor să stea departe mai ales de griji și stres. Va rămâne oare, în acest context, Piața Syntagma un loc al păcii și al bucuriei turiștilor lipsiți de griji? Să sperăm că da, însă precauția nu strică!

Ateni Un prim tur al Atenei

1 U01A.H., „«- u

Cișmigiului bucureștean, unii preferă denumirea de parc, alții de grădină.

Chiar la intrarea în Parcul Național n împreună cu ceilalți ziariști vizitam și 3 arcu timpul nu s-au mai întreținut

Parcul Național (Grădinile Naționale) (15)] menajările de-atunci.

ÎncrplP orădini reeale la și în căzu = arcuf este un foc liniștit, departe de tumultul rosteie graami ic & a j". T, roșuul. Îndeosebi pe căldurile toride din i –, întâmpină portocali încărcăți de roadfălbatică, dar probabil că sunt timide, se frLPI.1 în Mnr de citrice făcund, pentru că n-am zărit m³, una, des.

timpul verii sunt apreciate aleile umbroase, Dăncile de sub copaci și răcoarea eleșteelor cu pești exotici. Se zice că aici sunt chiar și pisici

L = IU 4 inn rinrninknkil «A n... 4 4!!

Iveam să revin de mai multe ori prin parc. În Schimb, se pot vedea vestigii ale unor

Verdele intens al frunzelor de citrice culoarea orange a fructelor formează o corr binație cromatică extraordinară, plină oșiozaicuri romane și un vechi apeduct, dar și viață cum numai natura poate crelțatuiee unor scriitori moderni Parcul mai

viața, luui Huiiuu", V, n. Adăpostește un mic muzeu boaan e

Admirând acele portocale scaldându-se i soarele generos al Atenei, înșirate ca la plaa: 30: 15 ji o bibliotecă pentru copii, dar și doritoare să se bronzese, aproape nu ne vir Și a se sau cafenele.

arterele Vasiissis Sofias, Amalias, Vasilissis [gas și Irodou Attikou. Este deschis zilnic, de mineâța până seara. Metrou: Syntagma.

Ne îndreptăm apoi, prin Parcul să credem că doar cu două zile în urmă nefarcul Național se întinde între Piața Syntagma nins prin București! Și-apoi, ne-ntrebă cum de acele fructe savuroase culese de amatori de potențiale bunăta

Aveam să aflăm; sunt portocale

Imirând vegetația abundentă care-l preide. Este unul dintre cele mai frumoase incii mai acre.

Și așa, întâmpinați de portocali în țin lor de sărbătoare, pășim într-un colț de r;

ffind p02 jții] conferințe, congrese, simpozioane, remonii, dar și centru de presă în timpul aleii cu copaci și flori, palJf-ți, impozanta

clădire neoclasică, se grațioase pe luciul unui lac, oameni re axa A În sudu pe.

copii zbuguindu-se în locurile special a”.

hp la n terasă și pe o bancă sau plimbând* prăzii din 2004. Impunătorul edificiu a fost de la o terasă și, pe un wm f lizat cu fondurje donațe de Evangeos

lza cu onure donațe de Evangeos

pe alei, ne bucuram din plin de tarme, pas (i800.1865)] Careasusinutideeaorg8. grădinilor care își păstrează trumuseț arii primelor Jocuri Olimpice moderne în icia. A fost construit de von Hansen, arhitul Universității, între 1874 și 1888. În timpul mpiadej desfășurate, a Aterja în 18 gbî

peionu a fost foosit ca Sat Oimpic zappeion s-a semnat aderarea Greciei la reeală

&ul... Q (

Parcul Național, denumit astfel printr-un se din 1923, se găsește în spatele clădim

Parlamentului și ocupă 16 ha. Purta canava denumirea de Grădinile Regale. Inițiativa, înființării parcului a avut-o regina Arnalia, nu în prbșetiinției Greciei în ea (jri] ne în aduse 15.000 de răsaduri din Italia. Gradmili 3] 1994? i 2 o o3.

fost amenajate de horticultorul prusac.

Friedricn Schimbt, care a călătorit mult prin Ieșim din Parcul Național prin partea lume pentru a aduna plante rare. să celei pe care am intrat, ajungând astfel unea Europeană, în 1980 și tot aici a fost

najate pentru joaca lor. Ne luăm câte-un

— fi – ți-” P (Tg-

V B

pe bulevardul Irodou Attikou. Traversăm, ne plimbăm și admirăm elegantele clădiri, construite în sec. al XIX-lea, mai ales pentru ambasade, iar printr-un gard metalic vedem Palatul Prezidențial (17) și superbe grădini din jurul său.

Palatul Prezidențial este, de asemenea, fost Palat Regal, dar de proporții mai reduse. A fost construit în 1890 de germanul Ernst Ziller, în stil renașcentist. Aici a locuit familia regală grecească între anii 1890 – 1973, adică până la plecarea regelui Constantin. Palatul Prezidențial este păzit de evzom, care au cazarma în capătul străzii. Aici a fost și

sediul Parlamentului în f 935, iar după abolirea monarhiei a devenit reședința oficială a președintelui Greciei.

Adresa: bd. Irodou Attikou, Syntagma. Este închis pentru public; metrou: Syntagma.

Ne continuăm plimbarea pe elegantul bulevard Irodou Attikou, ajungând apoi la bulevardul Vassileos Konstandinou, unde, după traversarea intersecției, putem admira încă un edificiu reprezentativ pentru Atena: Stadionul Panathinaiko (18). Imens, stadionul olimpic din marmură albă este armonios construit, iar forma sa, în U, ne permite să cuprindem dintr-o privire întreaga lui măreție. Este un edificiu durabil, care a rezistat timpurilor, amintind de preocupările din antichitate ale ateniienilor pentru sport. Într-un fel, stadionul este și el un templu, dar al sporturilor. Ce ingenioși erau constructorii din vechime, lăsând o latură a stadionului liberă, să-i poți admira grandoarea, dar și mult mai practic, eliminând pericolul unui genocid gen Heissel. Și noi, asemenea altor turiști, ne fotografiem în zona stadionului.

I

Panathinaiko, marele stadion de piatră denumit și Kallimarmaro. se află pe locul celui constituit în 330 – 329 î.Hr., ca să găzduiască Jocurile Panatenee din antichitate. Este situat într-o mică vale, la baza colinei Artiitos. A fost reconstruit de împăratul Hadrian (117 – 138 d.Hr.) pentru luptele de gladiatori. Apoi a fost refăcut, din marmură albă de Pentelic, de romanul Herod Atticus. pentru Jocurile Panatenee din anul 144 d.Hr. A fost restaurat pentru Jocurile Olimpice renăscute pe 5 aprilie 1896. Atunci a fost descoperită o interesantă statuie cu două capete, ale lui Apollo și Hermes, folosită la delimitarea pistelor stadionului, în prezent fiind expusă la Muzeul de Arheologie. Actuala structură a stadionului, proiectată de Anastasios Metaxas, ajutat de arhitectul Ernst Ziller, respecta modelul stadionului lui Herod Atticus. Stadionul are dimensiunile de 203 m/83 m și, în urma restaurării, capacitatea de 70.000 de locuri. Panathinaiko este unul dintre cele mai elegante obiective turistice din centrul Atenei. La Olimpiada din 2004 a găzduit întrecerile cu arcul și sosirea cursei de maraton.

Adresa: str. Arhimidous, nr. 16, districtul Pangrati; tel.: 210 7510229; este deschis zilnic, de la 8 dimineața până seara –, metrou: Syntagma, Akropoli.

Toată zona aflată la poalele Acropolei este împânzită de obiective de mare interes turistic. Lunga noastră promenadă ne poartă tot pe Vassileos Konstandinou, iar apoi cotim la dreapta pe Vassilisis Olgas, pe urmele grecilor care în antichitate se îndreptau pe-aici spre cel mai mare sanctuar al lor: Templul lui Zeus Olimpianul (19). Doar câteva coloane gigantice au mai rămas din mărețul edificiu.

Olimpionul (sau Templul lui Zeus Olimpianul) este cel mai mare din Grecia, depășind chiar și Partenonul. Lucrările la grandiosul edificiu au

Atenat Un prim tur al Atenei

Se estimează că avea 96 m lungime și 40 m lățime. Era foarte admirat în lumea antică. Distrugerea templului a fost cauzată de cutremurele de pământ și de faptul că turcii au luat de aici materiale pentru alte construcții. Se află la intersecția dintre bd. Amalias și Vasilisis Olgas, în districtul Plaka; tel.: 210 9226330; program: marți-duminică 8: 30 – 17 (vara) și 8: 30 – 15 (iarna); închis de sărbători; metrou: Akropoli.

În apropiere de intrarea în templul lui Zeus Olimpianul se află Arcul lui Hadrian (20), înnegrit de timp. Monumentul servea la delimitarea orașului antic de cel roman, reul este împodobit cu coloane corintice relte, pe care se sprijină un mic fronton.

Ircul lui Hadrian a fost ridicat în anul 131 î.Hr., la împăratul Hadrian, mare admirator al Greciei ilasice. pentru a marca locul unde se termina trasul antic și începea noua Atena romană.

Pe fațada dinspre Acopole a monumen-ilui, se află inscripția:
„Aceasta este Atena, icnipiwi.

pul lui Hadrian (20)

Început în sec. al V î-le a î. H., în timpul tiranului Pisistrate, care încerca să devină astfel mai popular. Lucrările au fost abandonate în anul 520 î.Hr., din lipsa fondurilor, în anul 174 î.Hr., Antiochus IV Epifan a încercat să reia lucrările și a apelat la arhitectul roman Cossutius Decimus, care a modificat planul templului, utilizând marmură de Pentelic și adăugând capiteli corintice coloanelor dori originale, simple. Dar lucrările au fost din nou abandonate. După aproape 700 de ani de când a fost început, templul a fost terminat de marele pasionat de construcții, împăratul roman Hadrian, care l-a închinat lui Zeus Olimpianul cu ocazia festivalului panelenic anul 132 î.Hr. Tot el a înălțat în interiorul templului o statuie a zeului, încrustată

cu aur și fildeș, copie a celei de la Olimpia, sculptata Fidia's. Alături și-a înălțat propria statuie. Dar niciuna nu s-a mai păstrat. Astăzi se mai pot vedea doar 16 coloane orinale, dintre cele 104, înalte de 17, 25 m și am un diametru de 2, 35 m. Templul colosal era ordin corintic, dipfer, cu două rânduri de 20 coloane pe laturile mari, octastil, cu trei rări de opt coloane pe cele două fațade.

cetatea antică a lui Tezeu", iar pe partea opusă: „Aceasta este cetatea lui Hadrian”.

Ne îndreptăm agale pe bulevardul Amalias, spre Piața Syntagma (12). Mă surprinde cum pe partea dreaptă se află obiective istorice, în vreme ce pe partea stângă se înalță nonșalante clădiri moderne. Dar tocmai această îmbinare a trecutului cu modernul face parte din farmecul inconfandabil ai capitalei Greciei.

Ne abatem în stânga, spre străduțele din Plaka, intrăm prin câteva magazine, apoi ne oprim obosiți la o tavernă, să degustăm mâncare și băuturi grecești. De-abia târziu pornim dinspre Piața Syntagma, pe bulevardul Stadiou, înspre Omonia. Vedem vitrinele luminate ale elegantelor magazine de pe ruta care în zilele următoare avea să ne devină familiară.

AtenMAcropole – simbolul Atenei

ACROPOLE – SIMBOLUL ATENEI

Acropole (21) – Propileele (22) – Templul Atenei Nike (23) – Partenonul (24) – Erehteionul (25) – Muzeul Acropolei (26) – Odeonul lui Herod Atticus (27) – Stoa lui Eumene (28) – Teatrul lui Dionysos (29)

Cu cea mai mare emoție și nerăbdare așteptăm să vizităm Acropole (21), simbol al Atenei, al Greciei, al lumii antice. Acropole, cu vestigiile sanctuarelor sale, se poate vedea din aproape toată capitala Greciei, atât ziua, cât și noaptea, în lumina reflectoarelor

Este emblema Atenei, dar și simbol și testament al Epocii de Aur din istoria Greciei Poți să spui că ai vizitat Grecia dacă nu i fost pe Acropole? Alegem pentru cea importantă întâlnire a noastră a treia duminică. Dacă plecasem din țară pe nii soare, la Atena vremea se încălzește răpii, Pătim precum Baba Dochia din povești nevoită să tot renunțe la cojoace în prag primăvară. Noroc că știam că în Grecia poai fi mult mai caid ca la noi și-mi umplusei bagajul cu haine pentru... trei anotimpu și n-am făcut rău! Dacă în a doua zi a viziti în primul nostru tur prin Atena, m-a îmbrăcat de primăvară, cu o haină subțire, a treia zi

căldura care se anunța, ca de va. prognozată de buletinele meteo de-acoi înou cum ne spusese receptionerii de la hotel, m-a făcut să trec la ținută de vară, cu un comod tricou, îmi iau totuși o eșarfă la mine, în caz de nevoie să-mi acopăr capul.

știind că pe Acropole, la înălțime, poate fi urent. Vara nu trebuie uitată în schimb lălăria de soare! Și, cel mai important, mă nealt cu pantofi ușori, de excursie, cu talpăntiderapantă, adecvați drumului aproape că e munte spre Acropole, dar și povârnișului i pietrelor cu care aveam să ne confruntăm colo.

Ca să câștigăm timp, luăm metroul din iată Omonia până la Akropoli. Apoi, pe ulevardul Dionyssiou Areopagitou ne dreptăm spre zona caselor de bilete, avem o escală în zonă, ca să ne cumpărăm; hiduri turistice și vederi, care sunt din Ișug, la tot pasul. Poate n-a fost cea mai spirată idee să cumpărăm de-acolo, pentru aveam să constatăm ulterior că în zonă, ind un mare vad turistic, prețurile erau: va mai mari decât în alte părți. Totuși, eon este preferabil să economisești timp cât să umbli după cel mai bun preț, mai les la articole mărunte, în apropierea lopolei staționează multe autocare, așa că bine, dacă vă aflați într-o excursie orgată, să rețineți cât mai exact locul de par – e, stabilindu-vă repere fixe, pentru a-l i ușor la plecare, printre zecile de auto-e. În schimb, drumul pe jos spre Acropole e mai plăcut ca niciodată, pentru că mă-bulevarde care-l mărginesc, la sud și, Dionyssiou Areopagitou, pe care mer-noi, dar și Apostolou Pavlou, aflat în ținulare, au devenit străzi de promenadă, e de restaurante. La casa de bilete este

Acropole-simbolul Atenei aglomerație mare în sezon, dar se vând bilete separat pentru grupuri, respectiv pentru turiști individuali Prețul unui bilet este de 12 euro. După ce grupul nostru de ziaști s-a reunit după micile cumpărături făcute, am început urcușul spre cea mai vestită colină ateniană.

Intrarea pe Acropole (adică „orașul de sus”) se face, chiar din epoca miceniană, pe versantul vestic al colinei, singurul accesibil, întrucât celelalte laturi sunt foarte abrupte. Am pornit pe un drumeag cam ca de munte, umbros, cu vegetație în jur. Este chiar Calea Sacră sau Drumul Sfânt (*le-a Odos*). Acolo, printre arbuști, vedem de-aproape primul măslin și putem atinge fructele din pom, constatând că sunt maronii, tari, foarte diferite de cele pe care le consumăm după ce au fost prelucrate. Pe măsură ce urcăm, admirăm imagini tot mai pitorești

ale capitalei Greciei. De asemenea, Propileele se pregătesc, din ce în ce mai maiestuoase, să ne întâmpine. Acropole este tot mai aproape...

Acropole (21)

Drumul modern de acces pe platoul Acropolei urmează drumul Panateneelor, „calea sacra”. Panateneele erau cele mai importante festivități ateniene. După cum le descrie Demostene, erau celebrate în onoarea zeiței Atena Polias, patroana orașului, încă din epoca lui Erehteu exista o sărbătoare dedicată Atenei. Odată cu unirea, sub conducerea regelui de pe Acropole, Tezeu, a micilor cetăți din Atica, festivitățile s-au extins, fiind sărbătorite în comun de toate triburile și primind denumirea de Panatenee. Deja celebrate cu mare strălucire în epoca lui Pisistrate, au atins apogeul în epoca lui Penele.

Acropole, gloria Atenei și a întregii civilizații grecești, este o veritabilă fortăreață naturală, o colină stâncoasă, formând un platou situat la 156 m deasupra nivelului mării și la 100 m de la baza orașului. Colina Acropolei, folosită timp de cinci milenii, putea fi ușor apărată. Aici, pe o suprafață de aproape trei hectare, închisă de zidurile care pleacă de la intrarea Propileelor, se găsește cel mai remarcabil ansamblu de monumente pe care le-a înălțat civilizația greacă: Partenonul Erehtionul, Propileele, Templul Atenei Nike, alte locuri de cult, sculpturi realizate de cei mai cunoscuți artiști, care au scăpat de ravagiile timpului și ale oamenilor și care au fost reunite într-un prestigios muzeu. Perfecțiunea edificiilor, remarcabile prin proporții, este fără precedent. Intrarea principală se află pe Dionysiou Areopagitou, Plaka; tel.: 210 3214172 sau 210 3225385; metrou: Akropoli. Program: vara 8 – 20; iarna 8 – 16: 30 țân weekend 8 – 14: 30); închis de sărbători; adrese internet: www.culture.gr sau www.dragonridge.com/greece/Acropofis. fitm i...

Atent Acropole – simbolul Atenei

r i „i „j cp meanizai plătit stăpânului mărilor, Minos din Creta.

În timpul ES După el, puterea regală a slăbit, dispărând fe și a moarte eroj cacojubg-ți invazia în 1066 m

sub a (jmjnistrapa mareiuj aer”.

concursuri de muzica și gimnastica. asemenea, erau sacrificate animale. Toată populația Aticii participa

a diverse jocuri său. u loc compe W deffnitivântimpulluilodro Siregelr – F – alergări, curse de cai, curse de care i g q. combătăm asemenea, emu. «Mai târ ZIUJ 5UD administrația maremi

Toată populația Aticii participa căruia i s-a mai spus și Olimpianul, giul Panateneelor, însă fiecare după. științe] e și arte] e au atins apogeul, în timp celeritate: pe jos, călare, sau în care. regimul democratic s-a consolidat, ajungând mai de vază familii din Atena aveau prin maturitate. răsărit de stabilitate, legiul de a purta pe cap coșuri cu orânduri vîntieră țării era p] m] și jatorita pentru zeița. Acestea erau depuse la statu? răzi] or (je razj) Oj (jar pentru ca's. au zeiței Atena din Partenon. Metecii, oameni mine se zr-nt, așa încât Atena aspi

«l-XI-nnî at PUIPTli DUrt „k., nă Am-t-nt-o Z miânX /-ni mn! n-Zmt au – zjor e ar și pmru e s-au n. Metecii, oameil (eschis mine de argint, așa încât Atena aspi-care nu erau cetățeni atenieni, Purtilra, pe bună dreptate, să devină cel mai mare însemne stabilite de lege în acest sens. Joraș ai vremurilor sale. Pericle a propus cu ocazia Panateneelor erau eliberați Mânci proiectul de construcții civice de pe

„Remi rip. muzica și gimnastica, a b „u însemne stabilite de lege în acest sens. joraș ai vremurilor sale. Pericle a propus cu ocazia Panateneelor erau eliberați Mânci proiectul de construcții civice de pe zonieri Practic, era o sărbătoare la care «Acropole, pentru a celebra victoria atenietica și se bucura toată lumea. Înlor contra perșilor, reputată câteva

Pe la mijlocul sec. al XII-lea î.Hr., în Atir] eceriji mai înainte, dar și pentru a reflecta

stau 12 mici cetăți, cele mai importa» ea [zările politice și culturale ale Greciei.

fiind Cecropia (viitoarea Atena), Eleusis» Cropole trebuia să devină un simbol al

Tetrapole (uniunea a patru orașe) delupremației Atenei din acele vremuri, iar

M ton în epoca regelui Cecrop s-a conțericle voia ca templele sale să fie cele mai

Itul Atenei care a și dat numele Brumoase înălțate vreodată, simbol al mîn Sății! Următorii regi, printre care Erehiriei atenienilor.

Feeu Tezeu – care a unit sub conducerea După dispute aprige, legate de costurile rPtătile din Atica-au contribuit la progr «clicale ale proiectului, au început considerarea Atenei în epoca micenjnicțiile, ridicate între anii 447 – 420 în

n cnn nnn! H1 Toți au trăit în pabucranle au fost conduse de

celebrul scuip

(Trie se găsea pe Acropole, pe fi Fidias (490 – 431 î.Hr.), care a conceput

ulterior s-a înălțat Erehteionul. fânul amplelor lucrări și apoi le-a coordoi locuiau în partea cea mai înalt* realizarea. El a vizitat școlile de scuip

— Fului denumită Acropole (aerobă de la care a deprins „geometria

— Irinip1 nnlis – oraș) poporul trăiațmelor, raportul dintre diverse părți ale iaițime, jjuu că lirr p oet pului. L-au impresionat îndeosebi lucră

I și animale, dar și cele ale lui *

lina fomfica Dintre regi, Tezeu es e palul fondator al oraș ulu v i că tot el a eliberat Atena de

„Policlet din Argos, redând oji iptat faimosul)) Disco5 bol”. r ales

A fost construit mai întâi inegalabilul Partenon (24), apoi Propileele (22) și abia după aceea Erehteionul (25) și Templul Atenei Nike (23). A fost înălțat un magnific complex, cu trei temple în stiluri diferite și o poartă monumentală, simbol al bogăției și puterii la care ajunsese Atena, care fascinează încă lumea modernă.

S-a întâmplat așa cum a prevăzut marele vizionar Peride: „Generații viitoare ne vor admira!”. Frumusețea sculpturilor expuse pe Acropole se datorează însă și sfaturilor lui Socrate. Fiu al sculptorului Sofroniskos, Socrate vizita zilnic atelierele de sculptură și îi statuia pe artiști: „Numai modelând după natură puteți face statui vii. Diversele atitudini ale noastre provoacă în corp multe jocuri ale mușchilor, unii contractându-se, alții destinzându-se, și doar dacă surprindeți astfel de momente veți reuși să dați viață sculpturilor voastre”.

Puține edificii au fost adăugate ansamblului, ulterior, după epoca de aur, precum Templul Romei și al lui Augustus, care atestă prezența cuceritorilor romani la Atena.

În decursul celor peste două milenii de existență, Acropole a fost afectat de jafuri, cutremure, poluare și explozii. Decorațiile generoase ale monumentelor sale au fost estompate, o parte dintre statuile sale din marmură sau bronz au fost distruse, iar multe dintre cele salvate sunt etalate prin diverse muzee. Cu toate acestea, Acropole, cu ansamblul monumentelor sale grandioase, clasice, elegante, continuă să rămână un obiectiv turistic privilegiat, pe care

doresc să-l vadă oameni de pretutindeni...

Atena l'Acropole – simbolul Atenei

Reconstituirea Acropolei –, Proptele

Atem

BT-statua din

Piedestalul lui

Îl < -, „„

Templul Atenei Nike Agrippa Brauronionul (Sanctuarul Arte
misei Brauronia) Șalcoteca Statuia din bronz a Atenei Areforeionul
(Casa Areforelor) Partenonul Erehteionul Templul roman.

Propileele

Intrarea monumentală de marmură de pe Acropole are coloane
ionice sobre, impunătoare, reușind, așa cum au și dorit vechii greci, să
impresioneze pe oricine urcă pe colină. Formează un edificiu mare și
impozant, demn de caracterul sacru al ansamblului arhitectonic.

Sunt considerate cele mai reprezentative dintre toate
capodoperele artei ateniene păstrate până în zilele noastre, o
adevărată minune, detașându-se de tot ceea ce există Grecia, chiar
dacă nu au fost terminate „” fw mai rară a cepției.

Trecem de poarta Beule, prima intrare!

construită de romani și denumită astfel] după numele
arheologului francez care a descoperit-o în 1853 sub fortificațiile,
Urcăm pe o scară largă, care se teri partea superioară prin cea mai
marți intrare a Propileelor, porțile de ceremonie. Se pare că marea
scară era flancată de sta

1 – Irivo/jrrf;

mină în iar la

De asemenea, frontoanele au rămas fără sculpturi. După ce
Atena a fost înfrântă de Sparta, lucrările n-au mai continuat, propileele
se întind pe o lungime de 74 m, ocupând toată partea vestică a
Acropolei. Sunt compuse dintr-un corp central dreptunghiular (24
m/18, 2 m) și din două aripi laterale, la nord și la sud. Din aceste trei
subdiviziuni, cea principală poate fi considerată ca reprezentând
Propileele propriu-zise. Două rânduri de coloane ionice separă
edificiul central în trei părți, în timp ce un zid de marmură,
perpendicular pe cele două rânduri de coloane, îl divizează în două
fațade. La rândul ei, fiecare fațadă este compusă din șase coloane
dorice și-un fronton. Fiecare coloană dorică are un diametru de circa 1,

5 m și o înălțime de

MV Admirăm splendoarea Propileelor, cu aproape 9 m în caz
C0 onadei dinspre oraș și l strălucind în lumina soarelui. & Circa 4 m,
deci cam la jumătate, în cazul

C00 nadei orjer, tate spre Acropole, diferența de înălțime fiind
cauzată de terenul înclinat.

Ionic

Proneee norti porticuri, vestibule, o Pincoie –, de Conjuncția
între stilul doric și cel i ață în stâncă, întregul m-ar™ «reprezintă unul
dintre elementele care au

— rss* 1 ”.

efectat de trecerea timpului, impresvo) ume Mconferit armonie
și simetrie acestui poem astăzi prin armonioasa compoz îți e ordmelo»
rhitectural, lăudat de scriitori și oratori, unii nnn îmbinarea efectelor
plastice a ZBarnici, alții chiar inamici ai Atenei. Zidul este

P™. t” — mh. h „i este dreptunghiular? Wnterrupt de cinci tta
rantrată de eremonii, fiind principală și cea mai mare. alea de acces
conduce la cele cinci porți, prin n-are ionic. Edificiul este «PP

porți, porticuri, vestit-scară săpată în stăm

±! SS 1 5SSK

are se ajunge spre Acropole. Prin intrarea îfui.

Ișianimaecgretransp Orâaufnateriae e construcție sau boi și oi
destinate icrificiului.

toate monumfinăee de pe Acropole, opileele sunt construite din
marmură albă „** de pe muntele Pentelic. S-a folosit însă marmură gri
de Eieusis, pentru a sparge notonia albului i-a sublinia anumite ele Din
enorma intrare de pe dintre intrarea unui templu să” °, ™? complexă
sil-cipală trecea Calea Sacră, pe unde când este vorba de o inuare””.
Jorti eșneau dinspre Ceramicos nu doar oameni, monumentală» «i
«im... «» taMMta... – h...

la & sânul tră KS% Sf! st

Pe exteriorul peretelui se nwi necesareropole au mai rămas 24
de coloane, di nențele de care se >a9 a” ™Jj era) a lofe 13 în stare bună.
Din fațadă se mai pentru depasarea, maiț pigtree nefinisajărează
trunchiurile celor șase coloane lor a blocurilor de mar™că lucrărilor. f
ce, care susțineau frontonul triumfiular, propileele (22)

Iar din corpul central s-au mai păstrat șase coloane ionice, care
separau cele două părți laterale.

Noi accedem pe aleea sudică, din dreapta. Interiorul edificiului este afectat de trecerea timpului. Urmele păstrate ne permit să ne imaginăm frumusețea plafonului, cândva pictat și poleit, redând un cer azuriu, cu stele de aur. În aripa nordică (la stânga cum intrăm), complet închisă, se aflau două săli, găzduind Pinacoteca (galeria de artă).

Albul pur al marmurei simboliza însăși democrația. Un bloc de marmură de 40 tone era scos de 10 oameni în 10 zile. În cariera din munte se făceau găuri în marmură cu dalta, care se umpleau cu bucăți de lemn udate permanent, ca să se umfle. Presiunea egală, la distanțe egale, crăpa blocul de marmură. După o primă cioplire, marmura lua calea Acropolei. Doar jumătate din marmura extrasă, cea mai bună calitativ, era folosită. Pentru lucrările de pe Acropole s-au utilizat 180.000 tone de marmură. Blocurile de marmură erau cu mare precizie nivelate și îmbinate fără mortar sau ciment, folosindu-se numai scoabe de metal. La construcții lucrau circa o mie de oameni.

În timp ce se construiau Propileele – spune legenda – cel mai priceput meșter a căzut de la înălțime și era în mare pericol să moară. Pericle era foarte supărat și atunci a apărut zeița Atena și l-a învățat cum putea fi vindecat meșterul. Pericle i-a urmat sfatul și omul a fost salvat. Drept mulțumire, el a înălțat o statuie de bronz în cinstea Atenei Hygieia, în apropierea locului unde a fost ridicat mai târziu și un altar dedicat aceleiași zeițe, construit după instrucțiunile lui Pyrrhus, și a cărui bază circulară poate fi încă văzută la stânga Acropolei, sprijinită pe perete, în timp ce studiem Propileele.

Spre aripa nordică a Propileelor se află soclul mai puțin estetic și mohorât al unei statui. Construit în sec. al II-lea î.Hr., pedestalul elenistic susținea statuia unui admirator și binefăcător al Atenei, probabil Eumene al II-lea, regele Pergamutoi. Apoi pe soclu s-a înălțat statuia lui Marcus Vipsanius Agrippa, ginerele lui Augustus. A mai rămas doar pedestalul lui Agrippa.

Propileele sunt ornate cu sculpturi, precum Hetmes sau curtezana Lena, iubita lui Aristogiton, supusă supliciului de către Hippias. Tânăra a preferat însă să-și muște limba decât să trădeze numele opozanților tiranului. De-a lungul timpului, poporul a denumit Propileele și „Palatul lui Temis-tocle” și apoi „Sala avmelor lui Licurg”. Mai târziu, francii, catalanii, venețienii, florentinii, turcii, care au ocupat succesiv orașul Atena, și-au instalat pe Acropole palatele,

serviciile administrative, depozitele de arme.

Dacă avem șansa de a putea privi de pe Propilee spre Pireu într-o zi senină, panorama este de vis; se pot vedea navele, iar în depărtare se zăresc insulele din Golful Saronic, precum și munții din Pelopones.

Templul Atenei Nike

La dreapta Propileelor, în sud-vestul Acropolei, se înalță micul templu al Atenei Nike (23), care comemorează victoria ate-menilor contra persilor. De aceea, templul este orientat înspre insula Salamina. Micul

Atena templu ionic, elegant și grațios, se află pe o platformă care domină insulele Golfului Saronic și găzduia o statuie a zeiței Atena. Este închinat victoriilor militare ale Atenei. Aici erau onorați atenienii morți în bătăliile victorioase și tot aici oemanii se rugau zeiței, să-i ajute pe cei care plecau să lupte. Pe atunci, templul avea scară proprie, pentru atenienii să poată ajunge direct, fără să mă treacă prin Propilee, încă din epoca preislavică această platformă strategică a fost utilizată și ca loc de observație, pentru a preveni eventualele incursiuni ale inamicilor! venite în special de pe mare, Așa se explică și cultul foarte vechi al Atenei Nike, Victoriei. Grecii denumiseră acest loc *pygos* adică bastion.

Aici ne amintim de legenda regelui Egeu, pe vremea căma nave cu pânze plecau în fiecare an spre insula Creta, pent

Templul Atenei Nike (23)

Acropole – simbolul Atenei a plăti tribunii orașului Atena către regele Minos. Șapte băieți și șapte fete plecau să moară în arenele Cretei, într-un joc periculos cu tauri. Tot legenda spune că tinerii erau devorați de Minotaur – un monstru jumătate om, jumătate taur – închis în Labirint, unde erau aduși tinerii atenieni. Tezeu, fiul regelui Egeu, a dorit să facă parte dintr-un astfel de grup, pentru a-l ucide pe Minotaur. A reușit să omoare monstrul și, apoi, cu ajutorul prințesei Ariadna a ieșit din labirint și a părăsit orașul Cnossos. Dar, în timpul călătoriei de întoarcere, a uitat să chibzue pânzele navei, să le ridice pe cele [be, semn al victoriei, cum convenise cu tatăl său. De pe bastion, unde-și aștepta îngrijorat fiul, bătrânul rege Egeu a zărit în epărtare pânzele negre. De durere și-a pierdut mințile și s-a aruncat pe stâncă, spre marea care îi va purta numele, Marea Egee. Cu timpul, Nike a fost identificată cu zeița Atena. I-a fost înălțată o statuie din emn, care o

reprezenta în picioare, ținând într-o mână o cască, dar n-avea aripi – deși se de ea că Nike a venit la Atena în zbor – așa că s-a zis Nike Aptere, adică Victoria fără aripi. echiul templu a fost distrus de perși în anul î.Hr.

[emplul Atenei Nike, din marmură albă, de jentelic, are patru coloane ionice, elegante, pe pda de est și alte patru pe latura opusă, cea vest, fiind astfel un templu amfiprostif. ingimea templului este de 8, 27 m, lățimea – 15, 44 m, iar înălțimea – de 4, 66 m. Coloanele la bază diametru) de 0, 52 m, iar ia vârf 13 m. Templul este înconjurat în exterior de și cu reliefuri. Construcția actualului templu început în anul 421 î.Hr., după planurile lui Micrates, care lucrase și la construcția Menonului.

Friza principală îi reprezintă pe zeii Of [m² u în i. Evident, locul de onoare îl ocupă zeița Atena, aflată în picioare între Zeus și Poseidon. Venus și Eros, Demetra și Core întregesc ansamblul. Pe celelalte laturi ale templului frizele redau bătăliile dintre greci și perși, dar și luptele dintre greci, care au izbucnit după alungarea perșilor.

Din păcate, o parte a basoreliefurilor a fost distrusă de timp, iar cele din partea nordică și vestică se găsesc la British Museum (acum pe templu se află doar copii).

Spre sfârșitul secolului al V-lea î.Hr. au fost înălțate pe trei laturi ale pygosului (în nord, vest și sud) parapete cu înălțimea de un metru. Fețele lor exterioare erau ornate cu splendide basoreliefuri, aflate în prezent la Muzeul Acropolei. Mari artiști, ale căror nume din păcate nu se cunosc (printre care, probabil, și Calicrates însuși), inspirați de războaiele victorioase, redau animalele sacrificate și trofee cucerite în bătăliile contra barbarilor, pe care le oferă zeiței protectoare a orașului.

Așezată în centrul imaginilor, pe o stâncă, zeița victorioasă „Atena încheindu-și sandaia” este mai încântătoare decât oriunde. Sau poate își scoate sandalele, pentru a păși cu picioarele goale prin altar. Veșmintele sale sunt mulate pe corp, de parcă ar fi ude, dezvăluindu-ne trupul ei armonios. Sunt redată cu mare măiestrie formele corpului și mișcările, într-o compoziție de mare rafinament. Sculptura este expusă la Muzeul Acropolei, în sala VIII.

Templul Atenei Nike a fost demolat în 1687 de turci, care au luat de aici materiale pentru fortificații. Din fericire, bucățile

Atena! *Acropole* – simbolul Atenei te de filmat templele și

monumentele. Acropole află pe Acropole. Fotografia apară un Oraș cu mate limbile pământului, turiști – maximă momente dintre cele mai p templeie și monumemeje. neropoie încă află pe Acropoie. ruu-c-M-i). În este un oraș viu, trăiește cu intensitate toate limbile pământului, tuns – momeme dintre cețe mai plăcute mulți în ținute sportive, dar și por yJ din ța vremelniciilor săi „locuitori”, al fiice anumitor țări sau chiar veș număr, însumat într-un an, l-ar putea i-T.i-miri «jpncl. paiam; f™

respective au fost regăsite și în 1835 s-a putut începe reconstrucția templului, care a durat până în 1842. O a doua renovare s-a făcut în 1940.

După ce am vizitat Propileele, ne îndreptăm către maiestuosul Partenon (24), așezat pe soclul său masiv, admirând în stânga profilul elegant al Erehteionului (25). Au trecut pe-aici, de-a lungul timpului, conducători puternici, împărați și regi, artiști, celebrități, bogătași... Au urcat pe Acropole, de-a lungul istoriei milenare, și sclavii care au cărat și au cioplit piatra, dar și, desigur, marii conducători adepți ai democrației, Clistene, Temistode, Penele, Aldbiade, filosofii Socrate, Platon și Aristotel, dramaturgii Eschil, Sofocle, Euripide, istoricii Herodot, Tuddide și Xenofon, artiștii Fidias și Praxitele. Și câți alții...

Edificiile de pe Acropole sunt perfect proporționale. Au fost realizate tară planurile cu care suntem obișnuți în zilele noastre, dar s-au folosit din plin cunoștințele de geometrie din vremea aceea.

Dar politeismul Gredei antice este o religie puternic marcată de specificul uman, reflectat cu mare talent de edificiile de pe Acropole. Viața pasionantă a zeilor, plină de lupte, de aventuri extraconjugale, de mezialianțe între zei și muritori, de invidii, șiretenii, violențe, binefaceri, mărinimii, crime și recunoștință, intrigi și lupte a fost o bogată sursă de inspirație pentru edificiile de pe Acropole, cum avem să ne convingem. Când am trecut de Propilee, am avut impresia că am nimerit chiar la sărbătorile Panatenee: o mulțime de oameni, din toate colțurile lumii, par a sărbători bucuria că se alia pe Acruyuic. – o – toate limbile pământuluuuriști

mulți în ținute sporti: nte după» um vi-a v-m-uw.u., T-wll, a, fiice anumitor țări sau chiar veș număr, însumat într-un an, l-ar putea ultima modă. Tricouri, șepci, pa M echivala pe cel al populației întregii Grecii, ochelari de soare, ceasurue marca, 3 Fotografiile din ghidurile turistice ilustrate, pantofi de sport, inclusiv celebra ™ JJ foarte

frumoase de altfel și chiar poetice, Nike, inspirată din denumirea e **p**. a înfățișează de multe ori obiectivele „moarte”, Atenei Nike, sugerând victoria... Mon J oameni, de parcă ar fi părăsite sau s-ar și mai ales tinerii, au vreme, cana's jsub incidența vreunui blestem, încât odihnesc, eventual savurând și cate-u Japroape te miri de animația care domnește să privească la dotările „concuranței să Jacoț Oi ai în minte imaginile studiate potențialele muze ale artiștilor conte™plânguincios, în prealabil. Atena și templele răni și să le compare cu proporțiile per ecwe-ează însă ca turiștii [Deveniți mai ale cariatidelor... Acolo este un loc viu,»nte] epti sau, cu siguranță, mai cunoscători, e panorama splendida a mw «. i, care și nenumărate stele runerare și monu! jmorțializeze momentul, Scaftente votive, enumerate în scrierile lui ” preajma templelor sau filmând fisanias. Pășim pe urmele lor, pe Calea

Poze” ... – hili și politicos! te pot rufteraj care a fost modernizată, devenind un zor btraini anwuiu? → „... – i

* 1 faci poze, individuale sau de gn» um de... ciment, destinat turiștilor, pen

— A – i ameni de toate vârstele și etniilu a preveni uzura marmurei de pe întâlnești o. ai oreionați și «ropole. Zărim resturi de ziduri și fundații

Aciarini suntin gencidi „iai... M... **n** strunci parcă de importa» altor sanctuare, socluri, capiteluri rasturserioși-mai **p** «nt Hm IOC fără este, coloane. Marmura albă a templelor faptului că sumosi americanii swâlucеște sub razele soarelui, amplificând f-l Ltedefoto saudefotogr Aina. Aproape nu poți privi în jur fără dotați cu aparate de li mă **l** de soare!

de ultimă generație5 **l** După ce ieșim din Propilee, cel mai români și, departe se ța a-enejportane templu] legendstă ce} a

Pelerinajul de pe vreau» **d. M. & se**

parcă s-a generalizat, nu conținei: incluzând un grup de monumente, printicipă la festival oameni 5” încâjjhre și statuia din bronz a zeiței, ridicată

Totuși, spațiul este atât Jatenieni, se presupune, cu ocazia dumei poți plimba și pop admira în vi ție a trepidant, turiștii sunt interesați **m**. njejociați vjzjta fa pe COpoei monumentele și templele celebre, «între propjeee și Partenon domina ioritatea sunt în excursie și vor să ltâdată colosala statuie a Atenei Promacos.

] – Ljne Contemplă cu mare plăcerelpoi, la dreapta, se aflau mai multe sancturie panorama splendidă a Atenei, offinenumărate stele funerare și monu

„T” i; –, flTQ mnmentUL. w – Mipnrrp unrivp prin mprai-ți în srriprilp lui

— D DHA DVJM “”, „l „”.

din anul 429 î.Hr. Din statuie a mai rămas însă doar baza semicirculară, Urmează, alături, Brauronionul sau Templul Artemisei Brauronia, al cărei cult, importat din Brauron, era celebrat mai ales de fete și de femei. Templul a fost construit mai întâi de Cimion, dar a fost transformat cu ocazia construcției Propileelor de către Mneside. Aproape de intrare se găsea Calul Troian, din bronz, menționat de Aristofan în piesa „Păsările”, în anul 414 î.Hr.

În fața templului se găseau alte statui ale Atenei, cea mai cunoscută fiind statuia Atenei Promacos, din bronz, înaltă de 9 m. Statuia, reprezentând-o pe zeița Atena înarmată, a fost sculptată de Fidias și a fost inaugurată în anul 454 î.Hr. Pe Acropole însă doar vestigiile fundațiilor mai amintesc de acele statui. Continuându-ne periplul, ajungem la Templul Atenei Ergane sau muncitoarea, unde aduceau ofrande zeiței chiar cei care le produceau. Țăranii veneau aici cu mostre din primele lor recolte. Alături era șalcoteca sau depozitul de bronzuri (arme sau obiecte pentru navigație), realizate în ateliere manufacturiere, a căror protectoare era considerată tot Atena Ergane. Pe Calea Sacră ajungem apoi la Partenon.

Partenonul

Pe partea cea mai înaltă a colinei sacre se înalță Partenonul (24), capodopera arhitecturii grecești, Templul o celebra pe Atena, zeița și protectoarea orașului și reprezintă apogeul civilizației grecești antice. Este cel mai cunoscut edificiu din lume, opera nu doar a unui singur artist sau rezultatul celor 15 ani cât au durat lucrările de construcție.

Atena

Partenonul (24)

paiiei**»” \-i

C h rânduc rea și girul M Kdias e%- ... n.

Nfa sub conteea? luni sculptai –”, „și nu are bz.

atorul ansamblului de «om p ale edificiului 51, de asmen, v

apropiat O «nste f's «t-minată Străa-eneelor

1»

ci creația unei întregi națiuni, reușita unei civilizații în totalitatea sa. Valorifică experiența acumulată în arhitectură, sculptură, pictură, chiar și filosofie, timp de mai multe generații. De asemenea, fructifică religia, mitologia și istoria grecilor. La peste două milenii de când a fost înălțat, Partenonul rămâne clădirea cu cea mai mare influență asupra arhitecturii occidentale. Este, așa cum s-a dorit, un simbol al succesului!

Amplasarea și construcția. Partenonul pe care-l putem vedea în prezent nu este primul edificiu ridicat în acest loc. După cum putem constata examinându-i baza, pe amplasamentul său actual a existat anterior un alt sanctuar, vechiul templu fiind demolat de perși în anul 480 î.Hr., înainte chiar de a fi terminat.

Când Pericle – părintele Partenonului a intrat în politică, perspectivele Atenei deveniseră deja strălucite. Preocupat de lucrările publice, a construit mai întâi un zid uriaș pentru a fortifica orașul și portul, stârnind astfel invidia spartanilor. Avea ambiția ca Atena să devină și din punct de vedere arhitectonic cel dintâi oraș-stat al Greciei. Cu toate acestea, când a propus în Parlament construirea Partenonului, atenienii s-au opus, invocând din nou costurile uriașe. Dar Pericle a știut cum să-i convingă, mizând tocmai pe mândria lor. i-a anunțat că va înălța totuși templul, pe banii lui, dar își va înscrie pe fronton, la loc de cinste, propriul nume, în loc de cel al Atenei. Provocarea și-a atins ținta, tocmai cei care-l invidiau devenind primii adepți entuziaști ai ideii. Apoi, în anul 447 î.Hr. „Pericle a ales locul edificiului, pe amplasamentul vechilor

Acropole – simbolul Atenei constant pe toată înălțimea lor, fiind mai zvelte spre capitel. Această caracteristică a coloanelor este unul dintre elementele principale care conferă grația, suplețea și vivacitatea pe care le emană edificiul.

Partenonul este un templu doric, amfiprostif (având coloane pe fațada principală, dar și pe cea opusă) și peripter (cu un singur rând de coloane), cu o lungime de 69, 51 m, o lățime de 30, 86 m și o înălțime de 20, 1 m. Situat pe platforma cea mai înaltă de pe Acropole, așezat pe un postament, are frontonul principal orientat spre est. Are câte 8 coloane pe fiecare dintre cele două fațade, și câte 17 coloane pe fiecare latură, numărul lor total fiind de 46. Coloanele au o înălțime de 10, 45

m, diametrul inferior de 1, 90 m și diametrul la nivelul capitelurilor de 1, 45 m, iar înălțimea antablamentului de 3, 27 m. Fiecare coloană are 20 de carteluri și nu are bază.

Perfecțiunea prin corecții optice. Con-structorii templului, cunoscători ai legilor perspectivei, au folosit artificii vizuale albă, dar cu muyuj. a v". -, L fierului din compoziția ei, o nuanță w ivoir, parca mai elegantă chiar decât alți-w întregul edificiu este înconjurat – i – Urtn Mnr nu este! pentru ca edificiul să fie perfect. Astfel, axele verticale ale coloanelor nu sunt perfect perpendiculare pe baza templului. Toate coloanele sunt înclinate spre interior, iar cele patru din colțuri sunt mai sofisticate, înclinate spre axa care divizează unghiul în două părți egale (bisectoarea). Ultimele coloane prezintă o înclinație de aproximativ 7 cm. De asemenea, pentru ca acele patru coloane din colțuri să nu pară mai mici decât celelalte, din cauza izolării lor în spațiu, au fost construite cu un diametru consolidat, iar distanța lor față de coloanele alăturate este diminuată. Astfel, este evitată impresia creată de marile edificii, că partea superioară se înclină în exterior, iar pe de altă parte templul câștigă în soliditate și poate rezista mai bine la eventualele cutremure de pământ. Practic, în ansamblu, niciun element al Partenonului nu este construit în linie dreaptă. Baza este, de asemenea, puțin curbată, fiind mai înaltă la mijloc decât la extremități. Nivelul din mijlocul templului este cu 10 cm mai înalt decât extremitățile construcției și această curbură este transmisă în tot edificiul, inclusiv pe acoperișuri. În această manieră este compensat efectul iluziei optice, care face ca liniile orizontale foarte lungi să pară curbe în mijloc și, totodată, reprezintă o soluție pentru evacuarea apei de ploaie, evitând inundarea interiorului. La rândul lor, treptele de la intrare sunt la mijloc ușor curbate în sus, pentru ca de la depărtare să pară drepte. Rafinamentele respective sunt realizate manual. Aceste artificii optice amplifică efectul estetic, încât templul pare perfect. Acoperișul era din țigle de marmură, sprijinite pe câpriori de lemn.

Și totuși, spre perfecțiune poți tinde doar asimptotic. Te apropii tot mai mult, oricât de mult, dar n-o poți atinge niciodată. Poate de aceea Perlele pare trist, în reprezentarea făcută de Fidias. Este oare perfect Partenonul?

Basoreliefurile Partenonului sunt considerate cele mai frumoase realizate vreodată. Bogatele decorații sculptate, policrome,

care contribuie e perfecțiunea arhitecturală a monumentului, prin armonie și echilibru, includ 92 de metope, cele două frontoane și friza ionică înconjurătoare. Dintre toate acestea, numai o mică parte a fost conservată și doar puține sunt expuse la Muzeul Acropolei.

Metopele Partenonului de pe frizele laturii estice ilustrează scene din Giganto-machie, adică din lupta dintre zei și giganți, confruntare în care este reprezentată zeița

Atena

Atena. Metopele de pe frizele laturii sudice sunt cele mai bine conservate și reprezintă scene din Centauromachie, adică din lupta dintre lapiții din Tesalia și centauri. Celebrarea căsătoriei Sui Pirithous, regele iapiției, a fost perturbată de centauri, care băuseră cantități mari de vin. La această bătălie a luat parte și Tezeu, eroul Atenei, prietenul regelui Pirithous. Pe metopele laturii de vest sunt reprezentate scenele Amazonomachiei, lupta lui Tezeu contra amazoanelor care asediau orașul. Metopele dorice de pe cele trei laturi sunt în stil clasic. U rândul lor, metopele dorice ale frizei de pe latura de nord – unde stilul clasic se amestecă uneori cu elemente arhaice reprezintă scene din războiul Troiei. Întâlnim aceleași subiecte rediate pe multe alte monumente, dar în cazul Partenonului scenele capătă o semnificație aparte. Reprezentând victoria zeilor, dar și pe cea a propriilor străbuni contra monștrilor și respectiv a cotropitorilor, atenienii celebrau, de asemenea, victoriile lor de la Maraton și Sala-mina, contra năvălitorilor veniți din Asia. Personajele sunt triumfale, unele fiind rediate efectuând mișcări energice. Simbolismul acestor reprezentări este explicit. Este vorba, după o luptă aprigă, despre victoria frumuseții, dreptului, democrației și civilizației, contra urâteniei, barbariei și tiraniei.

Dintre sculpturile celor două frontoane ale templului, doar un mic număr de fragmente au fost conservate, din pricina degradărilor succesive suferite.

Frontonul estic, cu lungimea maximă de 27 m și înălțimea de 3, 5 m, situat deasupra intrării principale a templului, reprezenta

Acropole – simbolul Atenei nașterea zeiței Atena. Frontonul vestic, în schimb, reprezenta evenimente petrecute la Atena, pe stânca Acropolei. Acolo are loc disputa dintre Poseidon și Atena, în timpul căreia fiecare a dorit să demonstreze că era cel mai potrivit să protejeze orașul. Chiar și numărul foarte mic de sculpturi pe care de

putem vedea pe frontoane sunt copii. Cele mai multe vestigii originale se găsesc la British Museum din Londra. Din numărul extrem de limitat de fragmente adăpostite la Muzeul Acropolei, cel mai complet este grupul splendid al Cecropilor.

Friza marilor Panatenee este friza ionică din jurul celei (sala principală a templului), ansamblul sculptural cel mai original și singular. Pe această friză continuă, cu o lungime de 160 m, care decorează exteriorul *cellei*, sunt reprezentate aproximativ 600 de figuri de zei, oameni și animale, într-o compoziție remarcabilă, care reconstituie procesiunea Panateneelor.

Fondul frontoanelor era roșu. Metopele erau pe un fond galben-brun închis, iar ornamentele frizei erau colorate în roșu, brun, auriu și alb. Triglifele erau albastre.

Zidurile de marmură care închideau naosurile (sălile interioare) au fost în cea mai mare parte distruse, iar fragmentele lor au fost dispersate. Au mai rezistat doar pereții opistodomului (vestibulul posterior), dar și aceștia sunt degradați.

Partenonul a avut o istorie zbuciumată. A supraviețuit în stare bună până la sfârșitul epocii romane. Degradarea lui a început în perioada creștină, mai întâi din cauza fanatismului religios.

În epoca împăratului Justinian s-a decis transformarea marilor temple în biserici creștine. Astfel, Partenonul a devenit în anul 630 biserica Sfânta Sofia și mai târziu biserica Sfintei Fecioare Maria, în 1204 francii participanți la a patra cruciadă au transformat Partenonul în biserică catolică, iar în 1466 turcii au preschimbat-o în moschee, construind și un minaret pe unghiul sud-vestic al construcției. Dar distrugerea cea mai gravă s-a produs în timpul asediului venețienilor asupra Acropolei ocupate de turci. Pe 26 septembrie 1687, dogele venețian Morosini și-a instalat artileria pe colina Filoppapou și a bombardat Acropole. Un obuz a căzut pe Partenon, depozitul de praf de pușcă instalat aici a explodat și capodopera lui Peride s-a transformat într-o tristă ruină. Și, ca și când acest dezastru nu era suficient, Morosini a încercat să scoată câteva sculpturi de pe frontonul vestic, care au căzut și s-au spart în bucăți.

Apoi, în 1802, Lordul Elgin, pe atunci ambasador al Marii Britanii la Constantinopol, a reușit să smulgă consimțământul sultanului pentru a lua, până în 1803, câteva piese și inscripții de pe Partenon și de pe alte monumente de pe Acropole. Astfel, cu acceptul

ocupanților turci, Lordul Elgin a scos 14 me-tope, 27 de sculpturi de pe frontoane, aproape a treia parte din friza Panateneelor, un capitel (din două bucăți, pentru a ușura transportul), precum și mai multe elemente de pe alte monumente, pe care, în 1816, le-a cumpărat British Museum, cu 35.000 de lire. Grecii solicită însă insistent repatrierea moștenirii lor, considerând vânzarea respectivă ilegală, dar britanicii susțin că pot fi păstrate mai bine la British Museum.

Atena

Nici măcar demersurile celebrei actrițe și politiciene Melina Merkouri, fost ministru al culturii, n-au avut succes.

Erehteionul

Ne-am continuat vizita pe Acropole, dar n-am urmat traseul drept înainte, care ne-ar fi condus spre Muzeul Acropolei, ci ne-am abătut spre stânga. Astfel, după ce am admirat frumusețea viguroasă a Partenonului, templul de ordin doric, ne încântă acum eleganța și grația de sorginte feminină ale templului ionic Erehteion (25). Considerat cel mai sacru loc de pe Acropole, templul nu era dedicat, cum se obișnuia, unui singur zeu, ci mai multor zei, fiind totodată și monument funerar al unor eroi ai Atenei preistorice, în acest ansamblu de mai multe sanctuare se celebra cultul pământului (al Mamei Gaia sau Terra), al lui Heraistos, al Atenei și al lui Poseidon, De altfel, legenda spune că aici s-au confruntat Atena și Poseidon pentru supremația asupra cetății. Tot aici a trăit și a fost înmormântat Erehteu, fiul adoptiv al Atenei.

Erehteionul (25)

Erehteionul a făcut parte dintre proiectele grandioase ale lui Perlele, dar construcția sa a început abia în anul 421 î.Hr. și s-a încheiat în anul 405 î.Hr. Arhitectul său a fost probabil Mnesicle, care a găsit soluții ingenioase pentru denivelările terenului. Ca atare, planul edificiului este complex și inedit. Partea rectangulară (24, 08 m/13 m) a templului este împărțită în sanctuarul Atenei Polias înspre est și sanctuarul lui Poseidon-Erehteu înspre vest, înspre nord se află un portic cu coloane ionice, iar înspre sud se găsește celebrul Portic al Cariatidelor. Este o capodoperă a arhitecturii antice grecești, datorită formelor sale grațioase, bogăției detaliilor și decorațiilor, caracterului original, elegant și rafinat.

Pe fațada estică, intrarea principală în templu ne întâmpină cu cinci coloane ionice, câte au mai rămas în picioare din cele șase care

formau porticul, înalte de 6, 80 m, coloanele formau un vestibul care conducea spre naosul Atenei Polias (protectoarea cetății).

Porticul nordic ne întâmpină cu șase coloane, considerate capodopere ale stilului ionic. Cele patru coloane de pe fațadă și cele două laterale, câte una pe fiecare latură, formează, amplasate astfel, un magnific vestibul, prin care se intra în sanctuarul lui Poseidon-Erehteu, printr-o ușă monumentală, dar elegantă. Frumusețea decorațiilor de aici este remarcabilă. Cu capitellurile ionice frumos ornamentate, cu plafonul decorat, și, mai ales, cu ușa impozantă, bogat împodobită cu palmieri – care în antichitate era pictată și înfrumusețată cu accesorii metalice aurite – porticul nordic al Erehteionului este considerat bijuteria cea mai strălucitoare a artei atice, care spre sfârșitul sec. al V-lea î.Hr. ajunsese la apogeu.

Acropole – simbolul Atenei

Partea vestică a Erehteionului adăpostea și un fel de anticameră, denumită sala *apelor*, unde se zice că se aduna într-o fântână apa sărată care a țâșnit de sub tridentul lui Poseidon, Sanctuarul nimfei Pandrosa reprezintă locul unde Pallas Atena a oferit orașului măslinul, marele său dar. Dar măslinul pe care-l putem vedea în prezent pe latura vestică a Erehteionului a fost plantat la începutul secolului trecut, în locul celui antic sacru, care a ars în timpul invaziei perșilor, dar care – se zice – în ziua următoare avea ramuri și frunze proaspete.

Însă opera arhitecturală cea mai originală și mai admirată este porticul Cariatidelor, situat pe latura sudică a Erehteionului, în fața Partenonului. Denumite la început *kore*, grațioasele statui de femei, care susțin acoperișul templului, au primit denumirea de Cariatide după epoca romană, având ca sursă de inspirație frumusețea fetelor din orașul Caries din

orticul Cariatidelor (26)

Laconia, care executau dansuri rituale în onoarea zeiței Artemis. Cariatidele purtau peste coafură un coș, mai precis un capitel circular, ornat cu coronament ionic, pe care se sprijinea acoperișul porticului. Sunt înveșmântate cu tunici lungi, ale căror cute sunt asemenea cartelurilor coloanelor ionice.

Inevitabil, Erehteionul a fost afectat de trecerea timpului și a suferit mai multe transformări. Astfel, acoperișul templului, din bârne de lemn, precum și mobilierul, au ars în incendii, înnegrend pereții. De asemenea, multe părți ale edificiului au fost demolate cu ocazia

transformării Erehteionului în biserică, în sec. al VII-lea d.Hr. Apoi, francii l-au utilizat ca palat, iar comandantul militar turc al orașului s-a instalat aici harem, în anul H63. Totuși, monumentul a fost păstrat într-o stare satisfăcătoare până în anul 1827, când, în timpul Războiului de Independență, a fost distrus parțial de un obuz turcesc. În prezent edificiul este restaurat: găurile au fost umplute cu marmură și s-au realizat copii ale unor detalii, originalele fiind expuse și protejate la muzeu.

În apropiere de Erehteion, dar și de zidul Acropolei, se află ruinele unui edificiu din sec. al V-lea î.Hr., Casa Areforelor, unde locuiau, în fiecare an, câte două arefore, fete cu vârste între 9 și 11 ani, de origine nobilă, alese să participe, alături de preoteasa Atenei, la confecționarea peplosului sacru.

După ce am vizitat Erehteionul, ne îndreptăm spre Muzeul Acropolei (26), trecând pe lângă alte vestigii, Traversăm situl primitiv, unde în jurul palatului regal și al

Atena unui sanctuar au trăit, în epoca miceniană, primii locuitori ai Atenei, întâlnim și micul templu rotund, amplasat pe o bază dreptunghiulară, ridicat de atenieni, dar dedicat Romei și lui Augustus. Este un loc de popas pentru majoritatea turiștilor – noi n-am tăcut excepție – care preferă ineditul turn pentru a face poze și a contempla, de la o oarecare înălțime, monumentele Acropolei.

Mai facem apoi încă o escală, pentru a admira panorama versantului sudic al Acropolei, cu o splendidă imagine a Teatrului lui Dionysos (29). Pe măsură ce privirile se îndepărtează mai mult, Atena își etalează aparenta nemărginire, în sfârșit, intrăm în Muzeul Acropolei, iar răcoarea dată de aerul condiționat care ne întâmpină este o adevărată binecuvântare, după ce am înfruntat cu curaj soarele arzător, ca să putem vizita templele Acropolei.

Muzeul Acropolei este situat în extremitatea sud-estică a sitului și expune opere de artă (sculpturi, statui în stil sever – de la începutul sec. al V-lea î.Hr., ceramică, piese de arhitectură) descoperite de arheologi pe platoul sacru. Muzeul a fost fondat în 1878 și reconstruit după al doilea război mondial, pentru a adăposti exclusiv colecția de valoare inestimabilă a vestigiilor de pe Acropole. Clădirea muzeului este situată mai jos decât nivelul Partenonului, datorită terenului denivelat. Exponatele sunt prezentate în ordine cronologică, reflectând într-un mod foarte clar istoria artei atice, de la perioada arhaică (800 –

600 î.Hr.), la epocile clasică (500 – 400 î. H.), elenistică (300 î.Hr.) și romană. Aici se găsesc autenticele Cariatide ale Erehteionului. Alte piese remarcabile expuse în cele nouă săli ale muzeului sunt sculpturile și basoreliefurile provenind de pe frontoane, frize și metope ale Partenerului.

Erehteionului și Templului Atenei Nike. Admirabile sunt și reprezentările de oameni-șerpi, luptele cu tauri și cu lei, statuile „kuros” încărcate cu podoabe, sub influența orientală, statuile din epoca „severă” – denumită astfel deoarece sculpturile nu sunt înfățișate niciodată zâmbind – de după războaiele medice, statuile din epoca clasică, cu proporții bine stabilite, dar și capetele de bărbați macedoneni, recunoscute după frunte și baza nasului. Program: vara 8 – 19; iarna 8: 30 – 15, zilnic (înweek-end8 – 14: 30).

În primele trei săli ale muzeului sunt expuse lucrări din sec. VI î.Hr. Fragmentele de pe frontoane înfățișează scene mitologice. Sălile IV și VI adăpostesc o unică și prestigioasă colecție de feorai (kore, la singular, înseamnă în limba greacă fotă), statui votive, din anii 550 – 500 î.Hr., reprezentând, probabil, preotese ale Atenei, Pentru prima dată în istoria civilizației, statuile nu mai sunt figuri reci și inexpresive, ci devin vivace, feminine, sensibile, parcă ar comunica, sunt expresive.

Atena gânditoare

Acropole – simbolul Atenei radioase, cu surâsuri enigmatice, frumoase, bogat pictate, îmbrăcate cu tunici și veșminte cu pliuri, poartă bijuterii (cercei, lănțișoare 3 a gât, diademe). Toate țin în mână obiecte simbolice, în rafinamentul deosebit al execuției se remarcă o puternică influență ionică. Cele mai multe sunt expuse în semicerc, în sala IV, în mijloc aflându-se o statuie a Atenei.

Sala V expune și un fronton din vechiul templu al Atenei, de pe vremea lui Pisistrate, având ca temă o Gigantomachie, reprezentând o scenă din bătălia în care autoritara zeiță, împreună cu Zeus, se lupta cu giganții, simbolizând triumful grecilor asupra forțelor primitive.

Înainte de sala VI putem admira și alte obiecte interesante: vase atice, geometrice, cu figuri negre și roșii, diverse sculpturi din marmură, precum și bucăți de lemn care făceau legătura între tamburii coloanelor Partenonului.

În sala VI sunt expuse și statui în stil sever. Celebrul basorelief Atena gânditoare (denumită de unii autori și meditativă sau contemplativă), cu înălțimea de 0, 51 m, realizat prin anul 460 î.Hr., o

reprezintă pe zeiță cu capul aplecat pe lance, contemplând tristă o stelă funerară, considerată ca un simbol al limitei. Lucrarea a stârnit multe controverse, și, nu întâmplător, recenta ediție a cărții filosofului Gabriel Liiceanu „Despre limite” are ca ilustrație pe copertă chiar această imagine.

Sălile VII și VIII expun, printre altele, fragmente de pe friza Erehteionului și metope de pe latura sudică a Partenonului, foarte bine păstrate, înfățișând lupta dintre lapiți și centauri, în sala IX, ultima, admirăm sculpturi clasice, dar cele mai studiate expunate sunt totuși cele patru cariatide originale de pe Erehteion, singurele rămase la Atena și păstrate cu mare grijă, la temperaturi controlate. Cariatida înstrăinată de lordul Elgin se află la British Museum din Londra, iar alta s-a pierdut, după ce a fost luată de turci.

După ce ieșim din muzeu ne îndreptăm spre Belvedere, locul special amenajat pentru a admira panorama Atenei, situat în partea opusă Propileelor.

Apoi, lângă steagul Greciei, înălțat pe Acropole, citim inscripția dedicată celor doi eroi evzoni, de 18 ani, care făceau de gardă la steagul Greciei în noaptea de 30 mai 1941. Când naștii le-au ordonat să înlocuiască drapelul grecesc cu cel nazist, ei au coborât steagul țării lor, s-au înfășurat cu el și s-au aruncat în gol, pe stânci. Gestul lor curajos a impresionat nu numai poporul grec, ci și întreaga Europă...

După ce am vizitat templele și muzeul, facem „un tur al Atenei” de la înălțimea Acropolei, oprindu-ne de mai multe ori și survolând cu privirile orașul, încercând să localizăm obiectivele mai importante.

La poalele stâncii sacre vedem pitorescul cartier Plaka. Deasupra, pe versantul nordic al Acropolei aflăm că se află câteva grote, folosite ca sanctuare dedicate lui Apollo, Zeus și respectiv Pan, în vreme ce sanctuarul Afroditei și al lui Eros a fost săpat în stâncă. Privind spre centrul orașului, revedem, dar de data aceasta de la înălțime, Piața Syntagma, Parlamentul, marea zonă verde care este Parcul Național, apoi Zappeionul, Stadionul Panathinaiko, iar nu departe de el

Atena o altă zonă verde – Primul Cimitir, apoi Arcul lui Hadrian, coloanele Templului lui Zeus Olimpic, iar în depărtare, Colina Licavete, cartierul învecinat Kolonaki, cu Hotelul Hilton și Turnul Atenei.

Apoi, privind spre versantul sudic, zărim Teatrul lui Dionysos și

Odeonul lui Herod Atticus, Porticul lui Eumene.

Survolând cu privirile zona dintre Partenon și Propilee spre vest, zărim colina Pnyx. Apoi, spre nord-vestul Acropolei se înalță o colină stâncoasă ceva mai mică, dar având o mare semnificație pentru atenieni: Areopagul. Continuăm să ne rotim privirile și zărim Agora, unde pe o colină mică se înalță Tezeionul. Mai spre nord-vest se vede o zonă verde, care este Ceramicos.

Înainte de a părăsi situl, pe la Propilee, privim spre sud-vest, unde ne încântă o altă zonă verde: colina Filopappou. Ne convingem, încă o dată, că avem multe obiective interesante de văzut în Atena, deci și în zilele următoare vom avea un program intens...

Odeonul lui Herod Atticus

Coborâm pe la Propilee și cotim spre Odeonul lui Herod Atticus (27), care se găsește pe versantul sudic al Acropolei. Este unul dintre cele mai impresionante monumente ale Atenei, atât datorită excelentei sale conservări, cât și amplasării sale.

Odeonul a fost înălțat de romanul Herod Atticus, în memoria soției sale, Regilla. Mare mecena și prieten al împăratului Hadrian, Herod Atticus era apreciat de contemporanii săi și datorită faptului că se născuse cu un defect de vorbire, dar a avut ambiția să și-l corecteze prin retorică și să ajungă un bun orator, devenind chiar profesor al împăratului Marc Aureliu. Teatrul a fost construit între anii 161 – 174, după tipicul celor romane, adică semicircular și cu gradene de marmură. Scena are o lungime de 35, 4 m. Fațada, din care cea mai mare parte a rezistat până în zilele noastre, este grandioasă, cu trei intrări. Colonada de la intrare, atașată Odeonului, a făcut parte dintr-un alt edificiu, Stoa lui Eumene, construit anterior de regele Eumene al II-lea al Pergamului. Teatrul avea și un acoperiș din lemn de cedru. Se desfășurau aici concursuri de muzică, recitări de poeme și spectacole acompaniate de muzică. Tel.: 210 9282900, web; *mfw.greekfestival.gr*

Odeonul poate primi chiar și în zilele noastre 5.000 de spectatori. De altfel, longevivul teatru în aer liber, reconstruit parțial, a găzduit, de-a lungul timpului, numeroase concerte și spectacole de teatru și, mai nou, recitaluri și spectacole de operă și balet. De asemenea, în fiecare vară Odeonul găzduiește manifestările artistice prilejuite de Festivalul Atena.

Noi admirăm edificiul doar de pe Acropole și de la intrare,

pentru că Odeonul nu este deschis publicului decât pentru spectacole.

Acropole – simbolul Atenei

Porticul Sfoa lui Eumene (28), foarte vast, se află între Odeonul lui Nerod Atticus și Teatrul lui Dionysos, Era foarte lung, având 164 m, cu două nivele. A fost construit de regele Eumene al II-lea al Pergamului, mare admirator al Atenei, în sec. al II-lea î.Hr., pentru a adăposti oamenii veniți la spectacole, pe vreme nefavorabilă, dar și pentru promenade. Pe aici st-au purtat pașii și marii filosofi greci. Porticul era înfrumusețat cu' statui, monumente coregice și frontoane. Au mai rămas doar vestigii din primul nivel.

În fața porticului (stoa), înspre Teatrul lui Dionysos, se afla monumentul coregic al lui Nidas, înălțat în anul 331! H., sub forma unui mic templu cu șase coloane dorice.

Ceva mai sus de Porticul lui Eumene se zăresc vagi vestigii din Sanctuarul lui Asclepios, construit după ciuma care a decimat populația Atenei în anul 429 î.Hr. Acesta se remarcă printr-un portic lung, cuprins între o grotă și o mică terasă, arând și un altar.

Teatrul lui Dionysos (29) este săpat în stânca de pe versantul sudic al Acropolei și este cel mai mare construit în Grecia. Reprezintă locul de naștere a tragediei grecești. Aici au fost prezentate prima dată piesele lui Eschil. Sofocle, Euripide și Ari st of an, în timpul festivalului religios din sec. V î.Hr. și cu ocazia concursurilor de dramaturgie.

Teatrul a fost la început modest, construit din pământ și lemn și reprezenta, de fapt, un sanctuar al Eul Dionysos, având altarul în centrul scenei. Zeul Dionysos, fiu ai infidelului Zeus și al unei muritoare, iubea vinul, cântecul, dansul, teatrul și femeile, manifestând înclinații omenеști firești. Tocmai de aceea îi îndrăgeau atemenii. În timpul serbărilor i se aduceu jertfe, se oficiau „mistere”, i se dedicau cântece și dansuri. Cultul lui Dionysos era atât de generalizat, încât puteau participa chiar și femeile, marginalizate în acele timpuri. Festivitățile sacre erau dedicate și fecundității, vegetației, regenerării sale eterne, îndeosebi a viței-de-vie.

Dacă la început dansurile și cântecele erau improvizate, mai târziu, Thespis, considerat întemeietorul artei dramatice, a scris el însuși textele declamate de interpreți. Teatrul lui Dionysos a fost reconstruit din piatră de atenianul Licurg, între anii 342 – 326 î.Hr., dar o parte din vestigii aparțin unei structuri mult mai mari, construite de romani. Scena avea o lungime de 100 m și o lățime de 90 m.

Amfiteatrul conținea 78 de gradene, împărțite în trei zone. Ele au fost distruse în cea mai mare parte, dar se estimează că amfiteatrul putea găzdui 17.000 de spectatori. Romanii foloseau te anul ca arenă pentru gladiatori, de aceea i-au adăugat o balustradă de marmură, cu mânere metalice, pentru protejarea spectatorilor, în sec! d.Hr., împăratul Nero l-a îmbogățit cu pardoseala mozaicată din marmură, reprezentând scene din viața lui Dionysos. Avanscena era semicirculară și se numea pe atunci orchestra în tribune s-a construit un prim rând format din 67 de tronuri înalte de marmură, rezervate demnitarilor, păstrate până astăzi, în centru se află tronul marelui preot al cultului, iar un alt tron important este cel al împăratului Hadrian. Intrările se află înspre Dionyssiou Areopagitou. Tel.: 210 3224625; program: 8 – 19, zilnic (vara) și 8: 30 – 15, zilnic (iarna); metrou: Akropoli.

Teatrul lui Dionysos

Atena

ÎN JURUL ACROPOLEI

Bazarul din Monastiraki (30) – Biserica Sfântul Dumitru (Agios Dimitros) (31) – Monumentul lui Filoppapou (32) – închisoarea lui Socrate (33) – Colina Pnyx (34) – Teatru în aer liber, pentru spectacolele de sunet și lumină ale Acropolei (35) – Colina Nimfelor (36) – Observatorul (37) – Biserica Sfânta Manna (38) – Areopagul (39) – Tezeionul (40) – Agora antică (41) – Stoa lui Attalos: Muzeul Agorei (42) – Biserica bizantină Sfinții Apostoli (43)

— Agora romană (44) – Biblioteca lui Hadrian (45) – Turnul Vânturilor (46) – Moscheea Bazarului: Muzeul de Ceramică Populară Kynazopoulos (47)

Maratonul turistic de pe Acropole ne-a risipit, unii colegi preferând să se retragă strategic după ce am părăsit platforma sacră. După ce am admirat și amfiteatrele, am revenit chiar pe „calea sacră”. Am coborât pe drumul folosit din vechime pentru a face legătura între Acropole și Agora. Numai că nu ne-am oprit să vizităm Agora – eram totuși prea obosiți – ci ne-am abătut prin învecinatul și renumitul bazar. Era chiar într-o zi de duminică. Am coborât pe străzile Dioscourn și Areos, apoi am ajuns în Piața Monastirakiou (30).

În jurul Acropolei

În jurul Acropolei

Bazarul sau talciocul se întinde de la renumita Piață Monastirakiou, până la mica Piață Avyssinlas. Cartierul Monasîraki,

unul dintre cele mai vechi ale capitalei, a fost cândva centru! Atenei otomane. Strada Ifesâou, care leagă Piața Monastirakiou de Piața Avyssinias, poartă numele lui Hefaistos, zeul focului și al fierarilor. Duminica, bazarul se extinde până în împrejurimile Thissio și Psiri. O inscripție urează un politicos „bun venit” vizitatorilor bazarului, renumit pentru numeroasele butikuri unde se vând diverse obiecte, îndeosebi suveniruri pentru turiști. Se găsesc de toate: de la mărunțișuri ieftine la bijuterii scumpe, îmbrăcăminte, încălțăminte, alte obiecte din piele, podoabe, tricotaje lucrate manual, antichități și cărți vechi, icoane, gablonțuri, copii miniaturale din ghips ale unor statui celebre, dar și bijuterii din aur și argint Mai ales duminica, atunci când este mare aglomerație, comercianții își expun mărunțișurile pe tarabe sau chiar direct pe trotuar. Pe străzile aglomerate ale talciocului din Monastiraki, înțesate de vizitatori și comercianți, muzicanții ambulanți, îndeosebi țigani, creează o atmosferă de bazar oriental, în zilele lucrătoare, butikurile din zonă, fiecare având de obicei un anumit specific, oferă aproape aceleași produse ca și tarabele duminicale.

Metrou: Thissio. Bazarul este foarte animat mai ales duminica – îndeosebi între orele 8 – 14 – atunci când magazinele și multe muzee sunt închise.

Ne-am oprit să servim rapid, ca în regim fast-food, souflaki, sucuri, dar și apetisante înghețate și am ronțait, precum localnicii, fistic, în forfota bazarului am admirat scoici deosebite, cum nu mai văzusem. Am mai privit cu interes bijuterii, dar și tricouri frumos inscripționate, unele cu specific grecesc. Am văzut cum prețurile se negociază, ț pe-ndelete. La un moment dat ne-am pierdut, \$ ne-am rătăcit și ne-am trezit în mijlocul bazarului, fără să știm încotro să ne îndreptăm. Peste tot – numai bazar... Noroc că știam numele celebrei Piețe Omonia, unde aveam hotelul, iar atenienii, amabili, ne-au îndrumat. Astfel, am ieșit din furnicarul taldocului-labirint, cu străduțele sale înguste și ne-am trezit din nou în mijlocul Atenei moderne, pe largul bulevard Athinas, pe unde am ajuns într-un timp record la hotel. Eram deja prea obosiți să privim elegantele vitrine, păstrându-ne plăcerea pentru zilele următoare.

Avem ocazia să ne aflăm la Atena chiar de Ziua Națională a Greciei, pe 25 martie, sărbătorită de greci cu mult fast și cu o amplă paradă militară. Atenienii sunt atât de bucuroși să-și vadă militarii defilând, încât în centrul capitalei se produce o mare aglomerație.

Oamenii sunt însă însuflețiți și vin de bunăvoie să asiste și să participe la eveniment, mândri de nația lor. Și pentru noi a fost interesant să urmărim manifestările de sărbătoare și entuziasmul grecilor.

În altă zi am vizitat Agora și împrejurimile sale, mergând mai întâi din Piața Omonia cu metroul până la stația Akropoli.

La sud-vest de Acropole, departe de străzile aglomerate ale capitalei elene, se află Colina Filoppapou. Cu o înălțime de 147 m, este cea mai înaltă colină din sudul Atenei. Grecii antici îi spuneau „Colina Muzelor” sau Museion, deoarece credeau că adăpostește mormântul lui Musaeus, un discipol al lui Orfeu. Ne plimbăm prin zonă și ne oprim mai întâi în sud, la Biserica Sfântul Dumitru (Agios Dimitros) (31), care adăpostește o frumoasă colecție de fresce. Urcăm apoi pe cărările colinei înspre vârf, de unde putem vedea – după cum se consideră – cea mai frumoasă priveliște a Acropolei.

Admirăm și Monumentul lui Filoppa-pou (32), construit între anii 114 – 116, de atenieni, în dntestul Caius Iulius Antiohus Filoppapou, consul roman filoelen, de origine (prinț) sirian. Monumentul se remarcă printr-o fațadă de marmură de o formă neobișnuită, concavă. Este înalt de 12 m, având o statuie care îl înfățișează pe Filoppapou, iar o alta pe bunicul său, Antioh al W-lea. O friză înconjoară monumentul și îl redă pe Filoppapou sosind cu un car la investirea lui în calitate de consul, în anul 100 d.Hr.

Colina a adăpostit începând din anul 294 î.Hr. și un important fort, care controla drumul strategic spre Pireu, De aici Francesco Morosini a bombardat Acropola în 1687, provocând explozia care a afectat Paneriuul. Se zice că pe colină se află și închisoarea lui Socrate (33), unde filosoful a sorbit ucigătoarea otravă de cucută.

la nordul Colinei Filoppapou se află colina stâncoasă Pnyx (34), locul unde se exercita democrația în sec. V î.Hr. Viața politică își avea pe atunci centrul îndeosebi pe colinele din vestul Acropolei, Pnyx și Areopag. Adunarea se întrunea pe colina Pnyx, iar pe Areopag un consiliu de foști magistrați asista la procese răsunătoare.

La adunările democratice, aproape 6.000 de atenieni discutau și votau probleme importante, în perioada de glorie a Atenei veneau aici Temistocle, Pericle, Demostene, care au vorbit de pe platforma rămasă dintr-un mai vechi altar închinat lui Zeus și păstrată până astăzi. Terasa semicirculară unde

Atena stăteau cetățenii se aflau la același nivel cu oratorii, încă o

dovadă de democrație! Dar, în timpul dominației romane, colina și-a pierdut importanța, în prezent, pe locul respectiv se află un Teatru în aer liber (35), de unde se pot vedea spectacolele de sunet și lumină ale Acropolei (însoțite de comentarii în diverse limbi), cu durata de 45 de minute.

La nord-vest de Colina Pnyx se află Colina Nimfelor (36), al cărei nume provine de la sanctuarul dedicat nimfelor ocrotitoare ale nașterilor. Se pot vedea aici inscripții votive săpate în stâncă. Drumul spre vântul înalt de 103 m, printre copaci, este răcoros. Astăzi, pe locul sanctuarului se află Observatorul (37) (Asteroskopeion), construit în 1842 de arhitectul german Teophil von Hansen. Este un centru dedicat cercetărilor seismologice, unde vizitatorii pot afla cauzele declanșării cutremurelor și pot vedea aparate utilizate pentru măsurarea și cercetarea acestora. Alături se înalță modernă Biserica Sfânta Marina (38), considerată și ea ocrotitoare a nașterilor. Ne îndreptăm apoi spre Agora.

Informații suplimentare despre Observator puteți afla la; www.ostro.noa.gr între intrarea către Acropole și Agora se află Areopagul (39) sau Colina Areopagos („colina lui Ares”), cu o înălțime de 115 m, unde se urcă pe niște trepte alunecoase. Areopagul era considerat un fel de tribunal suprem.

Legenda spune că zeul războiului, Ares, a fost judecat pe Areopag de ceilalți zei și achitat după ce l-a răpit și i-a ucis pe fiul lui Poseidon. Peștera Furiilor l-a inspirat pe dramaturgul Eschil să localizeze aici procesul lui Crete.

În jurul Acropolei judecat pentru uciderea mamei sale Clitemnestră, în piesa „Furiile”. Și Oresle a fost iertat, datorită intervenției providențiale a zeiței Atena.

Tot pe Areopag funcționa și consiliul instituit de Solon pentru a veghea la respectarea legilor și a moravurilor. Celebritatea colinei a sporit însă în anul 51 î.Hr., când Sfântul Pavel și-a ținut aici predica despre Dumnezeu și a convertit un prim adept, pe senatorul și viitorul sfânt, Dionisie Areopagitul, patronul spiritual al Atenei.

Bulevardele din apropiere poartă numele celor doi sfinți, Pavel și Dionisie Areopagitul. Tot de pe Areopag perșii și turcii au atacat Acropole. Astăzi se mai pot vedea pe colină doar puține vestigii.

Agora antică

Vizităm apoi și Agora, care are doi poli de atracție: Tezeionul

(40) și Muzeul Agorei. Putem ajunge aici și prin bd. Ermou (Hermes), apoi pe str. Adrianou, despărțită de Agora antică prin linia de metrou ce ajunge la Pireu și care în această zonă iese la suprafață.

Tezeionul este situat chiar în apropiere de intrarea în situl Agorei, pe care o domină de pe o colină mică, de 66 m înălțime, denumită Colina Agorei (*Kolonos Agoraios*). Foarte bine păstrat, Tezeionul este construit din marmură, probabil tot de către iclinos, arhitectul Partenonului și este apreciat pentru frumusețea și perfecțiunea arhitecturii sale. Denumirea de Tezeion, dată templului și împrejurimilor sale, s-a consacrat de mai mult timp, deși este oarecum improprie, întrucât edificiul a fost închinat lui Hefaistos și Atenei, nefaisteiortul (Tezeionul) a fost construit între anii 449 – 444 î. H. Este un tempfu doric, peripter, având 34 de coloane de jur-împrejur, șase coloane pe fiecare fațadă și câte treisprezece pe fiecare latură mare, laterală. Tezeionul este mai mic decât Partenonul, având dimensiunile 31, 77 m/13, 76 m. Templul are un pronaos și o sală posterioară, opistodomul. Ca și în cazul Partenonului, axele verticale sunt înclinate spre interior, iar coloanele sunt mai subțiri spre vârf.

În cella se găseau statuile zeilor Hefaistos și Atena, realizate de marele sculptor Alcamene. Pe metope sunt reprezentate muncile lui Heracle și faptele de vitejie ale lui Tezeu, în timp ce sculpturile frizelor interioare redau alte lupte ale lui Tezeu, precum și o Centauromachie.

Fragmente din sculpturile de pe frontoane, din Centauromachie și din apoteoza lui Heracle sunt expuse la Stoa lui Attalos. Creștinii au transformat Tezeionul în biserica Sf. Gheorghe, iar din anul 1833 a devenit monument național, în apropiere au fost descoperite vestigii ale unor ateliere antice de prelucrare a metalelor; nu întâmplător, cad se știe că Hefaistos, căruia îi era închinat

Tezeionul (40)

templul, era zeul focului și al fierarilor, Atena, protectoare și a artizanilor și olarilor, era divinizată și în cartierul olarilor, Ceramicos, aflat în vecinătate.

Agora antică (41) era piața publică, centrul vieții publice a Atenei. Se întinde între Colina Agorei și cea a Areopagului, pe o suprafață de 2, 5 ha, ajungând până la cartierul Ceramicos, în nord-vest. Aici se adunau cetățenii pentru a dezbate problemele cetății, a face comentarii, a afla noutățile, dar era și locul preferat pentru promenadă. Dar tot agora era și centrul public: politic,

intelectual, comercial, religios, civil, educațional, teatral, athletic. Aici se găseau toate instituțiile publice, clădirile guvernamentale, sanctuarele publice, numeroase porticuri (galerii cu coloane sau stoa), statui ale conducătorilor și ale bravilor generali. Clădirile agorei erau împodobite cu picturi murale, asemănătoare celor de pe ceramica roșie a Eladei. În agora se reunea și Adunarea Poporului sau Ecclesia. De altfel, aici, în agora s-a format și s-a consolidat spiritul civic, căruia atenienii îi erau atât de devotați, încât considerau că cetățile fără agora erau barbare, lipsite de viață publică, de democrație, iar cetățenii acestora nu puteau interveni în treburile obștei. Aici, în Agora, a triumfat ideea de demnitate și libertate a omului, care i-a preocupat timp de secole pe atenieni, reflectându-se și în literatura vremii. Dar tot aici a fost condamnat la moarte Socrate, în anul 399 î.Hr., nedreptate recunoscută chiar de contemporanii filosofului. Intrarea principală se află pe străzile Adrianou sau Polygnotou, din Monastiraki. Muzeul și situl sunt deschise: zilnic, vara între orele 8 – 19 și iarna între 8, 30 – 15 și sunt închise de sărbători. Tel: 210 321 0185. Metrou: Thissio, Monastiraki.

Aici, în Agora, la poalele Acropolei, se adunau mulți atenieni în jurul lui Demostene, când le vorbea cu pasiunea lui

Atena de orator. Prin Agora au mai trecut Dracon, Solon și Pisistrate. În anul 621 î.Hr., legiuitorul Dracon a redactat codul care îi poartă numele, celebru prin severitatea sa. Pentru prima dată statul căpăta la Atena autoritate juridică, iar puterea era preluată de comunitate. Apoi, în 594 î.Hr. Solon a impus legile privind introducerea sistemului claselor sociale, modul de desemnare a magistraților, rolul adunărilor publice, drepturile oamenilor liberi. Impozitele erau progresive, așa cum sunt și astăzi în țările civilizate. Considera că ordine este atunci când „poporul ascultă de conducători, iar conducătorii ascultă de legi”. De asemenea, a legiferat și prostituția. Mai târziu, tiranul luminat Pisistrate a tăcut reformă agrară, asigurând țăranilor dreptul de proprietate asupra pământului. A încurajat meseriașii și dezvoltarea atelierelor, a bătut monedă, a patronat lucrări de urbanistică, a încurajat artele, a instituit o comisie pentru a culege poemele homerice, care până atunci circulau în formă orală și le-a reunit într-o lucrare scrisă. Tot el l-a încurajat pe sentimentalul poet Anacreon. În aceleași edificii din agora, Socrate și Platon discutau cu discipolii lor, iar Zenon își promova stoicismul. Sofistul Trasimah

afirma în introducere la „Republica” lui Platon că Justiția nu este altceva decât interesul celui mai puternic, iar guvernarea stabilește legi pentru propriul său interes”, în Atena antică s-au cristalizat multe idei valabile și astăzi!

Se consideră că Agora antică este leagănul democrației, apărute aici prin anul 500 î.Hr. Toți cetățenii Atenei – născuți din ambii părinți atenieni – aveau drept de vot.

n jurul Acropolei

De exemplu, din 500.000 de locuitori ai Atenei, votau circa 40.000 de bărbați. Sistemul de vot era simplu: o piatră albă însemna DA, iar una neagră – NU. Tot în Agora, după cum povestește Plutarh, a ajuns *hoplitul* alergând tocmai de la Maraton, pentru a anunța victoria: „Bucurați-vă, căci am învins!” – a mai apucat să le spună concetățenilor, după care s-a prăbușit fără suflare, își depășise limitele, așa cum erau educați atenienii acelor vremuri.

În Agora s-a votat și reconstrucția Acropolei. Tot aici s-a inițiat și s-a aplicat Legea răspunderii funcționarilor publici, care prevedea că la sfârșitul mandatului fiecare funcționar trebuia să prezinte un raport de activitate, iar dacă acesta nu era considerat corespunzător, funcționarul respectiv putea fi pedepsit. Uneori avem de învățat de la atenienii antici, democrația și legile lor eficiente ne-ar prinde bine și în zilele noastre, la peste două milenii de-atunci!

Situl Agora forma aproximativ un dreptunghi, avea porticuri și rânduri de clădiri și era traversat oblic de Calea Panateneelor. Lungile colonade acoperite îi protejau pe cei care veneau în agora, fie de soarele torid al verii, fie de intemperiiile din timpul iernii. Mulți atenieni veneau în agora ca să vadă lumea și să fie văzuți. Excavațiile efectuate de Școala Americană de Studii Clasice în perioada interbelică au scos la lumină vestigiile a numeroase clădiri publice.

fi latura estică se află Stoa lui Attalos (42), ridicată de regele Attalos al Pergamului (159 – 138 î.Hr.). Porticul (arcadă cu acoperiș) elegant, în întregime reconstituit între anii

S 47

1953 – 1956, cu o finanțare oferită de John Rockefeller jr., are două niveluri, o lungime de 116, 5 m și o lățime de 19, 5 m. Armoniosul edificiu se remarcă prin toate elementele specifice arhitecturii doric grecești: colonade, plafoane și statui valoroase.

Aici se înșirau în antichitate comercianții, dar în zilele noastre

porticul adăpostește Muzeul Agorei, unde putem vedea numeroase obiecte descoperite în timpul săpăturilor efectuate în zonă. Printre acestea se numără și tăblițele de ostracizare, cu numele unor cetățeni de vază, care au fost ostracizați (exilați din cetate, pe motiv că ar reprezenta o amenințare pentru stat), printre care progresistul Clistene – victimă a procedurii pe care el însuși l-a introdus, Aristide – cel invidiat de unii concetățeni pentru faptul că era „prea drept”, dar și Temistocle – strălucitul strateg, care acumulasese averi imense, prin care a stârnit mânia atenienilor. Interesante sunt și legea împotriva tiraniei (337 î.Hr.), regulile de împrumut de la biblioteca publică, clepsidra care cronometra discursurile, uneltele din ateliere, opaițele și jucăriile de teracotă, sandalele antice, vasele etc. Multe obiecte sunt frumos împodobite, precum opaițul care probabil a aparținut unei vestale și care redă mitica împreunare dintre Zeus travestit în lebedă și Leda.

Odeonul lui Agrippa, ridicat la sfârșitul secolului I î.Hr. de Marcus Vipsanius Agrippa, avea o capacitate de 1.000 de spectatori, Era și universitate a Atenei antice. Fațada era decorată cu statui uriașe, care reprezentau un Gigant și doi tritoni (ființe jumătate zeu, jumătate pește). Mai târziu, aceste statui au fost utilizate pentru a împodobi propileele Gimnaziului, Un renumit triton, datând din anul 150 î.Hr., se află la Muzeul Agorei. La rândul său, Gimnaziul era sediul școlilor filosofice ale Atenei.

Total circular, ale cărui fundații sunt vizibile pe latura vestică a agorei, dinspre Tezeion, era sediul unde se întruneau magistrații, A fost construit în anul 470 î.Hr., înlocuind construcția anterioară distrusă de perși. Tot în Tolos erau păstrate etaloanele unităților de măsură, scoase la iveală de săpături și expuse la Stoa lui Attalos.

În nordul Tolosului era situat Buleuterionul, sala de consiliu construită la sfârșitul secolului al V-lea î.Hr., unde se întrunea executivul statului și se exercita, practic, democrația. Bula sau Consiliul era o adunare permanentă, compusă din 500 de consilieri sau buleutai, iar locul lor în adunare era obținut prin tragere la sorți. Lucrau în grupuri de câte 50, în ședințe care se desfășurau zilnic, din zori până la apusul soarelui. La estul sălii se găsesc fundațiile Metroonului, unde se păstrau arhivele statului. În fața acestor clădiri era Monumentul celor zece triburi, unde, pe un soclu înalt, de marmură, se aflau statuile din bronz ale celor zece eroi, după care au fost denumite cele zece triburi

din Atica. Cetățenii veneau des aici, întrucât pe fațada soclului se afișau pe tablouri de lemn avizele oficiale, modificările legilor, ordinele etc. În vecinătate se înălța și Statuia lui Hadnan, sculptată în secolul al II-lea d.Hr.

În apropiere de intrarea dinspre Calea Panatenee și de traseul spre Agora romană.

Atena se află frumoasa biserică bizantină Sfinții Apostoli (43), construită în sec. al XI-lea pe locul unor mai vechi ruine romane.

Contradicțiile democrației în Atena antică

Puterea executivă era exercitată de noua arhonți, care compuneau ministerul. Fiecare trebuia să fie cetățean atenian, să-și fi îndeplinit obligațiile de ostaș și de contribuabil, să dovedească respect față de zei, să fi dus o viață exemplară. Apoi, fiecare susținea un examen denumit dohimosia, care evalua nivelul intelectual al candidatului. Astfel, ajungeau să obțină funcții importante bărbați adevărați, competenți.

Arhontelee rămânea în funcție vreme de un an, la sfârșitul perioadei activitatea sa era analizată de bulă, iar răsplata putea fi realegerea sau condamnarea la moarte – pedeapsa maximă. Ce-i drept, democrația este un lux, pe care nu orice societate și-l poate permite.

Pericle, ca șef al partidului democrat, a întărit rolul instituțiilor democratice, consolidând democrația sclavagistă, iar societatea ateniană a atins o mare dezvoltare. A fost arhonte militar, numit strategos atioferator, excelent om de stat și gospodar. A fost și un mare protector al artelor și științelor.

La începutul războiului peloponeziac (431 – 404 î.Hr.), Pericle a strâns trupele și populația în interiorul cetății de pe Acropole, lăsând nepăzit restul Aticii în calea dușmanilor, care l-au prădat, în schimb, s-a trimis puternica flotă spre țărmurile Peioponesului. Numai că în planurile sale a

În jurul Acropolei intervenit ceva neprevăzut: aglomerația din Atena a favorizat izbucnirea unei epidemii de tifos exantematic virulent, care a decimat o mare parte din armată și din populație. El însuși a fost afectat de boală.

Ideile cristalizate de mințile luminate ale unor greci celebri din antichitate, precum Socrate, Aristotel, dar și Hippocrate din Kos – părintele medicinei (460 – 375 î. E), sunt nemuritoare, valabile, cunoscute și apreciate la peste două milenii de atunci. De exemplu,

marele geometru Thales din Milet a măsurat pentru prima dată înălțimea piramidelor. Cum a procedat? Și-a măsurat propria umbră, iar când a fost egală cu cea a corpului, a măsurat umbra piramidei respective, determinând astfel înălțimea acesteia.

Răsplata pentru mulți dintre oamenii de excepție ai vremii rămâne însă contradictorie... Iar activitatea lor s-a desfășurat, de multe ori, în condiții grele. După „Epoca de aur”, după încheierea perioadei de stabilitate, a urmat războiul peloponeziac... Odată cu izbucnirea acestuia s-a încheiat și hegemonia Atenei. Victorioșii spartani aveau însă alte concepții de viață.

Atenienii, de neam ionic, mediteranean, erau preocupați de democrație, industrie, artă și cultură. Predominau burghezii. Spartanii, de neam doric, nordic, erau conservatori, totalitari și grosolani. Predominau moșierii.

Socrate, împreună cu Platon și Aristotel (discipol al lui Platon) reprezintă grupul celor trei filosofi greci care au pus bazele filosofiei occidentale.

Xantipa, soția lui Socrate, a jucat probabil un rol important în preocupările maestrului pentru filosofie: era deăltoare, certărească, sufocantă. L-a și dat în judecată pe motiv că își neglijează obligațiile. Prietenii și discipolii soțului o detestau. Ca atare, el prefera să se refugieze în meditații și conversații cu intelectualii vremii, în Agora. Era preocupat să găsească răspunsuri la întrebarea „Ce este binele?”, să enunțe concepțiile fundamentale ale vieții și ale funcționării cetății, Nu preda la catedră, ci le punea întrebări discipolilor săi, stimulându-3 e astfel gândirea și capacitatea de a formula idei și definiții dare. Metoda lui consta în a opune unei propoziții (teză), o altă propoziție contrară (antiteză), cele două formând sinteza, care punea în lumină în mod complet adevărul. Personalitate puternică, Socrate reușise să-și facă un cerc de prieteni și de discipoli care-l urmau, cu dragoste și devotament. Cum singur spunea, i-a ajutat pe alții să nască idei. A contribuit la pregătirea idealistului Platon, a logicianului Aristotel, a scepticului Euclid, a istoricului Xenofon. De altfel, nu a câștigat bani din activitatea lui, desfășurată cu pasiune, trăind din moștenirea destul de consistentă rămasă de la tatăl său, N-a lăsat nimic scris, dar opera lui s-a transmis datorită contemporanilor săi, îndeosebi grație lui Platon, mare admirator și succesor al său. Democrații atenieni j-au acuzat de impietate față de zei și l-au condamnat moarte. Ar fi putut evita acest

lucru, dar n-a făcut-o, din contră, s-a declarat „însărcinat de zei cu misiunea de a descoperi adevărul!” După ce a fost condamnat la moarte, a sorbit de bunăvoie cucuta otrăvitoare!

50 – Cu spiritul său de contradicție, când toți, inclusiv soția lui, îl rugau să-și pledeze cauza încât să fie iertat, Socrate a bravat, știind că-și pecetluiește astfel soarta. Filosoful probabil a dorit să moară ca un martir, evitând să încerce să se salveze, având intuiția că pedeapsa nedreaptă îi va spori celebritatea postumă. Asta cu atât mai mult cu cât contemporanii nu îl prețuiau suficient. Cu inteligența lui superioară, își cunoștea însă adevărata valoare. Sacrificiul său a reprezentat o încununare a logicii sale bazate pe contradicție. Condamnarea lui la moarte a fost contradicția supremă pe care a lăsat-o moștenire posterității. De altfel, își consola discipolii care plângeau, printre care se afla și Platon: „De ce vă întristați? Nu știți ca, de când m-am născut, natura m-a condamnat la moarte? Mai bine mor acum, cu trupul sănătos, decât să mă ajungă mai târziu declinul!”. Avea 70 de ani. Ca și pe martirii creștini, deveniți sfinți, omenirea îi apreciază pe cei care se sacrifică pentru un ideal. Ideile strălucite ale lui Socrate, răsplătite nedrept cu o moarte violentă, se vor sintetiza într-un destin nemuritor. A triumfat, postum, ca filosof, așa cum probabil a și dorit. S-a sacrificat totodată și pentru dreptul democratic la opinie, pentru a-și apăra propriile idei, raționamente și convingeri, acesta fiind numitorul său comun cu viitorii martiri creștini.

Aristotel era fiul unui doctor celebru, tatăl sau fusese medicul de casă al lui Amintas, tatăl lui Filip și bunicul lui Alexandru, care va deveni cel Mare. Filip l-a chemat pe filosof la Pella și i-a încredințat educația fiului său Alexandru, care a căpătat

Atena un cult pentru maestru. Drept răsplată, Filip l-a numit guvernator de Stagira, locul de unde Aristotel plecase cândva spre Atena. În mica localitate opera sa a fost atât de prețuită, încât de atunci până în prezent data numirii sale acolo este zi de sărbătoare. S-a întors la Atena când misiunea i s-a încheiat, în vremea când învăța cu Platon la Atena, i se zicea „stagiritul” și de aici probabil a derivat cuvântul stagiar.

Cum elitele sunt greu de suportat de către mediocrități, Aristotel a fost și el peste ani acuzat de impietate de atenieni, dar a considerat inutil să se apere și a părăsit pe ascuns orașul, fiind condamnat la moarte în contumacie. La rândul său, Pitagora a fost

omorât.

Libertinaj în Atena antică – pederastia și prostituția în Atena, prima societate democratică a lumii, nu puteau deține funcții decât bărbații având ambii părinți atenieni. Perlele este cel care a definit cetățenia ateniană, în Agora, centrul civic al orașului-stat, nu puteau veni decât bărbații, întrucât doar ei se ocupau de viața publică, în vreme ce soțiile stăteau acasă. Femeile erau marginalizate, beneficiau de libertăți doar în domeniul reli-ei, având acces la anumite sanctuare. Probabil nu întâmplător ritualul vremii cerea ca mireasa să considere ziua căsătoriei ca fiind cea mai tristă. Bărbații apreciau această izolare domestică a femeilor și ca un mod de a le păzi castitatea, în concepția vremii, scopul căsătoriei era doar nașterea copiilor, în schimb, bărbații sperau să obțină

Iiw-wwbbbbbbh *în jurul Acropolei* dragostea, prietenia și sexul de plăcere mai ales de la alți bărbați, homosexualitatea fiind răspândită în Grecia antică. Chiar Platon aprecia că „dragostea dintre doi bărbați este de natură intelectuală, este superioară celei dintre bărbat și femeie, care este doar fizică”. Majoritatea atenienilor erau bisexuali. Corpul bărbătesc reprezenta idealul acelor vremuri, era considerat frumos și mulți artiști s-au străduit să-l imortalizeze prin statui. De altfel, muzeele de arheologie sunt pline de *kuroi*, sculpturi reprezentând tineri bărbați goi, în vreme ce statuile de femei, *kore*, le redau pe acestea îmbrăcate.

În Agora se aflau, la mare cinste, statuile lui Harmodiu și Aristogiton, personaje simbolice, al căror eroism se considera că fusese decisiv pentru instaurarea democrației. Hipparh, fiul tiranului Pisistrate, îi făcea avansuri frumosului Harmodiu. La rândul său, Aristogiton îl iubea pe Harmodiu și s-a hotărât să-și omoare presupusul rival, dar și pe fratele acestuia, Hippias, înlăturând astfel și tirania din Atena. Complotul pe care l-a organizat l-a înlăturat doar pe Hipparh. Hippias a reușit să fugă, dar atenienii au înțeles că puteau scăpa de tiranie și au continuat lupta, care a determinat instaurarea democrației. S-a considerat însă că Harmodiu și Aristogiton se sacrificaseră pentru binele Atenei, contribuind la fondarea democrației. Au devenit idealul grec al cuplului de bărbați, spunându-se că cei doi iubiți erau legați prin onoare și prin devoțiune absolută. Gata să moară în luptă unul pentru celălalt, au reprezentat idealul eroic masculin. Erau asemănați cu cuplul mitologic Ahile și

Patrocle.

În gimnaziu, tinerii și copiii începând de la 7 ani erau instruiți pentru a-și dezvolta armonios mintea și trupul. Competițiile atletice îi pregăteau pentru serviciul militar. Pregătirea fizică devenise chiar un cult al timpului. Multe vase de ceramică din acele vremuri ilustrau competițiile atletice. Se considera că cel mai frumos tânăr avea și mintea cea mai ageră. Dar relația dintre învățăcel și mentorul său era adesea și pederastică. Adultul (crastul) era cel care iubea, iar minorul, cu vârsta între 32 și 18 ani, era cel adorat. Pe durata relației lor, crastul îl învăța pe tânăr lucruri fundamentale privind regulile de politețe, valorile morale, disciplina, viața socială și politică, legislația, arta, teatrul etc. Relația se baza, chipurile, pe idealuri nobile, iar aspectul sexual era privit ca secundar. Se considera chiar o onoare și o șansă pentru un tânăr să fie luat sub protecția unui cetățean care se bucura de stima generală. Relația primea de obicei aprobarea tatălui băiatului, care era mândru că un bărbat respectat îi prefera fiul! Bărbatul îndeplinea funcția de tutore, sfătuitor și îl învăța pe tânăr virtuțile masculine. Frumusețea era criteriul principal după care adultul îl alegea pe tânăr, pentru a-i cultiva spiritul. Vase ale vremii redau imagini dintre învățăcel și mentor. Ca fenomen, pederastia a apărut pe la jumătatea sec. al VI-lea î.Hr. și a durat până la sfârșitul sec. al IV-lea î.Hr. Aveau loc și petreceri, denumite sympozion, reflectate pe cupele folosite. Bărbatul care organiza petrecerea cerea permisiunea tatălui băiatului preferat, ca acesta să fie invitatul de onoare. Ceilalți participanți admirau și atingeau corpul frumosului băiat.

Gazda comanda la atelierele din Ceramicos și vase de ceramică pe care era zugrăvit chipul băiatului, precum și scene din timpul petrecerii.

Teoria că femeile, needucate și izolate, nu ofereau și stimulare intelectuală, era valabilă doar pentru soții, în vreme ce prostituatele de lux, hetairele, bogate și influente, erau căutate pentru dragoste, sex, conversație. Soțiile erau educate să fie cât mai tăcute, în vreme ce bărbații își dăruiau dragostea heterosexuală prostituatelor, cu care discutau, flirtau, se sfătuiau. Celebra Aspasia, fostă hetairă în Milet, devenise chiar partenera lui Pericle. Puternicul conducător a divorțat de soție, dar nu s-a putut căsători cu Aspasia, chiar dacă au avut și un fiu împreună, pentru că ea nu era cetățean atenian. Dar asta nu i-a împiedicat să formeze un cuplu armonios și fericit, deși au scandalizat

mulți contemporani. Frumusețea și cultura Aspasiiei au impus-o în epocă, iar până l-a cunoscut pe Pericle, salonul ei era deja frecventat de cei mai renumiți atenieni. Apoi, ea a fost cea care i-a inspirat liderului atenian multe idei și chiar discursuri, care s-au bucurat de un mare succes. Casa lor devenise loc de discuții pentru erudiți, oratori, artiști, unde se reunea elita culturii ateniene în „epoca de aur”.

La rândul ei, hetaira Phirne, bogată și puternică, i-a servit ca model lui Praxiteles pentru statuia Afroditei, primul nud de femeie. Phirne era atât de bogată, încât a dorit să refacă pe banii ei zidurile cetății Teba. De altfel, în Grecia antică prostituția era legală, iar prostituatele plăteau impozite. Solon a legiferat prostituția, dar a instituit și

Atena amenzi aspre pentru bărbații care seduceau soțiile altora.

Bordelurile se aflau însă în afara orașului de atunci, în Ceramicos, cartierul olarilor, unde se prostituau atât femei, cât și bărbați, îmbrăcați cu haine cât mai transparente, încercau să atragă atenția clienților. Nu întâmplător în Atena lipsea o statuie celebră a Afroditei, zeița dragostei.

Primul conducător important al Atenei, Clistene, era adept al democrației, Dar democrația a durat doar două secole, de la sfârșitul secolului al VI-lea! H „până în secolul al W-lea î.Hr., când s-a extins imperiul lui Alexandru cel Mare. Cucerirea Atenei a pus capăt democrației, dar i-a apropiat mai mult pe bărbați de femei. Din sec. al Îl4 ea î.Hr., când romanii au invadat Grecia, modelul grec antic al căsătoriei a devenit perimat. Apare ideea dragostei romantice, pasionale, care poate fi fundamentul unei căsătorii. Se extinde modelul roman al căsătoriei, bazat pe iubire, pe găsirea perechii ideale, cu care să trăiești toată viața. Femeile au început să fie mai respectate, să capete, precum la Roma, un statut superior. La rândul lor, romanii au preluat de la greci arhitectura, gimnaziile pentru educarea băieților, dar și petrecerile. Pe vremea împăratului August, în anul 31 î.Hr., femeile au început chiar să fie invitate la simpozioane. Idealul romantic devenise dragostea dintre bărbați și femei, iar noile concepții aveau să fie reflectate și în artă. Mult mai târziu a apărut creștinismul, care din nou a schimbat concepțiile grecilor, instituind reguli severe în viața privată, familială și profesională.

În jurul Acropolei

Agora romană

Din Agora antică mergem pe străzile Adrianou și Areos (strada Areos poartă numele lui Ares, zeul războiului) spre situl aflat în vecinătate, denumit Agora romană (44), forul înălțat în epoca romană. De altfel, Agora antică și cea romană sunt foarte apropiate. Agora romană a fost centrul comercial în primele patru secole de după Hristos, iar aici încă nu s-au făcut excavații. Putem ajunge în Agora romană și direct dinspre Acropole, pe strada Dioscouron, animată duminica de atmosfera de bazar, împăratul August a construit poarta cu patru coloane, care susțin un fronton.

Program: 8 – 19, zilnic (vara) și 8: 30 – 15 zilnic (iarna); metrou: Mo naști raki; lei. 210 324 5220.

În partea de est a silului Agora romană și la stânga străzii Eolou, dar înspre sudul Pieței Monastirakiou, la intersecția străzilor Pandrossou și Areos, se află vestigiile unui vast edificiu, Biblioteca lui Hadrian (45), construit de împăratul roman Hadrian, începând din anul 132 î.Hr. Biblioteca era rectangulară, cu dimensiunile 120 m/80 m și înconjurată de 100 de coloane. Complexul mai cuprindea, pe lângă bibliotecă și săli de conferință, și un teatru. Se văd din stradă vestigiile celor două porticuri care ornau vasta curte centrală, amenajată pe vremuri cu o grădină și cu un imens bazin, măsurând 58 m/13 m, care au dispărut însă sub diverse construcții, precum o biserică bizantină. Apoi, putem merge pe prima stradă la stânga, Adrianou. Cam la 50 m, la nr. 52, ascunse printre arbori, se află vestigiile unui alt important edificiu roman, care era somptuosul Panteon al lui Hadrian. Mergând apoi în sens invers, pe str. Adrianou, până pe str. Areos, ajungem din nou în fața impozantei fațade a Bibliotecii lui Hadrian, cea principală, precedată de o colonadă de ordin corintic. În apropiere, la doar câțiva pași, se află Orologiul.

Cel mai bine conservat monument din agora romană este Orologiul, ridicat de un astronom sirian în sec. al II-lea î.Hr. Este construit din marmură și servea ca ceas cu apă, ca barometru meteorologic și poate și ca planetariu. Are forma unui turn octogonal și pe friza care înconjoară edificiul se află reliefuri reprezentând zeii vânturilor, de unde și denumirea sa de Turn al Vânturilor. Are înălțimea de peste 12 m și diametrul de 8 m și este bine păstrat, în Evul Mediu se credea că turnul l-a adăpostit pe Filip al II-lea. De-abia în sec. al XVII-lea i-a fost descoperită adevărata destinație. Turnul Vânturilor (46) a devenit la mijlocul secolul al XVIII-lea mănăstire a dervişilor

rotitori, care executau aici un dans ritual frenetic.

Astăzi grecii îl denumesc simplu Aerides („vânturile”). S-au mai păstrat conducte de apă și un canal circular, în interior. Pe fiecare latură este reprezentat în relief, asemenea unui zeu, vântul care suflă din direcția respectivă. Sub basoreliefuri se află liniile cadranului solar, sculptate în ziduri și există, de asemenea, și un ac solar metalic Turnul este prima construcție cu cupolă, realizată din dale triunghiulare, având un vârf comun, sprijinit pe un pilon central, în dreapta, vizavi de turn, remarcăm poarta sculptată a unei vechi școli de teologie coranică.

I

UttMuiii – i – g – H Hifl-l

Este uimitor cum în zone foarte apropiate se află vestigii din antichitate, din perioada romană, dar și din timpul ocupației turcești. Moscheile Fethiye și Tsistarăchi, în care se află Muzeul Kyriazopoulos (47), amintesc de perioada turcească a Atenei.

În colțul agorei romane, în apropiere de Turnul Vânturilor, se înalță Moscheea Fethiye, construită de turci la sfârșitul sec. al XV-lea, în cinstea ocupării Atenei, l s-a spus și Moscheea lui Mehmet Cuceritorul, fiind înălțată cu ocazia vizitei la Atena a sultanului Mehmet, admirator al filosofilor din antichitate. Apoi i s-a mai zis și Moscheea Bazarului, pentru că se află în apropierea talcicului. A fost transformată ulterior în biserică catolică, în vremea când venețienii au ocupat orașul. După ce Grecia și-a câștigat independența, a devenit școală pentru profesori, apoi pentru militari, în prezent adăpostește obiectele descoperite de arheologi în agora romană.

Moscheea Tsistarăki (sau Moscheea fântânii de Jos), de lângă Biblioteca lui Hadrian, a fost construită în anul 1759 de Tsistarăki, guvernatorul numit de turci, Din ordinul lui a fost distrusă o coloană a Templului lui Zeus, pentru... a obține var necesar construirii moscheii! A încălcat astfel chiar legile otomane, care interziceau distrugerea monumentelor antice, iar turcii l-au pedepsit exilându-l.

Muzeul de Ceramică Populară Kyriazopoulos, găzduit aici din 1974, face parte din

Atena

Muzeul de Artă Populară Greacă. Colecția expusă a fost donată de profesorul Vasileios Kyriazopoulos și cuprinde 800 de obiecte de ceramică din toată Grecia, folosite îndeosebi în bucătăria tradițională,

printre care: urcioare de teracotă, oale de lut, vase pentru păstrat alimente, figurine, farfurii din ceramică etc., unele împodobite cu picturi pe teme mitologice sau folclorice. Moscheea a fost afectată de cutremurul din 1981, fiind ulterior restaurată.

Moscheea Tsistarăki, adăpostind Muzeul de

Ceramică Populară Kyriazopoulos (47), se alia pe ști. Areos, nr. 1, la intersecția cu str. Pandrossou, în Monastiraki;

tel; 210 3242066; program: luni și de miercuri până duminică, între 9 – 14: 30;

metrou1. Monastiraki.

Cartierele Monastiraki și Plaka reprezintă cele mai vechi zone locuite ale orașului. Ne întâmpina cu biserici bizantine, iar vilele neoclasice restaurate adăpostesc în prezent câteva muzee, butikuri, ateliere – de exemplu, de icoane, dar și taverne-terasă.

Cartierul Monastiraki a fost centrul orașului pe vremea turcilor și este denumit astfel după mica mănăstire (monastiraki) din Piața Monastirakiou, Biserica Pantanassa. Ea poartă hramul Adormirii Maicii Domnului, a fost construită probabil în sec. al X-lea și se află vizavi de stația de metrou, în zona estică a Pieței Monastirakiou.

Metrou: Monastiraki; din Piața Syntagma se poate ajunge și pe jos, pe bti. Ermou.

PLAKA – CEL MAI VECHI CARTIER ATENIAN

Cartierul Plaka (48) – Muzeul Evreiesc al Greciei (49) – Biserica Sfânta Treime (Biserica rusă Sf. Nicodim) (50) – Muzeul de Artă Populară Greacă (51)

— Biserica Sotira Kotaki (52) – Piața

Filomousou Etaireas (53) – Biserica

Hagia Ekaterini (Sfânta Ekaterina) (54)

— Monumentul lui Lysikrate (55) – Biserica Agios Nicolaos de Rengava

(56) – Biserica Hagios Ioanis Ttieologos (57) – Mănăstirea Sf. Tafou (58)

— Cartierul Anafiotika (59) – Biserica Metamorfossi (60) – Capela Sfintei Paraschiva (61) – Muzeul Kanel-iopoulos (62) – Muzeul de Instrumente Populare Grecești (63) – biserica bizantină Kapnikarea (64) – Mitropolia (65) – Biserica Sfântul Eleftene (Agios Eleftherios) sau Panaga Georgoepikoos (66)

O zonă de mare atracție, reprezentativă pentru capitala Greciei

și de un pitoresc aparte, este Plaka (48), unde se ajunge ușor din Piața Syntagma. Situată la poalele Acropolei, a fost în antichitate centrul Atenei. Chiar dacă puține case de dinaintea perioadei otomane au mai rezistat aici, rămâne cel mai vechi cartier al orașului.

Cartierul Plaka

Piața Syntagma Constituției)

locuit fără întrerupere. Denumirea zonei are la origine cuvântul Pliafea, așa cum îi spuneau albanezii aflați în serviciul turcilor, în sec. al XVI-lea. Totuși, Plaka rămâne și în prezent unică, vie, plină de culoare, îmbinând mai armonios ca oriunde în lume anticul cu modernul. Restaurarea cartierului a repus în valoare vilele din sec. al XIX-lea, majoritatea în stil neoclasic, încât Plaka pare acum o zonă rezidențială.

De aceea, o plimbare pe aici are întotdeauna un farmec aparte. Străduțele sale ne întâmpină cu specificul lor atenian: biserici bizantine, vestigii de ziduri antice, clădiri neoclasic, Universitatea Veche, totul împletindu-se armonios cu viața modernă actuală, cu taverna, cafenele, restaurante cu specific grecesc, câteva night-cluburi. Tavernele cu muzică grecească, fanzuki, au mesele așezate deseori pe trotuare, în timpul zilei este plăcută relaxarea cu ouzo, cafea sau răcoritoare, întâlnim tot felul de magazine, destinate în primul rând turiștilor, îndeosebi cu suveniruri, artizanat, lucruri realizate manual, antichități, copii după statuete antice din muzee, icoane, tablouri, postere, bijuterii de aur și argint, articole din piele etc.

Este plăcut să admiri obiectele cu specific grecesc din magazine, apoi să te odihnești la o tavernă, savurând mâncăruri autohtone, în vreme ce muzica și dansurile sporesc farmecul de neuitat al unei zile sau seri petrecute în Plaka. Nu sunt aici cluburi de noapte sau discoteci de prost gust, zona fiind curățată după ce acestea au fost închise. Plaka, precum și extensia sa, Psiri, formează un cartier tipic atenian, în care

Atena

Străduță din cartierul Plaka animația din timpul nopții este cea mai frenetică. Dar rămâne și o zonă frecventată de artiști, muzicieni, sportivi, chiar de laureați ai Premiului Nobel, veniți aici să se relaxeze. Ne putem plimba în voie, admirând și arhitectura clădirilor, mai ales că pe majoritatea străduțelor traficul rutier este interzis.

Cele mai importante străzi din Plaka sunt Kydathineon și

Adrianou, devenind o tradiție ca turiștii care vizitează Atena să se plimbe pe aceste două artere. La un moment dat, Kydathineon se intersectează cu str. Adrianou, foarte lungă, care ajunge până la bazarul din Monastiraki, dar dispare în Agora romană și re apare în spatele Bibliotecii lui Hadrian, trecând apoi și pe lângă Agora antică. Din Piața Omonia putem ajunge direct pe Adrianou mergând mai întâi pe Bulevardul Athinas și trecând apoi străzile Mitropoleos, prin Piața Monas-tirakiou și pe str, Pandrossou și Eolou. Preferăm să ne plimbăm mai întâi pe

P/a/ta – cel mai vechi cartier atenian

Adrianou și pe Kydathineon, pentru a cunoaște atmosfera cartierului Plaka, și apoi să vizităm alte obiective turistice din zonă.

Continuându-ne plimbarea, ne-au mai captat privirile frumoasele scoici și acvarii cu pești, în schimb, nu găsim deloc apetisante marile caracatițe atârinate, așa cum speră probabil proprietarii unor restaurante. Desigur, alți turiști nu sunt de aceeași părere, dovadă fiind tavernele pline, care servesc astfel de specialități. Când ne răzbește foamea sau setea, găsim tot ce vrem la ospitalierele taverne din jur, iar atunci când ne grăbim, putem servi rapid câte ceva, fie și o răcoritoare înghețată sau popularul souflaki.

În altă zi ne hotărâm să vizităm muzeele și celelalte obiective turistice din zonă. Plecăm din Piața Syntagma pe str. Ermou și mergem pe prima stradă la stânga, pe Nikis. Ni se oferă aici prilejul primei opriri, la muzeul evreiesc, aflat chiar la intrarea în Plaka, la intersecția străzilor Nikis și Kydathineon.

Metrou: Syntagma;

adresă web: www.theplaka.com

Micul Muzeu Evreiesc al Greciei (49), care ocupă un singur etaj, expune fotografii, documente, obiecte din viața cotidiană, dar și religioasă, prezentând istoria comunităților de evrei din Grecia, datând de peste 2000 de ani.

Adresa: str. Nikis 39, Syntagma; tel.: 210 3225582; deschis: **l u n** i-vineri 9 – 14: 30; să în bata-duminică 10 – 14; metrou: Syntagma; adresa web: www.jewishmuseum.gr

Bisericile ne oferă un alt prilej de răgaz și meditație, departe de căldura și agitația străzilor. Când venim dinspre Piața Syntagma pe strada Filellinon, întâlnim pe stânga Biserica Hagios Nicodemos sau Sotira Lykodhimou.

Construită în 3031 de familia Niko-dimou, a fost avariata la cutremurul din 1701, iar în 1780 guvernatorul turc Ali Haseki a folosit materiale de construcție luate de la biserică pentru a înălța un zid de apărare în jurul Atenei. A fost cumpărată de țarul Rusiei în 1845 și reconstruită în 1847, când a devenit Biserica ortodoxă rusă (50) a Atenei. A fost resfințită sub hramul Sfintei Treimi. Tot atunci s-a construit separat și clopotnița, clopotul fiind donat de țarul Alexandru al II-lea, Decorațiile interioare aparțin pictorului bavarez Ludwig Thiersch. La slujbe participă îndeosebi reprezentanții micii comunități ruse din Atena.

Adresa; str. Filellinon 21, Plaka;

tel: 210 3231090; deschisă: luni-vineri 7: 30 – 10;

sâmbătă-duminică 7 – 11; metrou: Syntagma.

După oprirea la biserică, ne continuăm periplul pe prima stradă la dreapta, pe Kydathineon, înspre „inima” cartierului Plaka.

Pe stânga, mergând dinspre Syntagma pe Kydathineon, întâlnim, la nr. 17, Muzeul de Artă Populară Greacă (51), unde sunt prezentate colecții de artă tradițională și decorativă.

Muzeul prezintă obiecte de artă populară greacă, din toate ramurile: costume (unele folosite la festivaluri), țesături, broderii, cuverturi de pat, draperii brodate, rochii colorate și fuste ornamentate cu fir de aur, cusute pe catifea neagră, costume tradiționale, scurteici cu modele florale, dar și blănuri din Tracia, șorțuri de catifea vișinie, cu broderii florale din Salamina – expresie a măiestriei feminine, Multe cusături au geometrii asemănătoare cu unele covoare românești.

Muzeul mai găzduiește coliere, paftale, cercei, paruri – accesorii potrivite cu veșmintele imperiale bizantine. De asemenea, printre exponate găsim și picturi celebre, obiecte de ceramică, din metal și din lemn, bogat ornamentate. Colecția, expusă pe cele cinci etaje ale muzeului, reunește piese din sec. al VII-lea până la prezent.

Adresa: Str. Kydathineon 17, Plaka; orar: marți-duminică 10 – 14; metrou; Syntagma, Atapo Sv, tei –, 2 tQ 3213018.

La dreapta muzeului se află biserica Sotira Kotaki (52), construită în sec. al XII-lea și transformată în bazilică, având trei naosuri, ai cărei stâlpi de susținere sunt ornați cu icoane.

Pe strada Geronda, care intersectează Kydathineon chiar înainte de Adrianou, trecând pe lângă un părculeț, se află numeroase taverna și cafenele, unde se poate petrece timpul foarte plăcut, admirând

priveliștea Acropolei. Mulți turiști comandă îndeosebi ouzo și mezedes – de obicei asortate cu fructe de mare – dar și alte specialități grecești, precum musacaua, pentru a savura mai intens atmosfera locală. Dacă la taverne prețurile sunt relativ accesibile, la restaurantele de lux și prețurile sunt pe măsură.

Micul parc din Piața Filomousou Etaiteas (53) ne oferă prilejul să mai zăbovim pe o bancă, la umbră, să comentăm cele văzute și să urmărim promenada trecătorilor, îndeosebi turiști.

Atena

În apropiere, accesibilă prin suada Farmaki, se află Biserica Hagia Ekaterini (Sfânta Ekaterina) (54), din sec. al XIII-lea, o capelă mică din Evul Mediu, rezistând și în perioada bizantină și sub dominația francilor. Alături se află două coloane, vestigii rămase dintr-vm templu consacrat zeiței Artemis sau dintr-un așezământ termal.

Pe strada Lisycratus, chiar în Piața Usycratus, denumită și Piața Plaka, întâlnim un renumit monument coregic. Este un edificiu cilindric, înalt de 6 m, din marmură de Pentelic, ornamentat cu capiteli corintice, cele mai vechi folosite în exterior. Frizele care-l împodobesc înfățișează o luptă între Dionysos și pirații din Tyr. Datează din anul 334 î.Hr. și este singurul monument coiegic care s-a mai păstrat. După cum sta scris și pe monumentul din Plaka, Lysicrate a fost core-gos. Monumentul lui Lysikrate (55) este renumit și pentru că aici a locuit Byron, pe vremea capucinilor.

Piața Lysikratus, în mijlocul căreia se înalță monumentul cu același nume, se afla în partea de est a cartierului Plaka, la marginea străzii Tripodon (aflată pe latura de est a Acropolei și ajunge până la Teatrul lui Dionysos), care era locul preferat al lui Byron.

Adresa; Piața Lysicratus, la intersecția străzilor Shelley și Epimenidou.

Tot în piața unde se înalță monumentul, se găsește și „teatrul de umbre”, unul dintre puținele care încă mai funcționează. Un astfel de teatru este, conform tradiției populare grecești, o expresie a spiritului critic și ironic ai poporului. Reprezentațiile nu se adresează

Plaka – cel mai vechi cartier atenian

Monumentul lui Lysikrafe (55)

doar copiilor, care însă le îndrăgesc foarte mult, ci tuturor amatorilor de bună dispoziție.

De la monumentul lui Lysicrate, mergem pe str. Shelley – prima paralelă cu Adrianou – care se pelungește cu str. Tripodon (Trepieds), apoi mergem la stânga pe str. Epikarmou, întretăiată cu scări, pentru a mai vizita o biserică bizantină.

Biserica Agios Nicolaos de Rengava (56) (aflată la intersecția străzilor Epikarmou și Prytaneiou), fondată în sec. al X-lea, a făcut parte din palatul familiei Rengave, care a dat Bizanțului împărați și patriarhi. Este preferată de tineri pentru celebrarea cununiei. Mergem apoi pe str. Erotoritou. La intersecția străzilor Erehteos și Erotocritou, remarcăm biserica Hagios Ioanis Theo-logos (57), mică, dar încântătoare, din sec. al XI-lea. Pe aceeași str. Erehteos, întâlnim la stânga mănăstirea Sf. Tafou (58). Biserica mănăstirii, consacrată sfinților indigeni, datează din sec. al XVII-lea. Tronul și iconostasul său sunt din lemn fin, sculptat și aurit, în stil baroc orientalizat.

Urmăm apoi strada Erotocritou, traversăm o mică piață și urcăm pe str. Clepsidras, prima după piață, care se ridică prin trepte spre flancul Acropolei.

Traversăm apoi cartierul Anaftiotika, care a conservat minunat aspectul vechii Atene, cu vilele sale de la începutul sec. al XIX-lea. Este una dintre cele mai vechi zone locuite din Atena, situată mai sus de Plaka, în apropiere de Acropole. Cartierul Anaftiotika (59) are aspectul unei insule, cu străduțe înguste și întortocheate, case albe mici, dar pitorești, cu flori în ghivece și pisid alintate, păstrând încă imaginea unui sat citadinc din Insula Anaftiotika, de unde au venit aici în sec. al XIX-lea locuitorii de atunci.

Metrou: Monastiraki, întâlnim apoi mica, dar splendida biserică Metamorfossi (60), din sec. al XIV-lea. În interior, pe flancul drept al bisericii, putem vedea o grotă transformată în capelă, dedicată sfintei Paraschiva (61), având un minuscule altar, un mic iconostas, o icoană a Sfintei și alte frumoase picturi.

Drumul spre colină ne oferă o amplă perspectivă a cartierului Plaka și a restului orașului, ajungând până pe flancul nordic al Acropolei.

Muzeul Kanellopoulos (62), aflat într-o vilă neoclasică restaurată, situată la baza Acropolei, expune o vastă colecție particulară, reunind un mare număr de obiecte.

Atena datând din neolitic până în prezent. Aparținând familiei cu același nume, a fost donată statului în 1976. Sunt expuse, pe trei etaje, monede, inscripții, sculpturi, vase din Atica, podoabe persane din sec. al V-lea î.Hr. și altele, reflectând peste 4.000 de ani de istorie, dar și expozate din perioada modernă.

Se află la intersecția străzilor Panos și Theorias, în Plaka; tel: 210 3212313; deschis marți-duminică 8: 30 – 15; metrou: Monastirato.

Muzeul se află în apropiere de Calea Sacră, dar, pentru a continua vizita în Plaka, putem coborî pe str. Pan, întreruptă de Agora romană. După Turnul Unturilor mergem la dreapta, pe str. Diogenous.

Muzeul de Instrumente Populare Grecești (63) expune peste 1.000 de instrumente muzicale din întreaga Grece, datând din sec. al XVIII-lea și până în prezent, printre care: tobe, tamburine, fluiere, bouzouki, mandoline, cimpoaie din piele de capră etc. Uneori, aici vin și muzicieni pentru înregistrări și recitaluri, preferând grădina. Muzeul a fost inaugurat în 1991, incluzând colecția de instrumente muzicale a muzicologului Roivos Anoginakis, donată statului grec în 1978.

Este situat pe str Diogenous, nr. 1 – 3;

tel.: 210 3250198; deschis: marți și joi-duminică

10 – 14; miercuri 12 – 18;

metrou: Monastiraki, Akropoli.

Mergem apoi pe str. Adrianou, facem la stânga și de aici ne îndreptăm către a doua stradă la dreapta, Kapnikarea, pe care ajungem la biserica purtând același nume. Putem veni la biserică și direct din Piața Syntagma, pe bd. Ermou.

Kapnikarea este o mică biserică bizantină din sec. al XI-lea, dar cu o istorie bogată. Se află în mijlocul unei piațete, pe la mijlocul bd. Ermou (moderna arteră de magazine), fiind astfel înconjurată de blocurile și magazinele din animatul cartier al modei, de care este însă separată printr-un perete scund, care înconjoară biserica și face din ea un loc de odihnă și reculegere.

Biserica bizantină Kapnikarea (64) este considerată una dintre cele mai interesante biserici din oraș, aparținând acum Universității ateniene, care-și celebrează aici ceremoniile religioase oficiale. Se mai numește „Biserica prințesei” și se crede că piatra de temelie a fost pusă de împărăteasa Irina, care a condus Imperiul Bizantin între anii 797 – 802, sanctificată de biserica greacă pentru eforturile sale de restaurare

a icoanelor. Biserica din cărămidă a fost înălțată pe ruinele unui templu dedicat Atenei sau Demetrei; remarcabil este faptul că turla este încă susținută de patru coloane romane.

Este situată la intersecția dintre străzile Ermou și Kalamitou, în Monastiraki. Tel.: 210 322 4462. Metrou; Monastiraki; program; luni, miercuri și sâmbătă 8 – 14; marți, joi și vineri 4: 30 – 19: 30 și duminică 7 – 10: 15.

Facem un mic ocol la dreapta, pe str, Mitropoleus, paralelă cu Bd. Ermou și întâlnim catedrala, dar și mica Mitropolie (Panaghia Georgoepikoos) sau Agios Elef-therios – cea mai frumoasă dintre micile biserici din sec, al XI-lea.

Mitropoli, Catedrala Ortodoxă a Atenei (65), este cea mai mare biserică din capitala Greciei, având lungimea de 40 m, lățimea de 20 m și înălțimea de 24 m. Este Episcopia Atenei și un simbol al orașului. A fost construită în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

Plaka – cel mai vechi cartier atenian folosind marmura de la 72 de biserici demolate, Piatra de temelie au pus-o regele Otto și regina Amalia, în anul 1842, de Crăciun. Pe 21 mai 1862 i s-a dat hramul Bunei Vestiri (Evangelismos Theotokou). Adăpostește mormintele a doi sfinți uciși de otomani; Sfânta Filofteia (Agia Filothei), decedată în 1589, și Grigore al V-lea, fost patriarh al Constantinopolului, spânzurat și aruncat în Bosfor în 1821, al cărui trup a fost recuperat de marinarii greci. La Mitropolie au fost încoronați regi, au avut loc cununii sau slujbe funerare ale unor personalități.

Adresa: Piața Mitropoleus, Plaka. Tel.: 210 322 1308; deschisă zilnic între orele 6: 30 – 19; metrou: Monastiraki.

Biserica Sfanțul Elefterie (66), denumită și Mica Mitropolie (Mikri Mitropoli), se află chiar lângă Mitropolie, fiind pusă în umbră de catedrala ortodoxă, mai nouă și mult mai mare, Este însă una dintre cele mai frumoase biserici bizantine din Atena. Datează din secolul al XII-lea și este construită din blocuri de marmură de Pentelic, îngălbenită de timp, iar în exterior este decorată cu fragmente clasice din marmură, frize-cafendar, basoreliefuri cu animale simbolice și semne heraldice provenind de la edificii mai vechi, unele chiar din sec. al IV-lea î.Hr. Este în formă de cruce, are înălțimea de 6 m și dimensiuni reduse – 7, 5 m/12 m, în concordanță cu ale Atenei din perioada când a fost construită, care nu era pe atunci mai mare decât un sat. Are două hramuri; Panaghia Georgoepikoos (Fecioara care aude

șoapte) și Agios Eleftherios (protectorul femeilor care nasc).

Se află în Piața Mitropoleos și este deschisă zilnic între orele 7 – 21; metrou: Monastiraki, Syntagma, în Plaka se găsesc și mici ateliere, situate îndeosebi la sud de Piața Mitropoleus, unde icoanele se pictează și acum după metode tradiționale. Se pot comanda icoane cu sfântul dorit, la dimensiunea solicitată, lucrarea fiind de obicei gata într-o singură zi. Veșminte și obiecte de cult se găsesc pe străzile Agias Filotheis și Apollonos.

În Plaka se mai află: Muzeul Universității din Atena (situat în vechiul sediu al universității, deținând obiecte referitoare la istoria instituției de învățământ), Muzeul Copiilor și Muzeul Muzicii. Vizităm apoi alte zone din Atena.

Mitropolia din Atena (65)

Atena

INCURSIUNE PRIN LUMEA MUZEELOR ATENIENE

Cimitirul antic Ceramicos (67) – Muzeul Ceramicos (Oberlander) (68) – Muzeul Național de Arheologie (69) – Muzeul de Artă Cicladică (70) – Muzeul de Artă Bizantină și Creștină (71) – Muzeul Benaki (72) – Galeria Națională de Artă: Muzeul Alexandros Soutzos (73) – Galeria Municipală de Artă (74) – Muzeul Național de Istorie (75) – Muzeul Orașului Atena (76) – Muzeul de Război (77) – Muzeul și Centrul de Studii al Teatrului Grecesc (78)

Cimitirul Ceramicos (67) se află la mai puțin de 400 m de Agora antică, în districtul olarilor. Datează din sec. al XII-lea î.Hr. și a fost utilizat timp de peste un mileniu, în antichitate era cimitirul locuitorilor de vază ai Atenei. Pericle, Demostene și alți renumiți oratori au ținut aici discursuri funerare cu ocazia ceremoniilor naționale, în cinstea eroilor. Preocuparea pentru monumente funerare bogate ajunsese atât de mare, încât cimitirul devenise loc de manifestare a vanităților.

La intrare, întâlnim mai întâi vestigiile zidului lui Temistocle, construit în sec. al V-lea î.Hr. pentru a proteja drumul spre portul Pireu. Zidul se află între Poarta Dipylon (Poarta Dublă) și

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Poarta Sacră, pe unde trecea Procesiunea Panateneelor, care venea din Eleusisul antic, mergea de-a lungul Căii Sacre și urca înspre Acropole. Cimitirul este renumit pentru varietatea monumentelor

sculptate, printre care urne uriașe de piatră, sfîmesi înaripați și scene melancolice de rămas bun. Pe Aleea Mormintelor, aflată cam la 100 m de la Poarta Sacră, pe Calea Sacră, sunt rînduite monumentele funerare ale celor mai importanți cetățeni.

Majoritatea mormintelor de pe Aleea Mormintelor datează din sec. IV î.Hr. Toate stilurile, de la stelele somptuoase (basoreliefuri), până la modestele kioniskoi (coloane mici), demonstrează sobrietatea artei funerare grecești.

Muzeul Oberlander (68), fondat în 1961, poartă numele industriașului germano-american Gustav Oberlander, care a contribuit la finanțarea săpăturilor începute în 1930. Muzeul expune stele funerare, un sfînx din marmură (din anul 550 î.Hr.), amfore, vase funerare (*lekythoi*) cu figuri negre, precum și jucării de pe mormintele unor copii. Tot aici mai putem vedea tăblițe de vot. Dintre exponatele renumite amintim un vas de apă (*hydria*), împodobit cu figuri roșii, care o înfățișează pe Elena din Troia, un sfînx din epoca arhaică și un leu din marmură.

Adresa: str. Ermou, nr. 148; tel.: 210 346 3552; program: 8 – 17 zilnic, vara și 8: 30 – 15, zilnic, iarna; metrou: Thissio.

Din Piața Omonia am mers pe jos pe bd. Octovriou-Patission până la Muzeul Național de Arheologie (69), pe care l-am vizitat de două ori, pentru a admira colecțiile de artă veche greacă, unice în lume, incluzând statuete, fresce, ceramică, monede din antichitate, bijuterii din aur și pietre prețioase etc.

Muzeul Național de Arheologie este vast, impresionant și important, unul dintre cele mai valoroase și apreciate muzee din lume, înfățișând arta Greciei antice. Se numără printre primele zece din lume. Deține exponate unice, cum sunt cele din tezaurul micenian, dar și statui renumite din ceramică, bronz și aur, precum și bijuterii. Colecțiile sale, expuse cronologic, sunt reprezentative pentru toate culturile care au înflorit în Grecia, din perioada arhaică, clasică, elenistică și romană. Muzeul oferă astfel o imagine a artei grecești de-a lungul secolelor. Mai întîi se pot vedea figurine cicladice, obiecte din epoca bronzului, apoi capodopere din perioada elenistică și, în final, o colecție de busturi ale împăraților romani. Exponatele muzeului reflectă măiestria masculină. Obiectele din perioadele intermediare includ și elegante statui arhaice de /ruro/și multe sculpturi clasice. Majoritatea sculpturilor reprezentau zei și zeițe, eroi și atleți, femei și

bărbați idealizați și au influențat mult arta occidentală. Pe stelele funerare sunt reprezentați, alături de bogatul decedat și sclavul său – de proporții reduse – câinele și obiectele personale dragi. Alte puncte de atracție: o colecție de bijuterii din Troia; o piatră scrisă, provenind de la palatul din Micene; un vas neolitic cu desene spiralate în negru, roșu și alb. Muzeul se află într-o elegantă clădire neoclasică, din nordul Pieței Omonia; adresa: bd. Octovriou 28 – Patisision 44, Exarchia; tel.: 2108217717;

program: luni 12: 30 – 19, marți-vineri 8 – 19, sâmbătă-duminică 8: 30 – 15; metrou: Victoria, Omonia; adresa web: www.culture.gr, www.athensguide.com/museum.html.

Este cunoscut și sub denumirea de Muzeul Național și a fost inaugurat în 1891. Localnicii îi spun mai simplu: Muzeul. Intrarea elegantă de pe str. Patisision este în stil neoclasic. Prima colecție a fost alcătuită prin adunarea unor obiecte valoroase dispersate

Atena

Muzeul Național de Arheologie (69)

În întregul oraș. În 1939 s-au construit noi clădiri adiacente. Pentru a fi protejată, în timpul celui de-al doilea război mondial, importanta colecție a fost îngropată în diferite locuri. Muzeul s-a redeschis în 1946, dar au fost necesari 50 de ani de renovări și de reorganizări pentru a pune în valoare colecția.

Muzeul fiind foarte vast, este bine să selectăm ceea ce dorim să vedem, ceea ce este mai reprezentativ sau deosebit. Vizita poate dura o oră sau câteva ore pentru persoanele în criză de timp, dar muzeul se poate vizita și timp mai îndelungat, în mai multe etape, fiind cu adevărat reprezentativ.

La parter se află vestigiile miceniene, neolitice și ciclalice, sculpturi geometrice, arhaice, clasice, romane și elenistice. Tot aici se află colecții mai mici cu obiecte din bronz și egiptene, de exemplu colecția Karapanos. La etajul întâi sunt expuse obiecte de ceramică și fresce minoice de pe insula Thira. Prin curte se ajunge la cafeneaua și la magazinul de la subsol.

Arta neolitică și cea cicladică

(3500 – 2000 î.Hr.) sunt reprezentate prin vase ornamentale, figurine primitive de teracotă, podoabe și arme, sculpturi reprezentând zeii și zeițele fertilității. Aici mai pot fi admirate:

cea mai mare figurină cicladică din marmură, din Amorgos,

statuetele de muzicieni găsite în insulele Cidade, datate circa 2200 î.Hr., „cu fețe plate și unghiulare – Flautistul și Vechiul

Harpist, vasul cu pescar de la Milos.

Vechiul Harpist este o statueta din marmură, descoperită în insula cicladică Keros, lângă Naxos, reprezentând un bărbat cântând la harpă. Are forme simple și drepte, fiind realizată în stilul cicladic minimalist, care a înflorit în mileniul 11 î.Hr. Acest stil a influențat mulți artiști de la începutul sec. XX, printre care și pe sculptorul britanic

Henry Moore.

BBfe «iffM «M ««FT-” IJBMHBHHBBR JW

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Dar principala atracție a muzeului o reprezintă Sala de antichități miceniene, unde sunt expuse obiecte rafinate din aur

(măști, căni ornamentate cu tauri sau cu păsărele, inele cu scene mitologice) din secolul al XVI-lea î.Hr., dar și fresce, sculpturi în fildeș, inele de sigiliu cu pietre prețioase, cupe, vase de vin, un renumit vas de război scos la iveală de Heinrich

Schliemann. Printre obiectele descoperite în mormintele familiei lui Agamemnon și în palatul din Micene, se numără și pumnale de bronz cu scene de vânătoare, un leopard decorat cu pietre semiprețioase, vase de ritual etc. Măștile regale au fost găsite în complexele mortuare, cea mai celebră fiind

Masca lui Agamemnon, de fapt o mască de aur din Micene, descoperită de Heinrich

Schliemann. Datează din jurul anului

1500 î.Hr., considerându-se inițial că a aparținut legendarului rege, dar de fapt, războiul troian a avut loc mult mai târziu.

Cupa de aur de la Vafion, descoperită într-un mormânt cu cupolă, aproape de Sparta, este o capodoperă, datând din sec. al V-lea î.Hr., fiind ornată cu scene înfățișând capturarea și domesticirea unui taur.

Sculptura greacă este reprezentată prin kuroi, dar și prin lucrările unor sculptori renumiți, precum Fidias și Praxiteles, din perioada clasică. Dintre sculpturile arhaice, remarcabile sunt cele denumite kuroi inuduri de tineri bărbați) și korai (femei îmbrăcate) – care sunt mai rare –, inspirate din arta egipteană. Erau statui funerare sau votive, destinate diverselor sanctuare ale zeilor. La început, kuroii

au urechi mari, geometrice, pieptănături după moda Asiei

Mici și zâmbete încremenite. Sunt albgălbui, cu brațele lipite de trup, au corpurile înscrise într-un triunghi, cu o anatomie stilizată, un picior pășind deseori înainte. Inițial, toate statuile antice erau colorate cu substanțe ceroase, dar vopseaua s-a estompat datorită mileniilor petrecute în pământ. Statuile sunt expuse cronologic, constatând astfel cum, odată cu trecerea timpului, evoluează redarea formelor corpului omenesc, anatomia atleților devenind tot mai estetică. Statuile se animă, piciorul stâng avansează, mâinile sunt redade în mișcare, surâsul capătă expresivitate.

Kurosul din Sunion, sculptat în stil arhaic, în sec. al VII-lea î.Hr., a fost găsit în sanctuarul lui Poseidon. Celebre sunt și statuile *Kuros Volomandra* și *Efebul de la Maraton*.

Arta geometrică și arhaică este, de asemenea, bogat reprezentată. Perioada geometrică este renumită pentru vasele mortuare monumentale, precum Amfora de la

Dipylon. În mijloc figura decedatul, cu cei dragi în jur, plângându-l. Vasele au o ornamentație bogată, cu motive mitologice, florale și zoomorfe, renumită fiind măiestria realizării celor pictate cu negru din secolul al VII-lea î.Hr.

Amfora de la Dipylon este o amforă funerară mare, cu o înălțime de 1,62 m, în stil geometric, realizată pentru o înmormântare, în sec. al VIII-lea î.Hr. Pe vas este înfățișată defuncta, înconjurată de bocitoare.

Vasul poartă numele locului unde a fost găsit, lângă Poarta Dipylon din Ceramicos.

Atena.

Colecția de ceramică este vastă și mai cuprinde multe lucrări valoroase. Examinând-o, putem înțelege mai bine preocupările și activitățile sociale, religioase, estetice, profesionale, comerciale și casnice ale vechilor locuitori ai Greciei. Vasele cu pictură roșie și vestitele *kkythoi* (vasele funerare) din lut alb, din sec. al V-lea î.Hr., au devenit un stil consacrat, renumit pentru expresivitatea picturilor. Cele mai cunoscute expozate înfățișează bărbați lângă propriile morminte. Multe vase sunt ornate cu motive mitice – de exemplu moartea lui Orfeu –, mai rar istorice, dar cel mai mult cu scene din viața cotidiană, din atelier, de pe câmp, de la banchet, de pe stradă, jocuri de copii, procesiuni funerare sau religioase etc.

Colecția de sculpturi clasice include statui și monumente

funerare, majoritatea din Ceramicos. Renumită este stela funerară a lui Hegeso, așezată pe mormântul familiei lui Koroibos, datând din anul 400 î.Hr. O

Înfățișează pe tânăra ateniană primind bijuteriile de la o servitoare. Printre statuile clasice votive se află capul unei statui a zeiței

Hera de la Heraion, din Argos (Pelopones), realizată la școala sculptorului Policlet, dar și multe statui ale zeiței Atena, printre care

Atena din Varvakeion, copie mult micșorată, la scara de aproximativ 1/10, după celebra statuie de 11 m a zeiței, de la Partenon, realizată de Fidias.

Colecția de sculpturi romane și elenistice deține expodate valoroase, precum; statuile de bronz ale lui Zeus și Poseidon, Micul jocheu călare (descoperită la Capul Artemision) și Efebul din Antikythira, Majoritatea statuiilor din bronz au fost găsite în apa mării. Din păcate, multe s-au pierdut sau au fost topite, pentru a se confecționa arme.

Statuile de bronz ale lui Zeus și Poseidon se remarcă prin autoritatea pe care o inspiră. Statuia lui Poseidon (înaltă de 2,09 m) îl reprezintă pe zeu aruncându-și tridentul și datează din jurul anului 450 î.Hr., fiind găsită

Atena în mare, lângă insula Eubeea (Evia). Mușchii corpului sunt extraordinar sculptați, punând în evidență forța, iar expresia feței, severă, este redată cu mare finețe. Capul de boxeie exprimă încordarea și concentrarea necesare unei competiții. Micul jocheu călare, o statuie descoperită la Capul Artemision, reprezintă un băiețel jocheu, redat în mișcare, având o expresie pasională a feței, caracteristică perioadei respective. O statuie de bronz deosebită, descoperită la Delos, reprezintă un bărbat cu ochi din pietre semiprețioase.

Efebul din Antikythira, personaj enigmatic, este o statuie elenistică interesantă, din bronz, înaltă de aproape 2 m, descoperită în mare, lângă Insula Antikythira, în anul 1900.

Grupul elenistic A/rodita, Pan II Eros este din marmură, a fost descoperit la Delos și datează din anul 100 î.Hr.

Muzeul deține și alte colecții mai mici, donate de persoane particulare. De exemplu, colecția de bijuterii donată de Eleni

Stathatos cuprinde podoabe realizate în perioada cuprinsă între epoca de bronz și cea bizantină. Colecția Karapanos cuprinde multe

statui din bronz, printre care Zeus aruncând un fulger. Mai putem vedea aici obiecte decorative sau votive și benzi de cupru pe care sunt înscrise întrebări pentru oracolul din Dodoni.

Frescele de la Thira reprezintă trei dintre celebrele fresce descoperite pe insula

Thira (Santorini), la Ahotiri, în 1967, restul rămânând pe insulă. Se considera că ar putea proveni din legendara Atlantida. La mijlocul mileniului al II-lea î.Hr., insula cicladică Thira era influențată de civilizația

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene minoică din Creta. O așezare minoică de aici a fost descoperită de Spyridon Marinatos între anii 1967 – 1974. Frescele, datând din 1600 î.Hr., atestă rafinamentul civilizației miceniene târzii și au fost restaurate. Cele mai frumoase se găsesc aici, la Muzeul Național de Arheologie. Prin 1500 î.Hr. vulcanul din Thira a erupt, iar întreaga așezare, acoperită de lavă, a fost practic conservată sub cenușa vulcanică. Săpăturile, începute în 1967, au scos la iveală frescele care decorau pereții interiori ai caselor. Imaginile colorate înfățișează scene obișnuite: o expediție navală (o frescă detaliată, de șase metri), femei elegante, un pescar dezbrăcat, antilope și flori, doi băieți boxând.

Muzeul mai prezintă colecții recent inaugurate, precum colecția egipteană și colecția de obiecte din bronz, care cuprinde statuete și obiecte decorative descoperite pe Acropole.

Mergând dinspre Piața Omonia pe două artere principale ale Atenei, pe bulevardele Panepistimiou și apoi pe Vasilissis Sofias și în împrejurimile lor, întâlnim câteva muzee care merită vizitate: al Orașului Atena, Muzeul Național de Istorie, Benaki, Goulândris, Bizantin și Creștin, de Război al Greciei, Galeria Națională. De altfel, bd. Vasilissis Sobas, foarte lung, mai este denumit și „artera cu muzee” și începe din colțul nord-estic al Pieței Syntagma. Întâlnim în zonă nu doar prestigioase muzee, ci și multe ambasade și hoteluri.

Cea mai mare și valoroasă colecție de figurine deladice se află la Muzeul de Artă Cicladică (70) din Atena, fondat în 1986. Colecția privată a fost întemeiată de Nicolas și Aikaterini Goulândris, dar s-a îmbogățit ulterior cu donații oferite de alți colecționari greci. Reunește artă datând din al doilea mileniu î.Hr., până în primul secol d.Hr., cuprinzând sculpturi, ceramică, obiecte din metal, din sticlă, bijuterii și monede, redând scene religioase, de luptă și din viața de zi cu zi a

locuitorilor din Ciclade. Cele mai vechi obiecte au însă 5.000 de ani. Arta preistorică din insulele Ciclade are ca piese reprezentative figurinele din marmură albă, înfățișând îndeosebi femei. Figurinele deladice nu au întrunit niciodată aprecieri extraordinare, precum sculpturile clasice, fiind considerate chiar primitive de către criticii de artă din sec. al XIX-lea, dar au inspirat, prin simplitatea și simbolismul lor, mulți artiști, printre care Picasso, Modigliani, Henry Moore.

Conacul Stathatos (aflat vizavi de sediul principal al muzeului), găzduiește colecția de artă grecească a Academiei din Atena, în eleganta clădire neoclasică, proiectată și construită în 1885, de arhitectul Ernst Ziller, a locuit cândva familia Stathatos. Din 1992, a devenit noua aripă a Muzeului de Artă Cicladică.

Adresa: sir Neofytou Douka 4, Kolonaki

(intrarea în conacul Stathaos se face prin str. Irodotou 1);
deschis: luni-sâmbătl 10 – 16;

tel.: 2107228321; metrou; Syntagma.

Evangelismos;

adresa web; www.cycladic-m.gr

Muzeul de Artă Bizantină și Creștină (71) se află într-un magnific conac boieresc, denumit inițial Vila Ilisia, construit între anii 1840 – 1848, în stil florentin, de Stamatis Kleanthis, pentru Sophia de Marbois, ducesă de Plaisance (1785 – 1854), soția unui general al lui Napoleon și totodată o influentă filoelenă. În anii '30, colecționarul Georgios

Sotirou a transformat elegantul conac în muzeu, ajutat de arhitectul Aristotelis Zachos. În curte se află copia unei frumoase fântâni din Dafni.

Muzeul permite o întâlnire cu istoria artei grecești din secolul al III-lea până în secolul al XIX-lea, cu opere din perioadele paleocreștină, bizantină și postbizantină. Impresionanta colecție a muzeului include; icoane, sculpturi, fresce și argintărie ecleziastică, ceramică, manuscrise, desene și gravuri, fiind cea mai mare colecție de arte-facte bizantine și postbizantine. Ne putem convinge aici că trecerea de la păgânism la creștinism s-a făcut treptat, vechile concepții filosofice, religioase, morale și sociale împletindu-se în timp cu cele noi. Capitелurile coloanelor de la primele biserici sunt încă pline de motive „păgâne”. În unele icoane de marmură, Fecioara Maria seamănă cu femeile de pe stelele funerare antice. La rândul său, Iisus apare într-o

reprezentare îmbrăcat cu o tunică greacă, cu mielul pe spate.

Colecția bizantină este expusă într-un nou spațiu, iar colecția postbizantină poate fi revăzută din 2005.

Adresa: bd. Vasilissis Sofias 22, Piața Rigiis, Kolonaki; deschis: marți-duminică 8: 30 – 15; tel: 2107211027; metrou: Evangelismos.

Excepționalul muzeu Benaki (72) a fost înființat în anul 1931 de Antonis Benakis (1873 – 1954). Acesta și-a petrecut cinci ani adunând antichități grecești, bizantine, islamice, persane, chinezești, iar colecția și-a îmbogățit-o de-a lungul anilor cu ajutorul altor colecționari privați, adunând peste 30.000 de obiecte. A realizat o veritabilă

Atena retrospectivă a civilizației grecești din diverse perioade, de la cea neolitică, până în sec. XX. Apoi, în 1927 a donat națiunii valoroasa colecție privată, înființând muzeul, care se află într-un elegant conac neoclasic, cândva locuință a familiei Benakis. Muzeul expune o gamă diversă de obiecte de artă, picturi și bijuterii, costume tradiționale și documente politice.

Se află la intersecția străzilor Koumbari cu Vassilis Sofias, Syntagma; tel.: 210 3671.000; metrou: Syntagma, Evangelismos; deschis: luni, miercuri, vineri și sâmbătă 9 – 17; joi 9 – 12; duminică 9 – 15.

Galeria Națională de Artă (Pinacoteca) (73), inaugurată în 1976, este consacrată picturilor grecești și vest-europene, îndeosebi din secolele XIX și XX, putându-se constata evoluția artei grecești în această perioadă de trecere de la arta bizantină la cea modernă.

Muzeul se află într-o clădire modernă, La parter putem vizita expoziții itinerante și grădina cu statui realizate de sculptori greci. La primul etaj se află cinci renumite lucrări ale lui Domenicos Theotokopoulos, cunoscut ca El Greco (1541 – 1614), dar și colecții de opere europene, din școala olandeză, italiană și flamandă, studii, gravuri și picturi. Din arta universală putem vedea opere ale lui Rembrandt, Rubens, Dürer, Brueghel, Van Dyck, Watteau, Utrillo, Cezanne, Modigliani.

Adresa: bd. Vassileos Konstandinou 50, lângă Hotelul Hilton, în Ilisia; tel.: 210 7235937; metrou: Evangelismos, Megaro Moussikis; deschis: luni și de miercuri până sâmbătă între 9 – 1 S, iar duminica între 9 – 14.

Incursiune prin lumea muzeelor ateniene

Galeria Municipală de Artă (74) deține una dintre cele mai

valoroase colecții de artă grecească modernă și se află într-o vilă neoclasică, proiectată de arhitectul Panagiotis Kalkos în 1872, unde a fost sediul Spitalului Foundiing, Acesta a fost construit la sfârșitul sec. al XIX-lea. Colecția muzeului a început să fie alcătuită de municipalitatea Atenei în 1923, incluzând lucrări ce reprezintă diverse stiluri ale artei moderne grecești. Renumite sunt peisajele din Ciclade ale lui Dimos Mpraesas (1878 – 1967), picturile lui Konstantinos Parthenis (1882 – 1964) înfățișând măslini și chiparoși, portretele lui Giannis Mitarakis și naturile moarte ale lui Theofrastos Triantafyllidis.

Adresa: Piața Koumoundourou, Omonia; tel.: 210 324 3023; metrou: Omonia; deschis: luni-vineri 9 – 13 și 17 – 21, iar sâmbătă-duminică 9 – 13.

Clădirea Muzeului Național de Istorie, denumită „vechiul parlament”, a fost destinată primului parlament grec, fiind proiectată de arhitectul François Boulanger. Piatra de temelie a fost pusă în anul 1858 de către regina Amalia, dar edificiul a fost inaugurat de-abia în 1871. Un eveniment tragic s-a petrecut aici în anul 1905, când premierul Theodoros Diligiannis a fost asasinat pe treptele din fața Parlamentului. Apoi, în 1935, Parlamentul s-a mutat în clădirea Vouli din piața Syntagma, unde se află și în prezent.

Din 1961 funcționează aici Muzeul Național de Istorie (75). Colecțiile sale prezintă documente referitoare la evenimentele importante din istoria Greciei, începând din perioada bizantină, de la căderea

Constantinopolului, din secolul al XV-lea, până în secolul XX, la războiul greco-italian din 1940. Putem admira colecții de arme și documente istorice, portrete ale eroilor din Războiul de Independență (1821 – 1829), exponate precum coifuri, săbii, armuri venețiene, steaguri, costume tradiționale din diverse zone, podoabe, sculpturi de pe navele folosite în timpul revoluției din 1821. În fața clădirii ne întâmpină impozantă statuia ecvestră a „nobilului conducător” Kolokotronis, comandantul trupelor eliberatoare, realizată în 1900 de Lazaros Sochos, Este doar o copie, originalul fiind la Naflio, fosta capitală a Greciei.

Adresa: clădirea Vechiului Parlament.

Sâadio, unr. 13 (la intersecția cu str. Kolokotronis), Syntagma; deschis:

mar) i-duminică 9 – 14;

tel.: 2103237617; metrou: Syntagma.

Muzeul orașului Atena (76) este un conac relativ modest. De fapt, aici a fost vechiul Palat Regal, unde au locuit regele Otto și regina Amalia timp de șapte ani, între 1831 – 1838, perioadă în care s-a construit noul lor palat regal, astăzi Vouli, clădirea Parlamentului. Conacul și clădirea adiacentă formau vechiul palat regal.

Galeria Municipală de Artă (74)

În 1980 palatul vechi a fost restaurat, devenind muzeu. Putem vedea aici modesta sală a tronului, unde erau primiți importanți vizitatori, dar și obiecte ale casei regale, mobilier și portrete de familie, hărți și gravuri, picturi și tipărituri despre Atena, din primii ani de domnie ai regelui Otto.

Adresa: sU. Paparrigopoulou 7, Piața Klafthmonos, Syntagma; tel.: 210 3246164; metrou: Panepistimiou; deschis: 9 – 14 vara; 10 – 14 iarna; marți închis.

Muzeul de Război (77) expune documente referitoare la istoria luptelor purtate de greci pentru libertate, din perioada miceniană antică până în zilele noastre. Sălile muzeului sunt organizate pe teme. Astfel, sunt expuse arme primitive folosite în epoca de piatră și în epoca bronzului timpuriu, apoi exponate clasice și medievale, dar și din Războiul de Independență al Greciei, din conflictele sec. XX, de exemplu din perioada Războiului Balcanic din 1912-1913, până la al Doilea Război Mondial. Sunt prezentate scene de luptă și armuri, diverse obiecte, precum uniforme și arme turcești, măști mortuare, dar și picturi și gravuri înfățișând eroi ai Războiului de Independență, printre care generalul Theodoros Kolokotronis (1770 – 1843). Dramele celor două războaie mondiale sunt redată de o colecție de schițe și picturi în ulei realizate de Floras-Karavis. Muzeul funcționează într-o clădire modernă, fiind inaugurat în 1975, după căderea dictaturii militare.

Se află la intersecția străzilor Vasilissis Solias și Rizări, Ilisia; tei; 2107244464; metrou; Evangelismos; deschis: marți-duminică 9 – 14.

Atena

Din Piața Omonia putem merge pe str. Themistokleus și apoi pe bd. Akadimias, paralel cu bd, Panepistimiou, ajungând la Muzeul și Centrul de Studii al Teatrului Grecesc (78), unde sunt expuse documente, costume, fotografii, decoruri din montările unor cunoscuți regizori, precum Karlos Koun, reflectând viața teatrelor grecești

Începând din sec. al XIX-lea, până în prezent. Interesante sunt și copiile cabinelor unor renumite actrițe, precum Elli Lampeti și Eleni Papadaki. Biblioteca include volume de teatru grecesc și internațional, dar și publicații teatrale. Arhivele conțin manuscrise, programe de teatru, casete video și audio cu spectacole, dar și afișe. Muzeul, aflat la subsolul unei elegante clădiri neoclasică, a fost întemeiat în 1938 de Yiannis Sideris, istoric al teatrului grecesc modern.

Adresa: bd. Akadimias 50, Kentro; deschis: 1 u ni-vineri 9 – 14:30; metrou: Panepistimiou; tel.: 210 3629430; adresa web: www.ffieatre-museum.gr

Muzeul de război (77)

ALTE LOCURI INTERESANTE DIN ATENA

Biserica Sfinții Theodon (79) – Piața de alimente Kendnki (80) – Colina Strefi (81) – Piața Exarchia (82) – Sala de concerte Megaron Moussikis (83)

Cele trei bulevarde, Panepistimiou, Ermou și Athinas, formează un triunghi care include câteva dintre cele mai interesante străzi din Atena. Astfel, bd. Ermou este renumit pentru că aici se pot face cele mai diverse cumpărături, de la CD-uri și DVD-uri, până la îmbrăcăminte, încălțăminte, cosmetice.

La stânga străzii Athinas, pornind din Monastiraki, se află cartierul Psiri, cu străduțe înguste, dar agitate, o zonă atrăgătoare în primul rând printr-o bogată viață de noapte, cu taverna tradiționale, unde se pot asculta tradiționale „rembetica” (bhiz grecesc), dar și cu baruri. Mai găsim în zonă și interesante galerii de artă.

Bd. Athinas se intersectează, pe la jumătatea sa, cu str. Evripidou, paralelă cu Ermou, unde se află renumite magazine de mirodenii. Putem merge la stânga, până la intersecția cu str. Aristidou, pentru a vizita Biserica Sfinții Theodori (79), situată în vestul Pieței Klafthmonos (a lacrimilor), unde se zice că se adunau să plângă funcționarii ministerelor, când erau concediați. Datorită renovărilor, biserica bizantină, renumită pentru frizele sale interioare, pictate cu

Omono

Alte locuri interesante din Atena

Strefi

Afena animale și plante, pare mai degrabă contemporană cu noi.

Revenind pe bd. Athinas, întâlnim, la nordul străzii Evripidou, Piața de alimente Kendriki (80), acoperită, care merită vizitata fie și

numai pentru pitorescul său, pentru a cunoaște savoarea locală a Atenei. Dar este greu de crezut că veți rezista la tentația fructelor proaspete...

În nordul Pieței Omonia se afla cartierul Exarchia, iar apoi colina Strefi. Mergând de la Piața Omonia pe str. Themistokleus, vedem înșiruite magazine alimentare, butii-curii, cofetării, baruri. Ajungem la Piața Exarchia (82), care se animă mai ales seara, când multă lume vine la cluburile cu muzică și la cinematograful în aer liber Riviera. De altfel, zona Pieței Exarchia este atrăgătoare, cu clădiri neoclasice și îmbină boema studențească și distincția. Este vizitată de turiști datorită numeroaselor cafenele, baruri și ouzerii elegante. Totuși, atenienii nu uită că aici, în piață, au fost uciși în 1973 mulți studenți care manifestau, în apropiere, parcul de pe colina Strefi, cu multe alei, amintind de Herăstrăul nostru, se animă mai ales seara.

Sala de concerte Megaron Moussikis este un centru cultural multifuncțional, inaugurat în 1991 și considerat unul dintre cele mai importante din Europa. Vasta sală de concerte (83) a primit faimoși muzicieni și a găzduit numeroase spectacole de operă sau balet.

Se află pe bd. Vasilissis Sofias, la intersecția cu str. Kokali; tel.: 210 7282333; metrou: Megaro Moussikis; adresa web: www.megaron.gr

Sala de concerte Megaron Moussikis

Atena modernă

Pentru a ne face o imagine completă despre Atena, este bine să vizităm și Psychico. Este o mică suburbie din nord-vestul Atenei, care s-a dezvoltat mai ales în uimul deceniu, devenind un prosper cartier, adevărat centru local. Bulevardul Kifissis unește centrul Atenei și Complexul Sportiv Olimpic din Maroussi și este un loc ideal pentru promenadă, iar în vestul arterei se află cartierul rezidențial și de afaceri Paleo-Psychico, considerat o zonă reprezentativă a Atenei moderne. Găsim aici numeroase tavernes cu meniuri tradiționale și internaționale, cafenele, restaurante și magazine de lux. Pe Bulevardul Kifissis, la sud de Psychico, se află numeroase ambasade străine.

Kiffisia este cea mai stilată suburbie a Atenei, aflată la 12 km nord față de centrul orașului, la capătul liniei 1 de metrou. Zona este mai înaltă, mai răcoroasă și mai puțin poluată decât restul capitalei, fiind centrată. În jurul Bulevardului Kifissis, unde ajungem

Alte locuri interesante din Atena de la stația de metrou, după ce

străbăteam parcul. Este renumită pentru vilele luxoase, cu grădini înfloritoare, terenurile de sport, magazinele exclusive, buticurile, hotelurile și restaurantele scumpe. Magazinele și complexe gen mall, cu buticuri și restaurante, oferă îmbrăcăminte creată de renumiți designeri, dar și parfumuri costisitoare și tot felul de obiecte de lux. Este un loc preferat de mulți atenieni pentru promenada de weekend. De la Parcul Kifissia putem merge pe str. Kassa-veti, iar din str. Levidou ne putem îndrepta înspre elegantele străzi paralele Kolokotroni, Argiropoulou și Dimosthenous. De asemenea, putem vizita cartierul cu trăsura, pe care o putem lua din stația de metrou.

Atena s-a schimbat mult în timpul pregătirilor pentru jocurile Olimpice din 2004. Un oraș nou întâmpină turiștii începând din august 2004. Locurile unde s-au desfășurat competițiile sunt noi sau renovate. Noua infrastructură și sistemul de transport fac de atunci deplasarea călătorilor mai ușoară și mai confortabilă.

O importantă zonă de recreere o reprezintă fostul Sat Olimpic, construit la baza Muntelui Parnitha, din municipalitatea Acharnes. A fost proiectat pentru a găzdui 17.500 de sportivi în timpul Jocurilor Olimpice și apoi 6.000 de sportivi la Jocurile Paralimpice, arând și dotări pentru persoane cu nevoi speciale. Spații noi de cazare s-au amenajat și pentru cei 11.290 de ziariști acreditați la olimpiadă. Pentru întrecerile de caiac-canoe s-au construit un lac artificial, cu o suprafață de 25.000 de metri pătrați, canale și un pod.

„Nicăieri nu este ca acasă” – apreciau grecii, bucurându-se de revenirea Jocurilor Olimpice pe meleagurile lor. Au dorit ca Jocurile Olimpice Atena 2004 să îndeplinească istoria, cultura și pacea, cu sportul și olimpismul, Jocurile Olimpice s-au desfășurat în perioada 13 – 29 august 2004, iar Jocurile Paralimpice între 17 – 28 septembrie 2004. Au participat la nobila competiție sportivi din peste 200 de țări. Maratonul a avut șansa să se desfășoare chiar pe ruta sa originală, precum în anul 490 î.Hr. Startul cursei s-a dat chiar la Maraton, sportivii sosind pe marele stadion din centrul Atenei, Panathinaiko, unde Jocurile Olimpice moderne au renăscut în 1896. Cicliștii olimpici au înconjurat centrul istoric al Atenei, la umbra Acropolei. Flacăra olimpică, simbolul Jocurilor, a ajuns din nou în Olimpia antică. În spiritul olimpismului, Jocurile au promovat legătura dintre sport și cultură, idealul de *mente sănătoasă în corp sănătos*. Atât în vechile teatre de la baza Acropolei, cât și în fiecare parc, sală de concerte și

expoziții, artiști greci și străini au oferit spectacole, conferind și un caracter cultural marelui eveniment. De altfel, poporul grec este recunoscut pentru ospitalitatea sa tradițională, denumită „*filoxenia*”.

Au fost construite noi hoteluri, iar altele au fost renovate. Clima mediteraneeană a Greciei are avantajul că permite programarea unor evenimente în aer liber. Din Atena se poate ajunge în insule, pentru relaxare, în scurt timp, chiar într-o jumătate de oră, cu nave dese și rapide.

Atena

Complexe sportive olimpice

Sala olimpica de ridicare a greutăților – Nikaia este un nou complex sportiv acoperit, cu o capacitate de 5.000 de locuri.

Sala Olimpica – Ano Liossia este un alt important centru sportiv nou. A fost construit pentru întrecerile de judo și se află în Ano Liossia.

Sala Olimpică Galatsi a găzduit competițiile de gimnastică ritmică și tenis de masă. Noul complex sportiv, cu numeroase facilități auxiliare, are 32.000 m² și 6.000 de locuri pentru spectatori.

Complexul Olimpic Faliron (FCO), situat în zona coastei, este celebrul Stadion al Păcii și Prieteniei. Include și câteva renumite restaurante specializate în fructe de mare. A

găzduit la Olimpiadă competițiile de volei.

Centrul Olimpic de Trageri Markopolo este un complex întins pe 305 acri, cuprinzând patru clădiri ultramoderne, poligoane de tir, facilități pentru trageri, dar cuprinde și restaurante, cămine, parkinguri și ample zone verzi. Poate găzdui 8.000 de spectatori.

Centrul olimpic Ecvestru Markopolo, aflat relativ aproape de aeroport, este un mare complex, incluzând facilități de afaceri, standuri permanente și temporare, câmpuri și grajduri pentru 300 de cai. În timpul excavațiilor au fost descoperite câteva morminte miceniene.

Centrul Olimpic de Canoe revitalizează regiunea Maraton. Au fost construite aici două lacuri artificiale, unul pentru competiții și celălalt pentru antrenamente, întreaga zonă fiind renovată.

Complex sportiv olimpic

Complexul Olimpic Helliniko (HCO) se află pe coasta de sud a Atenei, pe locul vechiului aeroport al Atenei, care a fost transformat într-un complex de parcuri și terenuri olimpice. A găzduit la Olimpiadă și competițiile de baschet, în alte zone ale complexului se află terenul

de hochei, handbal, scrimă. Cuprinde și un centru de caiac canoe.

Complexul Olimpic Goudi (GOG) are spații pentru înot, călărie, alergări, scrimă și trageri, fiind una dintre cele mai interesante construcții olimpice. A găzduit la Olimpiadă competițiile de badminton și pentatlon.

Complexul Olimpic Sportiv Atena (OCO)

este situat în Maroussi și a fost locul central al Jocurilor Olimpice 2004, gazdă a ceremoniilor de deschidere și de închidere. Tot aici s-au desfășurat finalele competițiilor de atletism, tenis, ciclism și ale întrecerilor acvatice. Complexul a fost reproiectat de reputatul arhitect spaniol Santiago

Calatrava.

Alte locuri interesante din Atena

Portul Pireu – magia mării

Lângă Atena se află Pireul, renumit port și totodată oraș industrial, unit de fapt cu capitala Greciei. De aici ne putem îmbarca pentru a vizita principalele insule din Marea Egee.

Pireul a devenit port al străvechii Elade pe vremea lui Temistode, Pericle și Cimon. Încă din timpuri îndepărtate, Atena și-a câștigat supremația și datorită mării, pe care cetățenii săi o considerau vitală pentru existența lor. Poarta navală a fost folosită mai ales ca să asigure ieșirea la mare a atenienilor în vremuri de război, în cel de-al doilea război mondial, bombardamentele au distrus parțial portul și orașul. Pireul a fost reconstruit în stil modern și este și în prezent principalul port al Greciei contemporane, practic unit cu Atena.

Astăzi, distanța de 6, 5 km, din centrul

Atenei până în Pireu, este mult mai ușor de parcurs, în numai 20 – 30 de minute, cu

metroul. Dar în marele port nu ne mai

Întâmpină, ca altă dată, flota ateniană, ci o

— L armată de feriboturi și vapoare pe care se

4 îmbarcă pasagerii care doresc să ajungă în

J insule precum: Creta, Ciclade, Dodecaneze.

Egeene. Mulți turiști pleacă de aici în croaziere de agrement, înspre insule din

Marea Egee sau din Marea Mediterană.

Și noi am pornit de-aici, într-o croazieră de o zi, spre insulele Eghina, Poros și Hydra.

Portul de feriboturi Kentriko Limani este cosmopolit și agitat, traficul este intens. Reclamele la țigări împânzesc zona. Țigările Pireului – Assos, Papastratos – reprezintă o atracție și pentru traficanții români, chiar la nivel înalt! Venituri fabuloase, rapide, fără taxe-și accize...

În portul Zea Marina admirăm splendidele iahturi ale milionarilor din întreaga lume, ancorate aici. Zea Marina poartă denumirea vechiului port prin care se făcea comerț cu cereale încă din antichitate. Portul modern este amplasat chiar în locul celui antic. Doar grecii au călătorit prin lume din timpuri străvechi!

În zona Microlimano Bay (Micul Port sau Tourkolimano), restaurantele fermecătoare de pe malul mării ne oferă îndeosebi fructe de mare.

O plimbare pe faleză are un farmec aparte, iar o înghețată la o terasă de pe malul mării nu se poate uita. Vizităm și piața agitată din marele port, impresionați de bogăția de fructe, legume, diferite tipuri de carne, dar mai ales de modul aspectuos de prezentare, ca la expoziții de profil. Comercianții ne îndeamnă cu cele mai bune produse, iar aici nu există riscul să ne trezim cu mărfuri de proastă calitate în pungă... Sunt delicioase imensele capșune – trufandale

Portul Pireu savurate în luna martie. Piața de pește și de fructe de mare de pe str. Tsarnadou are un pitoresc deosebit și aici putem vedea mărfuri rare. Cine are mai mult timp și este interesat, poate vizita și talciocul de pe străzile Alipedou și Skylitsi, de lângă Piața Ippodameias, animat mai ales duminica dimineața, în zonă sunt multe butikuri cu antichități, suveniruri, diverse.

La rândul său, modernul și distinsul cartier Kastella, situat pe țărm, având case pitorești și multe conace neoclasiche renovate, oferă splendide panorame spre Golful Saronic. Doar cartierele estice s-au mai păstrat tihna. De asemenea, bisericile au rămas oaze de liniște, departe de agitația portului. Vin aici îndeosebi femei păstrătoare de tradiții. Pireul este renumit și datorită muzeelor care merită vizitate; Muzeul de Arheologie și Muzeul Nautic al Gredei.

Situat în apropiere de Zea Marina, Muzeul de Arheologie din Pireu găzduiește exponate rare din perioadele elenistică și romană. De un interes deosebit se bucură minunatele statui clasice de bronz: Apollo, kuros antic datând de la sfârșitul secolului al VI-lea LR – cea mai veche statuie din bronz în mărime naturală; statuia din bronz a

Atenei din Pireu, din sec. IV î. R, având coiful împodobit cu bufnițe și cu platoșa decorată cu capul Gorgonei; două statui de bronz ale Artemisei, ambele tot din sec. al IV-lea î.Hr.

Adresa: str. Harilou Trikoupi, nr. 31; tel.: 210 4521598; deschis: 8: 30 – 15 zilnic; metrou: Piraeus.

Atena în apropierea muzeului se află vestigiile Teatrului Zea, din sec. al II-lea î.Hr., cu o scenă bine păstrată.

Cunoscut și ca Muzeul Maritim, Muzeul Nautic al Greciei relevă cronologic istoria navală a țării, din antichitate până în prezent. Sunt expuse colecții de nave maritime, picturi, îndeosebi cu bard pescărești, steaguri, instrumente nautice, uniforme, hărți și arme, înfățișând mari bătălii navale și viața pe mare. Sunt redată și călătoriile tăcute cândva pe Marea Neagră cu trireme. Sunt renumite modelele de vase făcute de prizonierii francezi căzuți prizonieri în timpul războaielor conduse de Napoleon. Nu lipsesc nici imagini care ilustrează modernele călătorii cu transatlantice. Se mai poate vizita nava-amiral Averof, care a aparținut flotei grecești până în anul 1951, ancorată în apropiere.

Adresa: str. Akti Themistocleous; tel.: 210 4516822; deschis: marți-sâmbătă 9 – 14; metrou: Piraeus.

Teatrul Municipal (str. Sf. Konstantinou, nr. 2, tel.: 210 4120333), cu o fațadă impunătoare, a fost proiectat de Ioannis Lazirimos, având ca sursă de inspirație Opera Comică din Paris. A fost inaugurat în anul 1895 și este unul dintre cele mai mari teatre moderne din Grecia, având 800 de locuri. Adăpostește Galeria Municipală de Artă și Muzeul de Decoruri Teatrale Panos Aravantinou.

INFORMAȚII UTILE

Afaceri de familie

Deseori, în cadrul firmelor mici lucrează membrii aceleiași familii: părinți, frați și surori, veri, unchi și mătuși. Așa se întâmplă cu personalul care deservește o tavernă, o blănărie sau un magazin cu bijuterii din aur. De exemplu, unii dintre membrii familiei croiesc și cos hainele din blană sau realizează bijuteriile din aur, iar alți membri ai aceleiași familii le comercializează. Afacerile de familie sunt rentabile. În plus, dacă un turist dorește ceva modificări ale unui produs sau comandă un model aparte, comerciantul își mobilizează membrii familiei care se ocupă de partea de producție ca să satisfacă rapid cerințele clientului. O astfel de bunăvoință îi uimește deseori pe turiștii români, neobișnuiți pe meleagurile noastre cu un astfel de

comportament.

Excursii recomandate

Din Atena se pot face frumoase excursii, pentru a vizita alte zone interesante din Grecia. Agențiile locale de turism din Atena, cu sedii în oraș și la aeroport, organizează tururi de oraș și numeroase excursii. O altă variantă pentru a vizita locurile interesante este închinând o mașină.

Turul Atenei, Dimineața putem vizita complexul arheologic de pe Acropole, unde merită admirat Partenonul, Templul Atenei Nike și Erehteionul, cu celebrele sale cariatide. După-amiază putem vedea Teatrul lui Dionysos și Odeonul lui Herod Atticus, situate la poalele Acropolei, edificii care mai găzduiesc și acum reprezentații cu tragediile antichității, în altă jumătate de zi putem face un tur pietonal al Atenei, trecând pe lângă Stadionul Panathinaiko, Templul lui Zeus, Arcul lui Hadrian și Templul lui Hefaistos. De asemenea, se poate face un tur pietonal pe ruta Piața Syntagma, Palatul Parlamentului, Academia, Universitatea, Biblioteca Națională, Piața Omonia, Monastiraki, Plaka, Durează o jumătate de zi.

Croazieră în Golful Saronic. Se pot vizita insulele Eghina, Poros, Hydra.

Excursia organizată costă 60 de euro.

Cap Sunion. Se vizitează Templul lui

Poseidon și poate fi admirat apusul soarelui.

O excursie organizată costă 10 euro.

Atena – Pelopones. Durează o zi întreagă. Se călătorește de-a lungul Golfului

Saronic până în Corint, cu oprire la Istmul

Corint. Traseul se continuă spre Epidaur, unde se vizitează Teatrul antic și Sanctuarul lui Asclepios. Sosire în Nafio, prima capitală a Greciei, unde se vizitează centrul orașului. Plecare spre Micene, pentru vizitarea cetății și a mormântului lui Agamemnon. Înapoiere la Atena.

În Olimpia se poate vizita Muzeul

Arheologic și cel al Jocurilor Olimpice.

Orașul Patras are două oaze de istorie:

Orașul de Sus și Orașul de Jos. Alt obiectiv turistic este și Catedrala Sfântul

Andrei.

Atena – Delfi – Valea Tempî. La

Delfi se vizitează vestitul oracol al lui

Apollo, zeul luminii, iar în Valea Tempî – Izvorul și Biserica Sf. Paraschiva.

Salonicul, capitala Macedoniei, este al doilea oraș și port ca mărime din Grecia și totodată capitala regiunii Macedonia. Concurează în frumusețe cu Atena și Kavala.

Principalele obiective turistice din Salonic sunt: Biserica Sfântul Dumitru – unde se găsesc moaștele Sfântului Dumitru, protectorul, patronul spiritual al orașului – Turnul Alb, Biserica Sfânta Sofia, Rotonda, Muzeul de Cultură Bizantină, Muzeul Arheologic, Agora Romană, Arcul lui Galeriu. Pentru cumpărături se poate vizita și bazarul, unde prețurile sunt mai convenabile ca în alte părți. Salonicul este și un oraș modern, cu activitate comercială, industrială și culturală intensă, Din Salonic la București se poate ajunge cu mașina în circa 15 ore și ne putem opri pentru a vizita orașul în drum către Atena.

Muntele Olimp este maiestuos, întotdeauna înconjurat de nori, fiind considerat reședința celor 12 zei.

Meteora – mănăstirile suspendate pe

„Stâncile văzduhului”. Aici ne întâmpină numeroase stânci austere, cu forme ciudate, în tonuri de „gri elefant”. La Meteora putem vizita Marele Meteor, dar și alte mănăstiri din vestitul complex monahal ortodox.

Pe drumul spre Salonic traversăm Valea Tempî, cu oprire la Schitul Sfintei Paraschiva, în apropierea căruia se află „Izvorul Afroditei”. Legenda spune că, dacă ne spălăm pe față cu apă de aici, vom întâlni o nouă iubire.

Moaște sfinte se găsesc la: Salonic – moaștele Sf. Grigorie Palama; Biserica Sf.

Sofia – moaștele Sf. Vasile cel Nou; insula

Eghina – moaștele Sf. Nectarie.

Toate aceste atrăgătoare obiective turistice sunt pe larg prezentate în ghidul „Grecia” al editurii „Cartea de Buzunar”.

Atena

Mâncăruri și băuturi grecești tradiționale

Printre specialitățile servite în taverne se numără: vinete prăjite în ulei de măsline; salată de roșii, castraveți, ardei grași – totul amestecat cu brânză telemea și măsline; ghiveci; frigărui; „cocoreț” –

frigărui din măruntaie de oaie, condimentate; pepene verde.

Preparatele din pește și salatele din fructe de mare sunt găsite înegalabil de localnici. Dintre mâncărurile tradiționale grecești puteți încerca salatele, cea mai cunoscută și răspândită fiind *țatikiki* (pronunțați Jafic/îi), care conține usturoi, dar și platourile cu *mezeles* (apetitive), cunoscute la noi ca snacks-uri sau gustări. Mezedes se pot servi cu *melitzanosalata* – vinete tocate, amestecate cu ulei, lămâie și usturoi, taramosalata – pastă de icre, precum și *ăol-madakia* – frunze de viță-de-vie umplute cu carne sau orez. Souflaki este hamburgerul sau kebabul grecilor, din carne de vită, de pește sau de pui, cu sos de iaurt, castraveți, roșii și ceapă. Musacaua pe bază de vinete este o altă mâncare tradițională grecească.

Rusticul „Kleftico” (berbec la cuptor), dar și supa de țap sunt preparate deosebit de gustoase. De altfel, rețetele grecești tradiționale se prepară cu multe legume coapte, fructe proaspete și carne de miel.

O salată grecească costă în jur de 3 euro, iar mezedes – între 2, 5 și 5 euro.

Grecilor le face plăcere să mănânce bine. Din fericire, mâncărurile lor nu sunt atât de condimentate încât să ne fie teamă să le testăm. În plus, uleiul de măsline, pe care îl *informații utile* folosesc de obicei grecii pentru gătit, este foarte sănătos și gustos, în ultimii zece ani europenii au devenit mari consumatori de salate mari, cu multe ingrediente, printre care se numără de multe ori brânza Feta, foarte adecvată pentru salate datorită și aspectului plăcut și având un gust mai fin decât alte tipuri de brânză. Ca atare, consumul de brânză Feta a crescut considerabil, mai ales că este și un aliment sănătos. Grecii susțin că ei au inventat procedeul prin care se obține acest sortiment de brânză, dar se luptă în instanțele europene cu Danemarca, pentru exclusivitatea denumirii. Danezii susțin ca ei au industrializat producerea brânzei Feta și, în plus, sunt cei mai mari producători. Rină una-alta, salatele grecești cu brânză Feta sunt delicioase!

De obicei, după ce intri într-un restaurant și-ți alegi o masă – preferabil afară, mai ales din primăvară până în toamnă – ți se permite sau chiar ți se recomandă să mergi la bucătărie să vezi ce ți se poate oferi. Ți se pot arăta diverse sortimente de carne sau pește pentru grătar.

Printre bunătățile autohtone se numără nu doar variatele

sortimente de brânză, ci și vinul de masă clasic – roșu sau alb. Astfel de produse pot însoți oricând o gustare binevenită, amintind de zilele petrecute în Grecia.

Dintre localuri, *Psistaria* oferă carne friptă de porc, miel sau pui, iar înainte de preparare fiecare client își poate alege bucata de carne pe care o dorește. *Psaroaaverna*, situată pe malul mării, este specializată în preparate din pește și fructe de mare. Aici se poate mânca pește proaspăt, pescuit chiar în acea zi de proprietarul localului. Sau cel puțin așa se laudă, deși poate l-a cumpărat de la alți pescari!

Printre vinurile grecești renumite se numără *retsina*, un vin aromatizat cu rășină de pin, păstrat în butoaie, preferat la desert. Oricât de bun vi s-ar părea, evitați să consumați cantități prea mari, pentru ca mahmureala produsă este mai neplăcută ca după alte vinuri. Apreciate de cunoscători – și nu numai – sunt și vinurile albe și roșii, dulci sau seci. Foarte bune sunt vinurile de casă, care se oferă în tavernele locale, însă băutura tradițională grecească este ouzo (pronunțat uzo), care se servește de obicei ca aperitiv sau o variantă locală a acesteia, tsipouro. Este „apa de foc” locală, cu aromă de anason, servită simplă sau cu apă și gheață, devenind lăptoasă când este diluată cu apă. Printre băuturile tradiționale recomandate de localnici se mai numără *raki* – alcool alb de struguri.

În schimb, îndeosebi iarna, coniacul este preferat ca aperitiv, De asemenea, cafeaua preparată în Grecia este foarte bună. Vara se consumă foarte mult frape.

La o masă grecească se servește ca principal fel de mâncare musaca, ghiveci, carne prăjită sau pește și frigărui de miel sau porc – souflaki. Peștele și scoicile sunt excelent pregătite de greci.

Alături de felul principal de mâncare se servește salata grecească *honatiki*, cuprinzând felii de roșii și castraveți, măsline și feta Consacrate ca desert sunt baclavaua – pe care unii o consideră a fi și afrodisiac – și cataiful. De la o masă tipic grecească nu

Atena pot lipsi fructele și legumele proaspete și preparatele din pește sau scoici.

Grecii acordă o atenție deosebită tradițiilor culinare. Peștele este de obicei gătit sau prăjit, servit cu un sos din vin alb și roșii. Foarte gustos este peștele de calitate, prăjit ușor și asortat cu lămâie și ulei de măsline. Apreciate de localnici, dar și de turiști, sunt specialitățile de

brânză grovtera (galbenă) și mizithw – brânză albă, cremoasă, care înlocuiește deseori feta în salata grecească.

La „serile grecești” putem petrece într-o ambianță unică momente de neuitat, prin atmosfera creată de acordurile de „bouzoucki”, dansurile populare grecești, costumele dansatorilor și masa tradițională „stropită” cu vinuri autohtone. Toți cei prezenți sunt încurajați să participe la dansuri și la distracția generală!

În general, personalul din restaurante cunoaște limba engleză.

Magazin de cadouri din Atena

DATE UTILE

Ambasada României din Atena:

adresa: str. Emmanoil Benaki, nr. 7, Paleo

Psycho;

tel.: 0030 – 210 – 6728875; fax: 0030 – 210 – 6728883.

Temperatura medie a aerului, din mai până în octombrie, depășește 25 de grade

Celsius, iar cea a apei – 20 de grade Celsius.

Deci, vă puteți programa sejururi la Marea

Egee în toată această perioadă.

Datorită lipsei de personal, programele de vizitare la obiectivele turistice se pot modifica, fără niciun anunț; de aceea este bine să încercați să ajungeți între orele

9 dimineața și prânz sau să telefonați în prealabil, pentru a afla orele de vizitare.

— Hoteluri. Găsiți în Grecia hoteluri obișnuite – cu baie proprie, de lux, dar și complexe hoteliere de top. La alegerea hotelului asigurați-vă că prețul corespunde standardelor oferite. De obicei, tarifele includ și micul dejun.

Bani, Cărdurile, precum VISA, sunt acceptate pentru efectuarea plăților la multe hoteluri, restaurante, magazine etc. Există, de asemenea, destule automate de unde se poate scoate numerar.

Transferul de la aeroport.

Aeroportul internațional „Eleftherios Venizelos” este situat la 21 km est de capitală.

Este cea mai nouă poartă aeriană a Europei, încorporând tehnologii de ultimă oră și având un înalt nivel de securitate și eficiență.

A început să opereze din anul 2001 – fiind inaugurat pe 29

martie – și este legat la rețeaua de metrou și de căi ferate de suprafață. Se ajunge, pe drumurile noi, în

Date utile circa 40 de minute în centrul Atenei. De obicei, prețul unui taxi este de 30 euro până în centrul Atenei și de 40 euro până în Pireu, dar este mai mare noaptea. Durata călătoriei este de 30 de minute, dar depinde mult de trafic. Cea mai rapidă cale de a ajunge de la aeroportul Eleftherios Venizelos până în centrul Atenei este cu metroul, cu extensia liniei 3. fană în Piața Syntagma facem maxim 40 de minute.

Metroul. Construcția noii linii de metrou Attico a creat o modalitate foarte accesibilă, eficientă și competitivă de a călători în Atena și în jurul orașului. Metroul

Atenei include cel mai nou sistem din

Europa. În timpul construcției sale, multe vestigii antice au fost descoperite sub străzile Atenei, cele mai valoroase obiecte antice fund expuse în principalele stații de metrou. Stațiile au devenit astfel mici muzee și expoziții de artă. Metroul funcționează între orele 5: 30 și miezul nopții și leagă toate punctele turistice. Pentru informații suplimentare, accesați; www.metro.gr

Autobuzele Express pleacă regulat de la Aeroport, terminalul Sosiri. Knă în centrul Atenei, direct până în Syntagma, putem ajunge cu autobuzul E95. Autobuzul E94

merge la Ethniki Amyra, arând legătură și cu lima 3 de metrou, iar autobuzul E96 ne duce spre suburbii, coasta sudică și Pireu, în lunile de vară autobuzul E97 ajunge la Dafni și are legătură cu lima 2 de metrou. E92

merge înspre Kifissia. Durata călătoriilor depinde însă de intensitatea traficului, dar trebuie să luăm în calcul minim jumătate de oră pentru toate rutele.

Autobuze, troleibuze și tramvaie. Pentru a ne deplasa în interiorul

Atenei, putem folosi autobuzele, întrucât rețeaua lor este completă și ieftină. Pentru transportul în oraș și suburbii putem folosi autobuzele și troleibuzele, dar traficul este destul de intens și dificil. Biletele se vând în stațiile terminale sau la chioșcurile din stații. La orice oficiu G.N.O.T.O. putem cere o hartă cu rutele, gratuită. Putem afla informații privind noua rută de tramvaie pe site-ul www.trfimsfl.gr

Taxiuri. Taxiurile ateniene sunt galbene și pot fi solicitate și din stradă. Emă nu demult, taximetriștii atenieni erau renumiți pentru încărcarea notei de plată, dar situația s-a îmbunătățit. Acum, toate taxiurile au montate aparate de taxat și practică două tarife: cel de zi, de la 6 dimineața la miezul nopții, și cel de noapte. Dacă totuși șoferul refuză să folosească aparatul, puteți negocia tariful sau să schimbați taxiul. De obicei, șoferii iau și alți pasageri spre direcția în care merg, dacă mai au locuri libere. Când urcați, dacă se mai află clienți în taxi, citiți imediat aparatul de taxat. Prețul nu se împarte, deci trebuie să plătiți integral pentru distanța parcursă sau tariful minim, de

1, 5 euro. Când locuiți la hotel, puteți solicita ajutorul recepționarului pentru a găsi un taxi. Dacă preferați să mergeți cu taxiul de la aeroport până la hotel, vă va costa circa

15 – 30 de euro. Puteți comanda taxiuri la numărul de telefon 0030 210 963 7030 sau la adresa de e-mail: greektoxiaol.com.

Puteți consulta prețurile pe www.greek-travel.com/testimoniah/taxi.html

Mașini de închiriat. Puteți folosi și o mașină închiriată, dar tarifele sunt ridicate și aveți nevoie și de asigurare. Găsiți mașini de închiriat la aeroport sau în centru, în jurul Pieței Syntagma, la sud de Templul lui Zeus Olimpic. Vă puteți adresa și la Avis www.avis.gr, str. Vasilissis Amalis, tel.: 2103224951

Informații la birouri turistice

G.N.O.T.O. Cele mai importante birouri turistice G.N.O.T.O. se află la aeroport (orar:

luni-vineri 9 – 17, sâmbătă-duminică 10 – 13);

(tel; 2) 0 3530445) și în Ambelokipi (sa.

Tshoha, nr. 7, Ambelokipi); tel: 210 8707116

(deschis: marți-vineri 9 – 13: 30), unde putem solicita informații despre obiectivele turistice. Informații, hărți și modalități de transport putem afla la www.gnoto.gr

Bilete pentru călătorii cu avionul, cu

Olympic Airways – Str. Leof Syngrou 154;

tel: 210 9666666.

Agenții de turism: Horizon Travel – Athens Hilton Hotel, Vasilissis Sofias 46;

tel.: 210 728 1812; www.liorizon.gr

Spitale:

Spitalul „Evangelismos”; Ypsilandou
45 – 47, 10676, Atena; tel.: 210 7290643;
Spitalul de copii Agia Sofia: Thibon &
Papadiamantopoulou 11527 Goudi;
Serviciul de ambulanță: str. Ygeias.
15669, Atena; tel.: 210 7460300.

Magazine:

Librării: informații: www.boofes.gr; de ex., în centrul Atenei se
află o librărie renumită la adresa bd. Panepistimiou, nr. 17, tel.: 210
325 8440.

Magazine universale: Galeriile

Notos Lampropoulos – str. Aioulou, nr. 99;

— Tel.: 210324581].

Muzică: Virgin Megastores oferă

CD-uri, DVD-uri și jocuri video. Informații www.virginmega.gr;
str. Stadiou, nr. 7 – 9;

— Tel.: 2103314788.

Atena

Bijuterii: www.zoiotos.gr; str. Panepistimiou, nr. 10; tel.: 210
3601772.

Modă: Sisley – str. Ermou, nr. 52;

tel. 210 3226531; www.sisley.com

Jucării: Magazinul din str. Akadimias, nr. 98 oferă jucării
electronice;

tel.: 210 3822037; www.tqjisociidemy.gr

Mascotele Olimpiadei 2004 au fost

Atena și Phevos, simbolizând valorile olimpice și ideea de
fraternitate între popoare, considerați ambasadori ai nobilei
competiții și ai egalității. Culorile pe care le poartă amintesc de soare și
mare, elemente specifice Greciei, Sursa lor de inspirație a fost o veche
păpușă grecească din sec.

al VU4 ea î.Hr. Păpușa este expusă la Muzeul de Arheologie din
Atena, iar copii ale sale se află la Luvru și în muzee din Boston și

Berlin. Mascotele le mai găsiți prin buticuri cu suveniruri și pot
reprezenta un cadou inedit.

Agenții de turism:

KUSADAS1, cu sediul în București, bd. N, Titulescu nr. 1, al. A7,
parter, tel.: 3101450, 3101451, fax 3149597 și bd.

Carol I, nr. 57, tel.: 3134619; în Ploiești, bd.

Republicii, nr. 124 A, tel.: /fax 0244 518723, e-mail; kusadasikusadasi.ro. Oferă cazare în Atena la Hotel Ionis, categoria C, cu mic dejun indus; 34 emo/pers/îi.

C & D PARTNER TURISM – Adresa:

Calea Dorobanților 103 – 105, sectori.

București; tel.: 2316131, 2316132; fax:

2304350, 2310555;

e-mail; cd.partnerkappa.ro;

Filială: Bd. Elizabeta 8 – 10, tel: 3131187, 3133730, 3133729.

Date utile

DACIA TOUR – rezervări și vânzări de bilete de avion pentru orice companie aeriană, pentru toate destinațiile; asigurări de călătorie. Adresa: Bd. Magheru, nr. 1 – 3, sector 1 și str. Boteanu, nr. 6, tel: 3102922, 3102923, fax: 3148031, tel.: 310 25 47, 315 45 58;

fax 310 25 14, București.

www.dificiatour.ro;

e-mail: dadatourmail.com

Asigurarea medicală se plătește separat și variază în funcție de numărul de zile turistice, pentru un sejur obișnuit fiind în jur de 250.000 lei/pers.

Hoteluri din Atena:

Hotelul Balasca, de categoria C, este situat pe str. Liossion, nr. 45, la 600 m de

Piața Omonia. Are 83 de camere dotate cu baie, aer condiționat, telefon, TV satelit, bar, restaurant. Cazarea cu micul dejun costă 26 euro (persoană/noapte) în sezon și 23 euro în extrasezon.

Pentru cazare sau sejururi, vă puteți adresa și agenției TRAVEL CLUB SERVICES, Bd. Carol I nr. 74, ap. 3, sector 3.

București, tel.: 3346104, 3102381, fax

3146104; e-mail: officetravelclub.ro, www.traveadub.ro.

Cazare cu mic dejun pentru turiștii individuali mai oferă și agenția THEME

TRAVEL TOURS, str. C.A. Rosetti nr. 25, ap. 2, sector 2, București; tel.: 2202100.

6101270; e-mail: ttthyacinth.ro, www.ttt.ro.

Tarifele de catalog încep de la 25 euro pentru

Atena și hoteluri de 3*), în sezon (aprilie octombrie).

Hotel Candia – de categoria B, este situat în centrul Atenei, în apropierea stației de metrou Diligiani. Camerele sunt dotate cu baie, telefon, televizor, aer condiționat, telefon, balcon. Hotelul dispune de restaurant, piscină, bar. Adresa: Str. Diligiani, nr. 108, tel: 210 5246112.

Hotel King jason (v), cu tarife între

33 – 34 euro/persoană cazată în camere cu două paturi și incluzând micul dejun.

Hotel Stanley (4*), tarife: 53 – 54 euro.

Hotelurile se află în Piața Omonia, iar rezervări se pot face la Agenția Day & Night, bd.

Ștefan cel Mare 1 – 3, al. Perla, intr. B, ap. 93, sectori, București; tel.: 2305039, 2303656;

www.rezervare.ro.

În Pireu vă puteți caza la hotelul Anita

Argo, Str. Notară, nr. 23 – 25, 18531 Pireaus;

tel. – 210 4121795; fax – 2 ÎO 4122420. Este situat în apropiere de portul central și de o stație de metrou.

Agenții TAROM:

Sediul principal: șoseaua București – ploiești, kilometrul 16, 5, Otopeni. Telefonul aeroportului: 021 2014700, fax: 2014761.

Informații TAROM S.A. și rezervări la tel.: 9361 (pentru București) și, respectiv.

021 3370400, 3372037;

e-mail: rezervantarom.ro, reservation-victoriatarom.ro;
rezervări prin Internet: www.tarom.ro, bookingstarom.ro.

Alte agenții TAROM;

Splaiul Independenței, nr. 17, tel:

3034400, 3034444, fax: 3360416, 3372036;

str. Buzești nr. 59 (Piața Victoriei), tel.: 2125850, 2046464, fax: 2046424;

Biroul TAROM de la Aeroportul

International Henri Coandă – București (fost Otopeni); tel.: 2043355, 2041220, 2041224.

Agenția TAROM din Atena:

Atena (Athens): SOCIÉTÉ

ANONYME OF TOURISM & HOTELS

PIOTIN AIR SA, Str. Filellinon, nr. 14.

Syntagma, 10557 Athens; tel: 0030 210

3316748, fax: 0030 210 3316554.

Tarife la cursele aeriene:

La clasa economic – tariful cel mai mic este de 220 euro plus 56 euro (taxa de aeroport), ajungând până la 430 euro (în zona S a avionului), plus 56 euro (taxa de aeroport), în funcție de numărul locurilor libere disponibile.

La clasa business, tarifele variază între 600 euro (în zona C a avionului) plus 56 euro (taxa de aeroport) și 690 euro (în zona D a avionului) plus 56 euro (taxa de aeroport).

Adrese de Internet:

www.greece.gr

Pe teme istorice:

www.gogre.ece.co.uk/1earn/history/

Greece-in-the-romanempire.html

<http://Aillenroos.com/link/greece.html>

www.onwar.com/aced/data/golf/greec

1821.htm

<http://flagsrtă.net/flags/grjndep.html>

\www.

macedonian

[heritage.gr/Hellenic Macedonia/en/](http://heritage.gr/HellenicMacedonia/en/)

A4.33.html

Atena

Muzeul de Artă Cicladică Goulândris www.cycladic-m.gr

Muzeul și Centrul de Studii al Teatrului

Grecesc www.theatre-museum.gr.

Afena

Muzeul

Naționale

dt

Arheologie

www.athensguide.com/museum.html sau www.culture.gr

Sala de concerte Megaron Moussifeis www.megaron.gr

Observatorul www.astro.noa.gr

Festivalul din Atena www.greekfestival.gr

Galeriile

de

Artă

www.galeon.com/museosweb/otrospalest.htm

Noul

Stadion

Olimpic

Kallimarmaro

www.kallimarmaro.gr/index.en.htm

Jocurile

Olimpice

www.thv.gr/projects/olympics/zeus

/info.html

Președânie www.nd.gr/president.in.asp.

Prim-ministru www.primeminister.gi
Ministerul Administrației Publice www.ypes.gr
Ministerul Afacerilor Externe www.rufa.gr
Ministerul Justiției www.ministryotjustice.gr
Ministerul Culturii www.culture.gr
Ministerul Sportului www.sport.gov.gr
Autobuze www.oasa.gr
Metrou www.ametro.gr
GLOSAR

Acropolă – înălțime fortificată în orașele antice grecești.

Acroteră – ornament aflat în vârful sau pe extremitățile unui fronton, reprezentând motive florale sau o sculptură, deseori un sfinx.

Adyton – parte a unei clădiri sacre inaccesibilă profanilor.

Altoreliefsculptură în relief, în care formele se desprind puternic, fără să piardă însă contactul cu fondul.

Amfiprostil – care are coloane pe fațada principală, dar și pe cea opusă.

Antablament – element de arhitectura clasică, făcând parte dintr-un edificiu; este compus din arhitravă, friză și cornișă; se înalță deasupra coloanelor sau pe alți suporti.

Arhitravă – partea inferioară a unui antablament, care se sprijină pe capitellurile coloanelor sau pe alți suporti.

Atica – provincie antică, în care Atena a căpătat începând din sec. al V-lea î.Hr. supremația economică și politică.

Basorelief – sculptură în relief, în care formele se desprind ușor, pe un fond cu care fac corp comun, constituind împreună un ansamblu unitar.

Caneluri – șanțuri longitudinale, executate la distanțe egale pe suprafața coloanelor.

Capitel – partea superioară a unei coloane sau a unui pilastru, având rolul de a mări suprafața de sprijin a arhitravei sau a grinzii. Forma, dimensiunile și decorațiile diferă în funcție de ordinele și stilurile de arhitectură din care fac parte.

Colonadă – ansamblu de coloane aliniate într-unul sau mai multe șiruri. Colonada poate susține o parte dintr-un edificiu, formând în cadrul acestuia un peron sau o galerie, sau poate avea numai un rol decorativ.

Coreg – finanțatorul trupei învingătoare la festivalul coral și

dramatic închinat lui Dionysos; era un om înstărit, care întreținea o trupă de coriști, iar dacă aceasta câștiga concursul, înălța un monument (coregic), în vârful căruia se afla un trepied, simbolizând premiul câștigat.

Coregice – (despre monumente) care se construiau în dntea câștigătorilor festivalului coral și dramatic, desfășurat anual la Teatrul lui Dionysos.

Corintic – ordin de arhitectură, cel mai recent și mai bogat împodobit; se caracterizează prin aspectul zvelt al coloanei, care are întotdeauna caneluri, antablamentul cu decorații specifice și capitelul bogat sculptat cu frunze de acant.

Doric – ordin clasic de arhitectură, caracterizat prin masivitate, cu forme mai austere; coloanele dorice grecești sunt fără bază, au caneluri și se îngustează în partea superioară; arhitrava este foarte înaltă, simplă și netedă, iar friza este decorată cu metope și triglife.

Elada – nume străvechi al Greciei, dat la început părții nordice a țării, până la Pelopones, apoi întregii Grecii continentale și insulelor grecești.

Epistil – piesă a arhitravei, amplasată orizontal pe capitelul coloanelor.

Esplanadă – loc deschis din fața unei clădiri monumentale.

Friză – element al antablamentului, cuprins între arhitravă și cornișă; dimensiunile și decorațiile sunt caracteristice ordinului de arhitectură din care face parte; la ordinul doric este o alternanță de metope și triglife; la ordinele ionic și corintic este o decorație continuă, în basorelief.

Fronton – element de arhitectură clasică, de formă triunghiulară, mărginit de o cornișă, care încununează fațada unui edificiu; are acoperișul format din două pante; peretele triunghiular al frontonului este bogat decorat cu sculpturi, reprezentând scene mitologice, lupte, alegorii etc.

Gradene – treptele înalte ale unui amfiteatru.

Heruli – popor germanic.

Hoplit – soldat terestru din armatele vechilor polisuri grecești, înarmat cu arme

Ionic – ordin de arhitectură, cu proporții grandioase, dar elegante și cu decorații bogate; coloanele» cu caneluri, sunt mai zvelte decât cele dorice; capitelul este decorat cu volute, asemănătoare unor

coarne de berbec; friza antablamentului reprezintă o bandă continuă și este decorată cu sculpturi în basorelief sau altorelief.

Metopă – placă de piatră, ornată cu basoreliefuri, care, într-o friză dorică, alternează cu triglife; panou sculptat.

Ogivă – element arhitectural, format din două arce care se intersectează, determinând un unghi ascuțit.

ța) Ostraciza – a alunga din viața publică, a exclude.

Atena

Peripter – cu un singur rând de coloane.

Peristil – galerie cu coloane, care înconjoară un edificiu.

Portic – galerie susținută de coloane (arcadă cu acoperiș).

Propilee – denumire dată în antichitate intrărilor monumentale ale unui edificiu; sunt formate din mai multe porți legate între ele prin porticuri. Propilee se află la Olimpia, la Eleusis, dar cele mai vestite sunt cele de pe Acropola Atenei.

Pygos bastion – sanctuar, loc sfânt pentru credincioși, parte a unui locaș de cult unde sunt săvârșite ceremonii religioase; locaș de cult sau altar de jertfa, unde se săvârșește un ritual în cinstea unei divinități.

Satir – divinitate a pădurilor, cu corpul păros, cu picioare și coarne de țap.

Stelă funerară – mic monument comemorativ, alcătuit dintr-un singur bloc de piatră așezat vertical, decorat cu reliefuri și purtând inscripții care îi precizează semnificația.

Iriglife – ornamente ale frizelor dorică, care alternează cu metopele, formate din trei caneluri sau glife.

Triton – personaj mitologic, jumătate zeu, jumătate pește.

Tumulus – movilă de pământ, înălțată de popoare din vechime deasupra mormintelor.

Vestală – (la romani) preoteasă care întreținea focul sacru în templul zeiței Vesta; femeie castă țfig.).

Volută – detaliu arhitectonic decorativ, în formă de spirală, care intră în componența capitelurilor ionice și corintice.

Votiv – obiect realizat sau oferit divinității.

Harta Atenei

88

CUPRINS

Atena – leagăn al civilizației europene și oraș turistic 3

Grecia – țară de vis și legende	5
De la Atena veche la cea modernă	5
Pornim spre Elada	7
La drum!	7
Captivi printre măslini	7
La Atena, în nocturnă	9
Un prim tur al Atenei	11
Acropole – simbolul Atenei	22
Propileele	26
Templul Atenei Nike	28
Partenonul	31
Erehteionul	36
În jurul Acropolei	42
Agora antică	45
Contradicțiile democrației în Atena antică	48
Libertinaj în Atena antică – pederastia și prostituția	50
Agora romană	53
Plaka – cel mai vechi cartier atenian	55
Incursiune prin lumea muzeelor ateniene	62
Alte locuri interesante din Atena	71
Atena modernă	72
Complexe sportive olimpice	74
Portul Pireu – magia mării	75
Informații utile	77
Afaceri de familie	77
Excursii recomandate	77
Mâncăruri și băuturi grecești tradiționale	78
Date utile	80
Magazine	82
Agenții de turism	82
Hoteluri din Atena	83
Agenții Tarom	83
Adrese de Internet	84
Glosar	85
Harta Atenei	87
Harta metroului din Atena	88